

ΠΕΡΙΠΤΩΣΙΟΛΟΓΙΚΗ ΦΡΕΣΚΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΛΑΒΡΑΚΙ ΜΕΛΕΤΗ ΕΝΤΟΣ ΕΕ

ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΤΙΜΩΝ ΣΤΗΝ ΕΦΟΔΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΥΣΙΔΑ

ΕΣΤΙΑΣΗ ΣΕ ΕΛΛΑΔΑ, ΙΣΠΑΝΙΑ ΚΑΙ ΙΤΑΛΙΑ

E U M O F A

European Market Observatory for
Fisheries and Aquaculture Products

ΜΑΡΤΙΟΣ 2024

WWW.EUMOFA.EU

Θαλάσσια
Πολιτική και
Αλιεία

Το χειρόγραφο ολοκληρώθηκε τον Μάρτιο του 2024.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν φέρει ευθύνη για οποιαδήποτε συνέπεια πηγάζει από την επαναχρησιμοποίηση της παρούσας δημοσίευσης.

Λουξεμβούργο: Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2024

© Ευρωπαϊκή Ένωση, 2024

Η πολιτική περαιτέρω χρήσης των εγγράφων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής εφαρμόζεται με βάση την απόφαση 2011/833/ΕΕ της Επιτροπής, της 12ης Δεκεμβρίου 2011, για την περαιτέρω χρήση εγγράφων της Επιτροπής (ΕΕ L 330 της 14.12.2011, σ. 39).

Εκτός αν αναφέρεται διαφορετικά, η περαιτέρω χρήση του παρόντος εγγράφου επιτρέπεται με τη διεθνή άδεια Attribution 4.0 International (CC-BY 4.0) από την Creative Commons (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>). Αυτό σημαίνει ότι επιτρέπεται η περαιτέρω χρήση με την προϋπόθεση ότι παρέχεται η κατάλληλη αναφορά και επισημαίνονται τυχόν αλλαγές.

Για οποιαδήποτε χρήση ή αναπαραγωγή στοιχείων που δεν ανήκουν στην Ευρωπαϊκή Ένωση, μπορεί να χρειαστεί να ζητηθεί άδεια απευθείας από τους αντίστοιχους δικαιούχους. Η Ευρωπαϊκή Ένωση δεν κατέχει τα πνευματικά δικαιώματα σε σχέση με το ακόλουθο στοιχείο:

Φωτογραφία εξωφύλλου: ©shutterstock 253955569 - Picture Partners

PDF KL-04-23-868-EL-N ISBN 978-92-68-07576-0 doi:10.2771/025743

ΓΙΑ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑ:

Γενική Διεύθυνση Θαλάσσιας Πολιτικής και Αλιείας

B-1049 Βρυξέλλες

E-mail: contact-us@eumofa.eu

Πίνακας περιεχομένων

ΣΥΝΟΨΗ.....	1
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΑΚΡΩΝΥΜΙΩΝ.....	3
1 ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ	4
1.1 Πεδίο εφαρμογής της περιπτώσιολογικής μελέτης.....	4
1.2 Περιεχόμενο του έγγραφου.....	4
2 ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΓΟΡΩΝ	5
2.1 Βιολογικά και εμπορικά χαρακτηριστικά.....	5
2.2 Κύκλος παραγωγής.....	7
2.3 Παγκόσμια παραγωγή.....	8
2.4 Παραγωγή στην ΕΕ.....	10
3 Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΓΟΡΑ	17
3.1 Δομή της αλυσίδας εφοδιασμού.....	17
3.2 Χαρακτηριστικά της αγοράς και της κατανάλωσης στην Ελλάδα.....	21
3.3 Μετάδοση των τιμών στην αλυσίδα εφοδιασμού.....	22
4 Η ΑΓΟΡΑ ΤΗΣ ΙΣΠΑΝΙΑΣ.....	27
4.1 Δομή της αλυσίδας εφοδιασμού.....	27
4.2 Χαρακτηριστικά της αγοράς και της κατανάλωσης στην Ισπανία.....	30
4.3 Μετάδοση των τιμών στην αλυσίδα εφοδιασμού.....	34
5 Η ΑΓΟΡΑ ΤΗΣ ΙΤΑΛΙΑΣ.....	40
5.1 Δομή της αλυσίδας εφοδιασμού.....	40
5.2 Χαρακτηριστικά της αγοράς και της κατανάλωσης στην Ιταλία.....	42
5.3 Μετάδοση των τιμών στην αλυσίδα εφοδιασμού.....	45
6 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ: ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΤΗΣ ΜΕΤΑΔΟΣΗΣ ΤΩΝ ΤΙΜΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΛΑΒΡΑΚΙ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ, ΤΗΝ ΙΣΠΑΝΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΙΤΑΛΙΑ.....	58
7 ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΕΝΩΝ ΜΕΡΩΝ.....	60

Σύνοψη

Το 2021, η παραγωγή του ευρωπαϊκού λαβρακιού¹ έφτασε τους 305.000 τόνους παγκοσμίως, από τους οποίους το 98% προέρχονταν από την υδατοκαλλιέργεια και το 2% από την αλιεία. Η παραγωγή από εκτροφή πραγματοποιήθηκε κυρίως στην Τουρκία (155.000 τόνοι), στην ΕΕ των 27 (97.000 τόνοι, μέγιστο 10ετίας) και στην Αίγυπτο (33.000 τόνοι). Τα τελευταία 10 χρόνια (2012-2021), η παγκόσμια παραγωγή ευρωπαϊκού λαβρακιού εκτροφής διπλασιάστηκε. Η παραγωγή αυξήθηκε πολύ ταχύτερα στην Τουρκία (+137%) και την Αίγυπτο (+144%) από ό,τι στην ΕΕ των 27 (+52%).

Η Ελλάδα (51.232 τόνοι) και η Ισπανία (23.037 τόνοι) κυριάρχησαν στην παραγωγή της ΕΕ με το 76% της συνολικής παραγωγής. Ωστόσο, η μεγαλύτερη αύξηση της παραγωγής κατά την τελευταία δεκαετία σημειώθηκε στην Κροατία (+270%), η οποία αντιπροσωπεύει πλέον το 9% της παραγωγής της ΕΕ (9.083 τόνοι). Ακολουθούν η Ιταλία, η Κύπρος και η Γαλλία με 7.282 τόνους, 2.680 τόνους και 2.615 τόνους αντίστοιχα.

Αντιθέτως, η παραγωγή λαβρακιού ελεύθερης αλιείας μειώθηκε τη συγκεκριμένη περίοδο, κατά 38% παγκοσμίως και κατά 42% σε επίπεδο ΕΕ, κυρίως εξαιτίας της σημαντικής μείωσης των πόρων του Ατλαντικού, και της εφαρμογής δραστικών μέτρων διαχείρισης μετά το 2015. Με 4.730 τόνους μέσα στο 2021, η ΕΕ των 27 αντιπροσωπεύει το 85% των παγκόσμιων αλιευμάτων. Παρά τη σημαντική μείωση των αλιευμάτων της κατά τη συγκεκριμένη περίοδο, η Γαλλία εξακολουθεί να κατέχει την πρώτη θέση στην παραγωγή της ΕΕ.

Η φαινόμενη κατανάλωση στην ΕΕ² για το λαβράκι ανήλθε σε 110.723 τόνους το 2021, συμπεριλαμβανομένων κυρίως των νωπών προϊόντων. Οι εισαγωγές από χώρες εκτός ΕΕ ανήλθαν σε 21.594 τόνους ισοδύναμου βάρους ζωντανών αλιευμάτων (LWE) το 2021 (κυρίως από την Τουρκία) και οι εξαγωγές σε χώρες εκτός ΕΕ ανήλθαν σε 12.560 τόνους ισοδύναμου βάρους ζωντανών αλιευμάτων (κυρίως προς τις Ηνωμένες Πολιτείες και το Ηνωμένο Βασίλειο). Υπάρχουν επίσης σημαντικές ενδοενωσιακές ροές μεταξύ των κρατών μελών (65.588 τόνοι το 2022), με κύριους εξαγωγείς την Ελλάδα, την Ισπανία και την Κροατία και κύριους εισαγωγείς την Ιταλία, την Ισπανία και τη Γαλλία. Οι δύο μεγαλύτερες αγορές ήταν η Ιταλία και η Ισπανία, οι οποίες αντιπροσωπεύουν το 62% της φαινόμενης κατανάλωσης της ΕΕ (35.130 τόνοι και 33.742 τόνοι αντίστοιχα).

Η παρούσα έκθεση επικεντρώνεται στην Ελλάδα, την Ισπανία και την Ιταλία:

- Η Ελλάδα είναι ο κύριος παραγωγός λαβρακιού στην ΕΕ (51.611 τόνοι το 2021, συμπεριλαμβανομένων τόσο του λαβρακιού εκτροφής όσο και του λαβρακιού ελεύθερης αλιείας), με υψηλές εξαγωγές (48.260 τόνοι ισοδύναμου βάρους ζωντανών αλιευμάτων) και περιορισμένη φαινόμενη κατανάλωση σε εθνικό επίπεδο (7.120 τόνοι ισοδύναμου βάρους ζωντανών αλιευμάτων). Η ανάλυση της διάρθρωσης των τιμών καλύπτει το νωπό ολόκληρο λαβράκι που πωλείται σε λιανικό εμπόριο μεγάλης κλίμακας, με τιμή παραγωγού 5,64 ευρώ/κιλό και τελική τιμή 10,99 ευρώ/κιλό.
- Η Ισπανία είναι η δεύτερη αγορά της ΕΕ, η οποία τροφοδοτείται εξίσου από την εθνική παραγωγή (24.300 τόνοι το 2022, συμπεριλαμβανομένων τόσο του λαβρακιού εκτροφής όσο και του λαβρακιού ελεύθερης αλιείας³) όσο και από τις εισαγωγές (23.900 τόνοι ισοδύναμου βάρους ζωντανών αλιευμάτων). Το λαβράκι είναι ένα οικονομικά προσιτό ψάρι στην Ισπανία και οι τιμές καθορίζονται σε μεγάλο βαθμό από τις τιμές εισαγωγής. Οι ακόλουθες δύο λεπτομερείς αναλύσεις της διάρθρωσης των τιμών καλύπτουν το ισπανικό λαβράκι:

¹ Η παρούσα έκθεση καλύπτει το ευρωπαϊκό λαβράκι, το οποίο μπορεί να αναφέρεται στην έκθεση ως «λαβράκι».

² Φαινόμενη κατανάλωση = παραγωγή + εισαγωγές - εξαγωγές

³ Η φαινόμενη κατανάλωση θα μπορούσε να υπολογιστεί για το 2022 στην Ισπανία, σε αντίθεση με άλλα ΚΜ.

Ευρωπαϊκό παρατηρητήριο των αγορών προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας - Νωπό λαβράκι στην ΕΕ

- πωλήσεις σε λιανικό εμπόριο μεγάλης κλίμακας (τιμή παραγωγού 5,50 ευρώ/κιλό και τελική τιμή 8,25 ευρώ/κιλό)
- πωλήσεις σε ιχθυοπωλεία (τιμή παραγωγού 5,40 ευρώ/κιλό και τελική τιμή 7,48 ευρώ/κιλό).

Στην παρούσα ανάλυση, η τελική τιμή του λαβρακιού στην Ισπανία αποδείχθηκε ότι είναι χαμηλότερη στα ιχθυοπωλεία από ό,τι στο λιανεμπόριο μεγάλης κλίμακας. Ωστόσο, αυτό δεν αποτελεί γενικό κανόνα και μπορεί να διαφέρει μεταξύ των ετών (οι στρατηγικές προμήθειας είναι διαφορετικές για το λιανικό εμπόριο μεγάλης κλίμακας και τα ιχθυοπωλεία) και της τοποθεσίας των καταστημάτων.

- Η Ιταλία είναι η μεγαλύτερη αγορά της ΕΕ για το λαβράκι. Τροφοδοτείται σε μεγάλο βαθμό από τις εισαγωγές (31.207 τόνοι ισοδύναμου βάρους ζωντανών αλιευμάτων το 2021) και σε μικρότερο βαθμό από την εθνική παραγωγή (7.501 τόνοι το 2021, συμπεριλαμβανομένων τόσο του λαβρακιού εκτροφής όσο και του λαβρακιού ελεύθερης αλιείας). Σε αυτό το πλαίσιο, η χώρα προέλευσης διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην τμηματοποίηση της αγοράς στην Ιταλία, με υψηλότερες τιμές για το ιταλικό λαβράκι σε σύγκριση με τα εισαγόμενα προϊόντα σε όλα τα στάδια της αλυσίδας αξίας. Παρατίθενται λεπτομερώς δύο αναλύσεις της διάρθρωσης των τιμών, και οι δύο για το νωπό λαβράκι που πωλείται στο λιανικό εμπόριο μεγάλης κλίμακας:
 - Λαβράκι εισαγόμενο από την Ελλάδα (τιμή εισαγωγής 6,0 ευρώ/κιλό και τελική τιμή 12,0 ευρώ/κιλό)
 - Ιταλικό λαβράκι (τιμή παραγωγού 9,70 ευρώ/κιλό και τελική τιμή 19,0 ευρώ/κιλό).

Κατάλογος ακρωνύμιων

API	Associazione Piscicoltori Italiani (Ένωση Ιχθυοκαλλιεργητών Ιταλίας)
APROMAR	Σύνδεσμος Επιχειρήσεων Υδατοκαλλιέργειας Ισπανίας
ΣΟ	Συνδυασμένη ονοματολογία
ΕΕ	Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ-27)
FAO	Οργανισμός Τροφίμων και Γεωργίας των Ηνωμένων Εθνών
ΕΛΟΠΥ	Ελληνική Ένωση Παραγωγών Υδατοκαλλιέργειας
HORECA	Επιχειρήσεις φιλοξενίας και καφεστίασης
LWE	Ισοδύναμο βάρος ζωντανών αλιευμάτων
ΚΜ	Κράτη μέλη
ΜμΕ	Μικρομεσαίες επιχειρήσεις
ΦΠΑ	Φόρος προστιθέμενης αξίας

1 ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ

1.1 Πεδίο εφαρμογής της περιπτώσιολογικής μελέτης

Τα βασικά στοιχεία για την ανάλυση της διάρθρωσης των τιμών και της κατανομής της αξίας για το νωπό λαβράκι στην εφοδιαστική αλυσίδα παρουσιάζονται αναλυτικά στον ακόλουθο πίνακα.

Πίνακας 1: Πεδίο εφαρμογής και βασικά στοιχεία της ανάλυσης της διάρθρωσης των τιμών

Προϊόν	Μέθοδος παραγωγής	Χαρακτηριστικά	Παράγοντες διαμόρφωσης της αγοράς και των τιμών	Εστίαση ΚΜ
Λαβράκι	Υδατοκαλλιέργεια Αλιεία (σε μικρότερο βαθμό)	Ένα από τα σημαντικότερα προϊόντα στην αγορά νωπών ψαριών Μεταξύ των σημαντικότερων εκτρεφόμενων ειδών εντός της ΕΕ	Όγκος και τιμές εισαγωγών από χώρες εκτός ΕΕ (κυρίως από την Τουρκία) Προέλευση των προϊόντων Μέγεθος του ψαριού Πιστοποίηση και εμπορικά σήματα	Ελλάδα Ισπανία Ιταλία

Η EUMOFA παρέχει άλλες σχετικές δημοσιεύσεις για τα θέματα που καλύπτονται από την παρούσα μελέτη:

- Μελέτη για τη βιολογική υδατοκαλλιέργεια (Μάιος 2022):

https://www.eumofa.eu/documents/20178/432372/Organic+aquaculture+in+the+EU_final+report_ONLINE.pdf

- Μελέτη για την υδατοκαλλιέργεια γλυκών υδάτων εντός της ΕΕ (Μάρτιος 2021):

<https://www.eumofa.eu/documents/20178/442176/Freshwater+aquaculture+in+the+EU.pdf>

- Μελέτη για τα συστήματα υδατοκαλλιέργειας με ανακυκλοφορία νερού (Δεκέμβριος 2020):

<https://www.eumofa.eu/documents/20178/84590/RAS+in+the+EU.pdf>

- Ευρωπαϊκό λαβράκι - προφίλ είδους

https://www.eumofa.eu/documents/20178/137160/European+seabass_31-1.pdf

- Προφίλ χωρών:
 - Ελλάδα – <https://www.eumofa.eu/en/greece>
 - Ισπανία – <https://www.eumofa.eu/en/spain>
 - Ιταλία – <https://www.eumofa.eu/italy>

1.2 Περιεχόμενο του έγγραφου

Σύμφωνα με τη μεθοδολογία που αναπτύχθηκε στο πλαίσιο της EUMOFA και είναι διαθέσιμη στον ιστότοπό της (<http://www.eumofa.eu/price-structure>), το παρόν έγγραφο περιλαμβάνει:

- Περιγραφή του προϊόντος
- Ανάλυση των τάσεων της παραγωγής και της αγοράς σε επίπεδο ΕΕ
- Ανάλυση της διάρθρωσης των τιμών κατά μήκος της αλυσίδας εφοδιασμού στην Ελλάδα, την Ισπανία και την Ιταλία.

2 ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΓΟΡΩΝ

2.1 Βιολογικά και εμπορικά χαρακτηριστικά

Η περιπτωσιολογική μελέτη επικεντρώνεται στο νωπό ευρωπαϊκό λαβράκι εκτροφής.

Προϊόν περιπτωσιολογικής μελέτης

Ονομασία: Ευρωπαϊκό λαβράκι (*Dicentrarchus labrax*)

Τριψήφιος αλφαριθμητικός κωδικός FAO: BSS

Παρουσίαση: Νωπό ολόκληρο ή σε φιλέτα.

Εμπορικά μεγέθη:

Ελεύθερης αλιείας: το ελάχιστο μέγεθος εκφόρτωσης είναι 36 εκατοστά για το απόθεμα του νότιου Ατλαντικού και 42 εκατοστά για το απόθεμα του βόρειου Ατλαντικού, και 25 εκατοστά στη Μεσόγειο⁴.

Εκτροφής: < 400 γραμμάρια (μικρό ή «μερίδα»), 400-600 γραμμάρια, 600-800 γραμμάρια, 800-1000 γραμμάρια, πάνω από 1 κιλό.

Σχετικοί κωδικοί στην ονοματολογία του προϊόντος (COMEXT/EUROSTAT)

Το λαβράκι διακρίνεται στη Συνδυασμένη ονοματολογία (ΣΟ)⁵ από το 2012 και μετά τόσο για τα νωπά όσο και για τα κατεψυγμένα ολόκληρα ψάρια:

- Κωδικός ΣΟ 0302.84.10 - Ολόκληρα ψάρια, νωπά ή διατηρημένα με απλή ψύξη - λαβράκι (*Dicentrarchus labrax*)
- Κωδικός ΣΟ 0303.84.10 - Ολόκληρα ψάρια, κατεψυγμένα - λαβράκι (*Dicentrarchus labrax*)

Τα φιλέτα λαβρακιού μπορούν επίσης να διακινηθούν σε έναν κωδικό που περιλαμβάνει διάφορα είδη:

- Κωδικός ΣΟ 0304.49.10 - «άλλα νωπά φιλέτα».
- Κωδικός ΣΟ 0304.89.90 - «άλλα κατεψυγμένα φιλέτα ψαριών».

Βιολογικές παράμετροι

Το άγριο λαβράκι έχει βενθική συμπεριφορά, κατοικεί σε παράκτια ύδατα σε βάθος έως τα περίπου 100 μέτρα, αλλά είναι πιο κοινό σε αβαθή ύδατα. Ευδοκιμεί σε διάφορα είδη υποστρωμάτων, εισέρχεται συχνά σε εκβολές ποταμών και ορισμένες φορές κινείται ανοδικά σε ποταμούς. Τα ιχθύδια σχηματίζουν κοπάδια, αλλά οι ώριμοι ιχθύες επιδεικνύουν λιγότερο αγελαίο χαρακτήρα. Η αναπαραγωγή πραγματοποιείται από τον Ιανουάριο έως τον Μάρτιο στη Μεσόγειο και τη Μαύρη Θάλασσα, ενώ για τους πληθυσμούς του Ατλαντικού διαρκεί έως τον Ιούνιο. Το λαβράκι είναι ένας αδηφάγος θηρευτής που τρέφεται με μικρά ψάρια υφάλων και με μια μεγάλη ποικιλία ασπόνδυλων που περιλαμβάνει γαρίδες, γάμπαρες, καβούρια, καλαμάρια και μαλάκια.⁶

⁴ https://fish-commercial-names.ec.europa.eu/fish-names/species/dicentrarchus-labrax_en

⁵ Η ΣΟ είναι ένα εργαλείο για τον καθορισμό εμπορευμάτων και αγαθών, το οποίο θεσπίστηκε για να ανταποκρίνεται ταυτόχρονα στις απαιτήσεις τόσο του κοινού δασμολογίου όσο και των στατιστικών του εξωτερικού εμπορίου της ΕΕ.

⁶ <https://www.fao.org/fishery/en/aqspecies/2291/en>

Πίνακας 2: Βιολογικές παράμετροι για το λαβράκι

Παράμετρος	Χαρακτηριστικά ⁷
Θερμοκρασία	5-28°C
Οικότοποι	Παράκτια ύδατα σε βάθος περίπου έως 100 μέτρα, αλλά και σε εκβολές ποταμών και λιμνοθάλασσες με υφάλμυρα ύδατα (τα λαβράκια είναι ευρύαλα).
Ασθένειες κατά την εκτροφή	Ιοί (ιογενής εγκεφαλο-αμφιβληστροειδοπάθεια), βακτήρια (δονακίωση, φωτοβακτηρίωση, μυξοβακτηριδίαση, μυκοβακτηρίωση, επιθηλιοκύστη), δινοφύκη (αμυλοδινίαση), βλεφαριδοφόρα (Cryptocaryoniasis), μυξοσπορίδια, μικροσπορίδια, μονογενή τριματοειδή (μολύνσεις με σκώληκες βράγχιων), νηματοειδή (ανισάκις) και καρκινοειδή (ισόποδα).
Αναπαραγωγική ωρίμανση	Στην υδατοκαλλιέργεια, τα θηλυκά συνήθως φθάνουν στη βέλτιστη ωρίμανση μεταξύ 5 και 8 ετών, ενώ τα αρσενικά φθάνουν στην ωριμότητα νωρίτερα, μεταξύ 2 και 4 ετών. Στη φύση, η αναπαραγωγική ωρίμανση των αρσενικών εμφανίζεται αργότερα σε σύγκριση με την υδατοκαλλιέργεια. Στη Μεσόγειο, τα αρσενικά φθάνουν στην ωρίμανση σε 2 έως 4 έτη, ενώ στον Ατλαντικό σε 4 έως 7 έτη. Για τα θηλυκά στη φύση, η ηλικία αναπαραγωγικής ωρίμανσης είναι παρόμοια με εκείνη της υδατοκαλλιέργειας, μεταξύ 5 και 8 ετών.
Διατροφή στη φύση	Σαρκοφάγα: μικρά ψάρια, γάμπαρες, καβούρια και σουπιά.
Διατροφή κατά την εκτροφή	Στις περιοχές γόνων, τα ιχθύδια τρέφονται με ξηρή πελλετοποιημένη ιχθυοτροφή. Για το στάδιο της κύριας ανάπτυξης, η σίτιση αποτελείται από ψάρια πελλετοποιημένα με εξώθηση.
Φάση ιχθυδίων	75 ημέρες
Πάχυνση	18 μηνών-24 μηνών για τα 400-450 γρ.
Κατανομή στο φυσικό περιβάλλον	Βόρειος Ατλαντικός από τη Νορβηγία και τις Βρετανικές Νήσους μέχρι τα νότια στο Μαρόκο και τα Κανάρια, επίσης η Μεσόγειος και η Μαύρη Θάλασσα. Αλλού, νότια προς τη Σενεγάλη.
Εκτροφή	Τουρκία, Ελλάδα, Ισπανία, Αίγυπτος, Ιταλία, Κροατία, Τυνησία, Γαλλία, Κύπρος και σε μικρότερο βαθμό αρκετές άλλες χώρες της Μεσογείου.
Σύστημα εκτροφής	Εκβολικό ημιεντατικό σύστημα θαλάσσιων κλωβών (το πιο συνηθισμένο) ή συστήματα δεξαμενών.

Πηγή: FAO

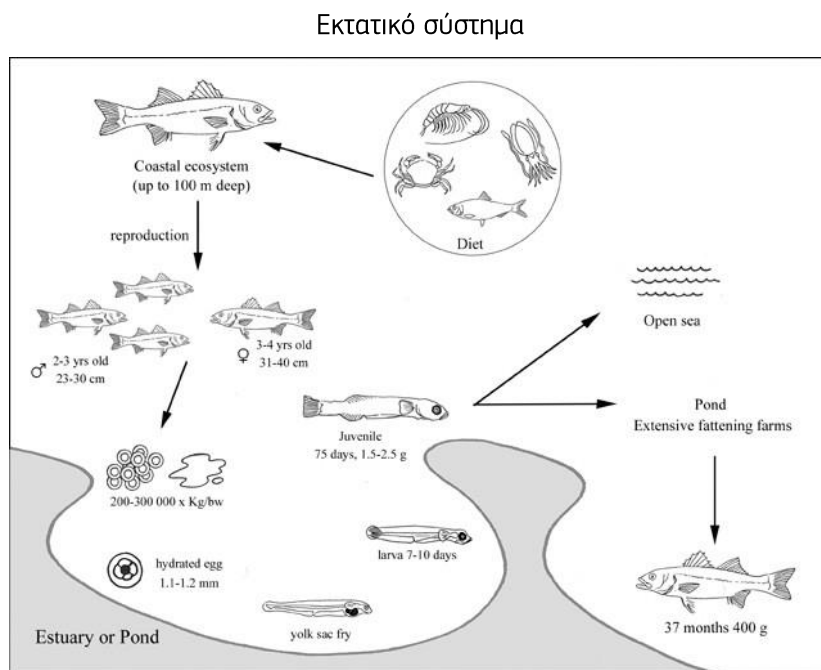
⁷ http://www.fao.org/fishery/culturedspecies/Dicentrarchus_labrax/en

2.2 Κύκλος παραγωγής

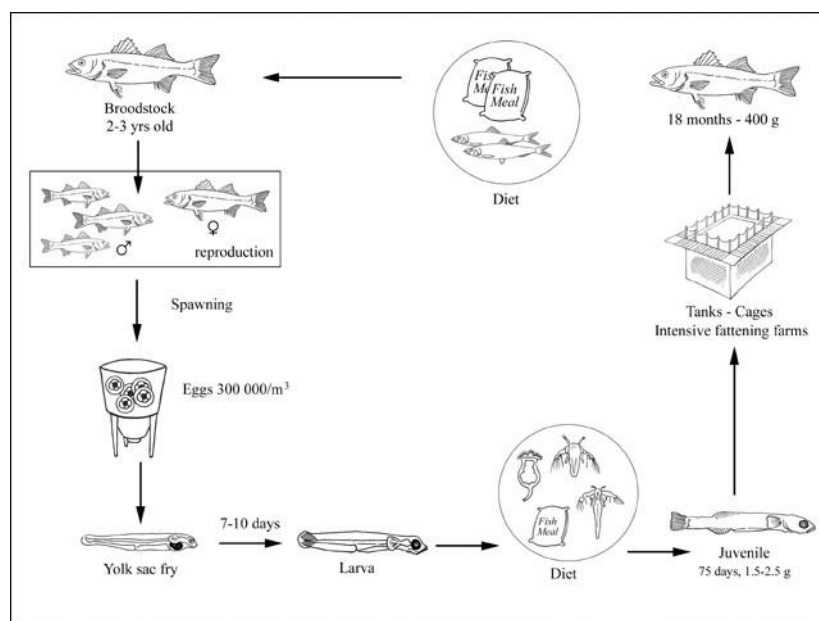
Αν και το λαβράκι μπορεί να εκτραφεί σε λίμνες και λιμνοθάλασσες με θαλάσσια ύδατα, το μεγαλύτερο μέρος της παραγωγής προέρχεται από την εκτροφή σε θαλάσσιους κλωβούς. Οι κλωβοί είναι συνήθως κατασκευασμένοι από χάλυβα με εμβαδόν από 4 έως πάνω από 10 τ.μ., με δίκτυα που αναρτώνται κάτω από τους διαδρόμους σε βάθος έως και 6-8 μέτρα. Μερικές εγκαταστάσεις εκτροφής είναι αγκυροβολημένες κοντά στη στεριά και μπορούν να εξυπηρετηθούν από μια αποβάθρα. Άλλες βρίσκονται στην ανοιχτή θάλασσα ή στο μέσο ενός προστατευμένου κόλπου.

Τα ιχθύδια παράγονται σε εκκολαπτήρια και πωλούνται στους ιχθυοκαλλιεργητές ως απόθεμα για ανάπτυξη σε μέγεθος 1,5-2,5 γραμμαρίων. Τα αναπτυσσόμενα ιχθύδια φτάνουν τα 400-450 γραμμάρια σε 18-24 μήνες. Η πάχυνση μπορεί να πραγματοποιηθεί σε δεξαμενές ή σε συστήματα κλωβών.

Σχήμα 1: Κύκλος παραγωγής λαβρακιού εκτροφής

Εντατικό σύστημα

Πηγή: FAO

2.3 Παγκόσμια παραγωγή

2.3.1 Επισκόπηση

Η παγκόσμια παραγωγή λαβρακιού ανήλθε σε 305.380 τόνους το 2021, υψηλότερη κατά 97% σε σχέση με το 2012, λόγω της σημαντικής αύξησης της υδατοκαλλιέργειας.

Η παραγωγή λαβρακιού προέρχονταν κυρίως από την υδατοκαλλιέργεια (98%) και ανήλθε σε 299.810 τόνους για το 2021. Τα αλιεύματα αντιπροσώπευαν μόνο το 2% της παγκόσμιας παραγωγής και ανήλθαν σε 5.570 τόνους.

Πίνακας 3: Εξέλιξη της παγκόσμιας παραγωγής του ευρωπαϊκού λαβρακιού (σε τόνους)

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	% συνόλου 2021	Εξέλιξη 2021 / 2012
Αλιεύματα	8.996	9.577	8.562	6.595	5.794	5.817	5.292	5.354	6.260	5.570	2%	-38%
Εκτροφής	146.252	147.202	155.924	163.439	191.510	215.572	235.722	264.031	277.878	299.810	98%	+105%
Σύνολο	155.248	156.779	164.486	170.034	197.304	221.389	241.015	269.385	284.138	305.380	100%	+97%

Πηγή: FAO

2.3.2 Εξέλιξη της παραγωγής υδατοκαλλιέργειας σε παγκόσμιο επίπεδο

Το λαβράκι εκτρέφονταν διαχρονικά σε λιμνοθάλασσες και παλιρροϊκές δεξαμενές πριν αρχίσει να εκτρέφεται σε υψηλά επίπεδα παραγωγής στα τέλη της δεκαετίας του 1960. Η ιχθυοκαλλιέργεια συνδέθηκε αρχικά με την παραγωγή αλατιού σε παράκτιες δεξαμενές εξάτμισης και σε αλυκές. Τα κοπάδια ψαριών που ζούσαν στις εκβολές των ποταμών παγιδευόνταν και εκτρέφονταν το χειμώνα και την άνοιξη (εποχή χαμηλής εξάτμισης).

Στα τέλη της δεκαετίας του 1960, η Γαλλία και η Ιταλία ανέπτυξαν ανταγωνισμό για την ανάπτυξη αξιόπιστων τεχνικών μαζικής παραγωγής ιχθυδίων λαβρακιού και, στα τέλη της δεκαετίας του 1970, οι τεχνικές αυτές είχαν αναπτυχθεί επαρκώς στις περισσότερες χώρες της Μεσογείου ώστε να παρέχουν εκατοντάδες χιλιάδες νύμφες. Το ευρωπαϊκό λαβράκι (*Dicentrarchus labrax*) ήταν το πρώτο θαλάσσιο είδος ιχθύων με πτερύγια που δεν ανήκε στην οικογένεια των σολομοειδών το οποίο καλλιεργήθηκε για εμπορικούς σκοπούς στην Ευρώπη και επί του παρόντος είναι το σημαντικότερο εμπορικό ψάρι που καλλιεργείται ευρέως στις περιοχές της Μεσογείου. Η εκτροφή λαβρακιού συνδέεται συχνά με την εκτροφή τσιπούρας.

Το 2021, η παγκόσμια παραγωγή λαβρακιού εκτροφής έφτασε σχεδόν τους 300.000 τόνους, εκ των οποίων η παραγωγή της ΕΕ αντιπροσώπευε το 32% του συνόλου. Σύμφωνα με τα στατιστικά στοιχεία του FAO, οι κύριες περιοχές παραγωγής για το 2021 ήταν η Τουρκία (155.151 τόνοι, που αντιστοιχούν στο 52% της παραγωγής), η ΕΕ (96.647 τόνοι) και η Αίγυπτος (32.893 τόνοι). Άλλες μικρές παραγωγές αναφέρονται σε άλλες χώρες εκτός ΕΕ, όπως η Ισλαμική Δημοκρατία του Ιράν (5.616 τόνοι το 2021), η Τυνησία (5.101 τόνοι) και η Αλβανία (2.463 τόνοι). Η παγκόσμια παραγωγή του 2021 ήταν διπλάσια από την ποσότητα που παρήχθη το 2012.

Η Τουρκία είναι ο μεγαλύτερος παραγωγός λαβρακιού στον κόσμο από το 2017, ενώ η παραγωγή αυξήθηκε σημαντικά μεταξύ 2012 και 2021 (+89.000 τόνοι, +137%). Με μια παραγωγή που υπερβαίνει σε μεγάλο βαθμό την εγχώρια αγορά της, η Τουρκία έχει γίνει ο κύριος εξαγωγέας λαβρακιού, αντιπροσωπεύοντας το 98% του εισαγόμενου όγκου λαβρακιού στην ΕΕ.

Πίνακας 4: Παγκόσμια παραγωγή λαβρακιού εκτροφής (σε 1.000 τόνους) 2012-2021

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Εξέλιξη 2021 / 2012
Τουρκία	66	68	75	75	81	100	117	137	149	155	+137%
ΕΕ 27	64	64	63	70	81	79	85	86	83	97	+52%
Αίγυπτος	13	12	15	14	24	30	25	30	32	33	+144%
(Ισλαμική Δημοκρατία του) Ιράν	0	0	0	0	0	0	5	4	4	6	μη διαθ.
Τυνησία	2	2	2	3	3	3	2	3	5	5	+155%
Αλβανία	0	1	1	1	1	1	1	1	3	2	+516%
Άλλο	1	1	1	1	2	2	2	2	2	2	+76%
Σύνολο	146	147	156	163	192	216	236	264	278	300	+105%

Πηγή: FAO

2.3.3 Εξέλιξη των αλιευμάτων σε παγκόσμιο επίπεδο

Τα παγκόσμια αλιεύματα ευρωπαϊκού λαβρακιού ανήλθαν σε 5.570 τόνους το 2021. Το λαβράκι αλιεύεται κυρίως στη Βόρεια Θάλασσα και τη Μάγνη από το στόλο των 27 χωρών της ΕΕ. Σε μικρότερο βαθμό αλιεύεται επίσης στη Μεσόγειο. Το 2021, η ΕΕ αντιπροσώπευε το 85% των παγκόσμιων αλιευμάτων ευρωπαϊκού λαβρακιού. Άλλες σημαντικές χώρες όσον αφορά τα αλιεύματα ευρωπαϊκού λαβρακιού είναι το Ηνωμένο Βασίλειο (11%) και η Αίγυπτος (3%). Τα αλιεύματα ευρωπαϊκού λαβρακιού μειώθηκαν σημαντικά μεταξύ του 2012 και του 2016 (από σχεδόν 9.000 τόνους το 2012 σε περίπου 5.800 τόνους το 2016)· από το 2016 τα αλιεύματα είναι πιο σταθερά και θα φθάσουν τους 5.570 τόνους το 2021. Η ισχυρή αυτή τάση οφείλεται κυρίως στο χαμηλό απόθεμα ιχθύων στη Μάγνη και τη Βόρεια Θάλασσα (την κύρια αλιευτική περιοχή του λαβρακιού) και στα μέτρα διατήρησης που θεσπίστηκαν σε ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο⁸.

Πίνακας 5: Παγκόσμια αλιεύματα ευρωπαϊκού λαβρακιού (σε τόνους) 2012-2021

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Εξέλιξη 2021 / 2012
ΕΕ 27	7.030	7.727	6.559	5.386	4.854	5.046	4.494	4.614	5.382	4.730	-33%
Ηνωμένο Βασίλειο	896	803	1.041	686	554	441	435	414	526	613	-32%
Αίγυπτος	969	967	873	426	314	272	296	243	258	145	-85%
Άλλο	101	80	89	97	72	58	68	83	94	82	-19%
Σύνολο	8.996	9.577	8.562	6.595	5.794	5.817	5.292	5.354	6.260	5.570	-38%

Πηγή: FAO

⁸ https://www.eumofa.eu/documents/20178/137160/European+seabass_31-1.pdf

2.4 Παραγωγή στην ΕΕ

2.4.1 Εξέλιξη της παραγωγής υδατοκαλλιέργειας σε επίπεδο ΕΕ των 27

Η παραγωγή λαβρακιού εκτροφής στην ΕΕ των 27 ανήλθε σε 97.135 τόνους το 2021. Το μεγαλύτερο μέρος της παραγωγής αυτής πραγματοποιήθηκε στην Ελλάδα (53%) και την Ισπανία (24%). Άλλα κύρια κράτη μέλη παραγωγής ήταν η Κροατία (9%), η Ιταλία (7%), η Κύπρος (3%) και η Γαλλία (3%).

Το 2021, η παραγωγή της ΕΕ των 27 έφτασε στην υψηλότερη παραγωγή που έχει καταγραφεί ποτέ (+54% σε σύγκριση με το 2012), γεγονός που μπορεί να αποδοθεί κυρίως στις αυξήσεις που καταγράφηκαν στην Ελλάδα (+45%) και την Ισπανία (+59%), και σε μικρότερο βαθμό στην Κροατία και την Ιταλία. Η παραγωγή παρέμεινε σχετικά σταθερή στη Γαλλία κατά τη διάρκεια της δεκαετίας (+3%). Σε αντίθεση με την ιταλική αγορά, η ισπανική αγορά τροφοδοτείται κυρίως από τον δικό της τομέα υδατοκαλλιέργειας. Η αύξηση της ζήτησης και οι συνεχείς επενδύσεις έχουν οδηγήσει σε ταχεία αύξηση της εγχώριας παραγωγής στην Ισπανία. Η παραγωγή της Κροατίας ενισχύεται από την ανάπτυξη της ιταλικής αγοράς, η οποία δεν τροφοδοτείται επαρκώς από την εγχώρια παραγωγή της. Το 59% της παραγωγής λαβρακιού της Κροατίας εξάγεται στη γειτονική αγορά της Ιταλίας.

Πίνακας 6: Παραγωγή λαβρακιού εκτροφής στην ΕΕ (σε τόνους) 2012-2021

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Εξέλιξη 2012 - 2021
Ελλάδα	35.268	34.920	32.142	36.600	42.557	44.285	46.911	41.254	40.205	51.232	+45%
Ισπανία	14.455	14.946	16.722	18.600	22.956	17.656	22.526	25.260	22.765	23.037	+59%
Κροατία	2.453	2.826	3.215	4.488	5.310	5.616	6.220	6.089	6.754	9.083	+270%
Ιταλία	6.896	6.330	5.724	5.633	6.800	7.039	5.738	4.948	4.693	7.282	+6%
Κύπρος	1.100	1.422	1.817	1.726	1.517	2.254	2.389	2.836	2.924	2.680	+144%
Γαλλία	2.321	2.428	2.244	2.156	1.748	1.413	1.722	2.461	2.376	2.615	+13%
Πορτογαλία	531	575	400	295	424	701	456	882	824	946	+78%
Μάλτα	126	127	190	27	39	59	77	62	136	221	+75%
Σλοβενία	52	μη διαθ.	μη διαθ.	μη διαθ.	μη διαθ.	μη διαθ.	μη διαθ.	μη διαθ.	59	38	+28%
ΕΕ-27	63.203	63.574	62.454	69.526	81.351	79.022	86.039	83.791	80.736	97.135	+54%

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων των EUROSTAT και FAO από την EUMOFA

2.4.2 Εξέλιξη των αλιευμάτων σε επίπεδο ΕΕ των 27

Το 2022, τα αλιεύματα λαβρακιού στην ΕΕ έφθασαν τους 4.480 τόνους. Η Γαλλία είναι μακράν το κυριότερο κράτος μέλος όσον αφορά τα αλιεύματα, με 2.431 τόνους αλιευμάτων από τον γαλλικό στόλο για το 2022, που αντιστοιχούν στο 51% των συνολικών αλιευμάτων της ΕΕ. Άλλα σημαντικά κράτη μέλη όσον αφορά τα αλιεύματα είναι η Ισπανία (15%) και η Πορτογαλία (10%). Ακολουθεί η Ελλάδα, η Ολλανδία και η Ιταλία με αλιεύματα μεταξύ 200 και 400 τόνων για το 2022.

Κατά τη διάρκεια της τελευταίας δεκαετίας (2013-2022), τα αλιεύματα λαβρακιού στην ΕΕ παρουσίασαν έντονη πτωτική τάση (-42%). Η τάση αυτή οφείλεται κυρίως στη μεγάλη μείωση των αλιευμάτων στη Γαλλία (-56%) και, σε μικρότερο βαθμό, στην Ολλανδία (-38%). Ο κύριος λόγος για την σημαντική αυτή πτώση είναι η μείωση των αποθεμάτων λαβρακιού, ιδίως στον βόρειο Ατλαντικό (Μάγνη, Κέλτικη και Ιρλανδική Θάλασσα, νότιο τμήμα της Βόρειας Θάλασσας). Αυτό οφείλεται στην αύξηση της αλιευτικής πίεσης και στη μείωση της αναπαραγωγής. Αυτό οδήγησε σε ένα νέο κανονισμό της ΕΕ το 2015, με στόχο τη δραστική μείωση των αλιευμάτων λαβρακιού στις περιοχές αυτές⁹. Τα αλιεύματα λαβρακιού αυξήθηκαν στην Ελλάδα (+30%) και στην Ιταλία (+27%).

Πίνακας 7: Αλιεύματα λαβρακιού στην ΕΕ (σε τόνους) 2013-2022

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Εξέλιξη 2021 / 2012
Γαλλία	5.486	4.371	3.428	2.757	2.711	2.665	2.621	2.595	2.537	2.431	-56%
Ισπανία	758	568	559	570	602	508	579	1.178	545	720	-5%
Πορτογαλία	502	662	437	546	573	480	544	613	602	477	-5%
Ελλάδα	287	242	204	348	241	276	311	325	379	374	30%
Ολλανδία	370	253	218	156	132	172	210	223	235	229	-38%
Ιταλία	160	167	315	355	237	204	166	149	219	203	+27%
Άλλο	163	161	72	56	38	35	39	44	37	46	-72%
ΕΕ-27	7.726	6.425	5.233	4.787	4.534	4.340	4.469	5.126	4.554	4.480	-42%

Πηγή: Eurostat

⁹ [Λαβράκι \(europa.eu\)](http://europa.eu)

2.4.3 Εισαγωγές - Εξαγωγές

Εισαγωγές από χώρες εκτός ΕΕ

Οι εισαγωγές από χώρες εκτός ΕΕ αφορούν κυρίως νωπά προϊόντα (97% της αξίας των πωλήσεων για το 2022) προερχόμενα από την Τουρκία που αντιστοιχούν στο 98% του όγκου των εισαγωγών. Η συνολική τους αξία ανήλθε στα 117 εκατ. ευρώ για το 2022.

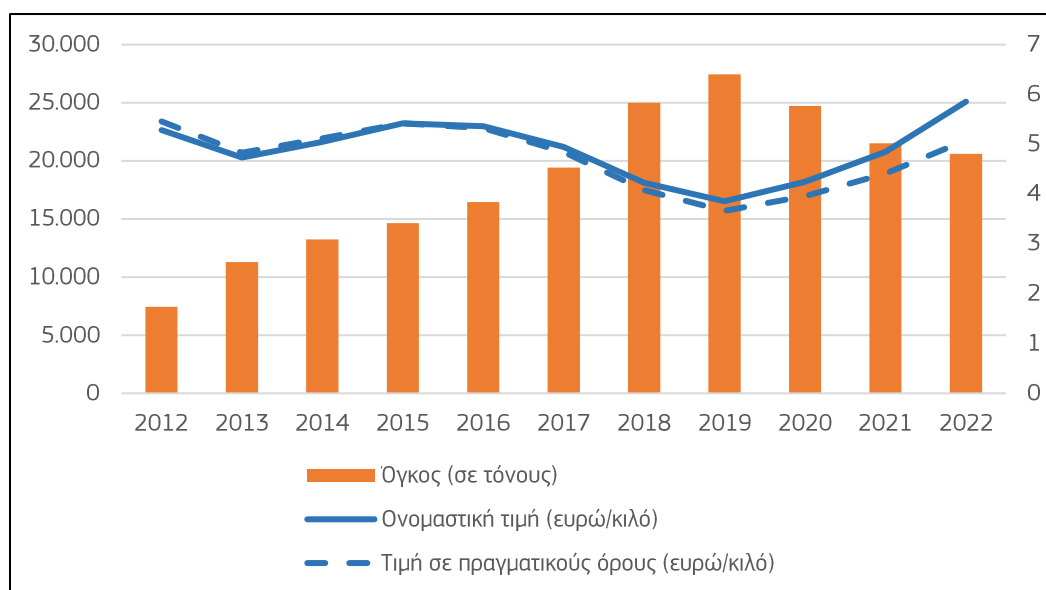
Πίνακας 8: Εισαγωγές ευρωπαϊκού λαβρακιού από χώρες εκτός ΕΕ (2022)

	Όγκος (σε τόνους)	Ονομαστική αξία (1.000 ευρώ)	Τιμή (EUR/Kg)	% της αξίας 2022
Νωπό	20.004	117.113	5,85	97%
Κατεψυγμένο	598	3.540	5,91	3%
Σύνολο	20.602	120.652	5,86	100%

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων των EUROSTAT-COMEXT από την EUMOFA

Η αξία των εισαγωγών αυξήθηκε κατά 207% σε ονομαστική αξία για την περίοδο 2012-2022 (+158% σε πραγματικούς όρους)¹⁰. Ο όγκος αυξήθηκε κατά 177% κατά την περίοδο 2012-2022. Η τιμή αυξήθηκε κατά 11% κατά την περίοδο 2012-2022 (-7% σε πραγματικούς όρους). Παρατηρείται μια κορύφωση του όγκου για το 2019 (με χαμηλή τιμή) στους 27.442 τόνους προς 3,85 ευρώ/κιλό. Η εξέλιξη αυτή σχετίζεται με την ανάπτυξη της παραγωγής λαβρακιού στην Τουρκία, αλλά η αύξηση των εισαγωγών περιορίστηκε από την πανδημία του COVID-19 (ο όγκος παραγωγής στην Τουρκία αυξήθηκε το 2020 και το 2021, παρόλο που οι εισαγωγές στην ΕΕ μειώθηκαν κατά την ίδια περίοδο).

Σχήμα 2: Εξέλιξη των εισαγωγών λαβρακιού από χώρες εκτός ΕΕ

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων των EUROSTAT-COMEXT από την EUMOFA

¹⁰ Στην έκθεση, οι τιμές σε πραγματικούς όρους αποπληθωρίζονται με τη χρήση του αποπληθωριστή του ΑΕΠ (βάση=2015)

Εξαγωγές σε χώρες εκτός ΕΕ

Οι εξαγωγές ευρωπαϊκού λαβρακιού σε χώρες εκτός ΕΕ ανήλθαν σε 15.000 τόνους έναντι 120 εκατ. ευρώ για το 2022. Οι εξαγωγές σε χώρες εκτός ΕΕ αποτελούνταν κυρίως από νωπό λαβράκι (99% της αξίας των πωλήσεων) το οποίο εξήχθη κυρίως στις Ηνωμένες Πολιτείες (που απορρόφησαν το 49% του όγκου των εξαγωγών για το 2022), στο Ηνωμένο Βασίλειο (15% του όγκου των εξαγωγών) και στο Ισραήλ (9% του όγκου των εξαγωγών).

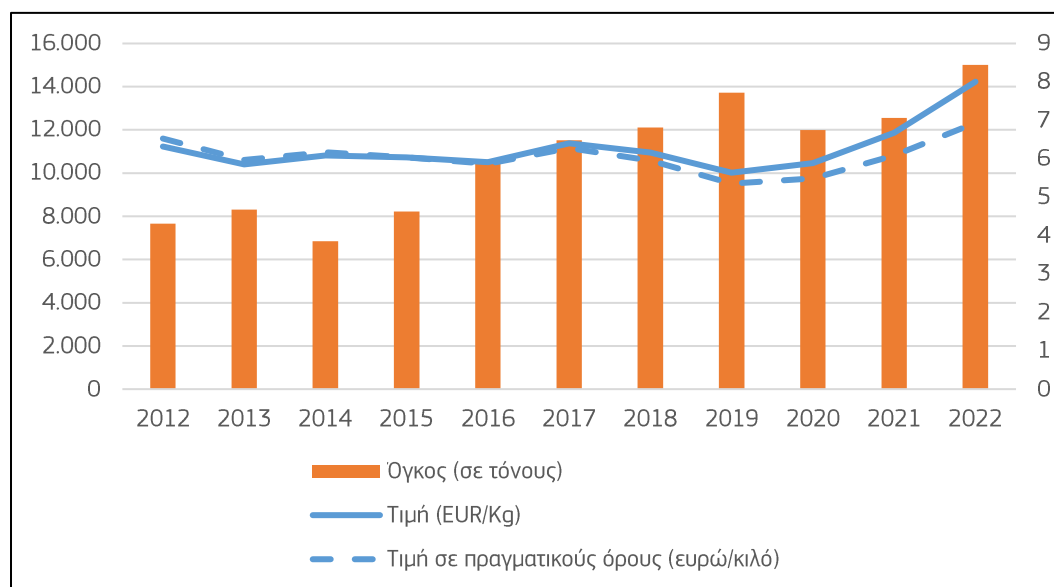
Πίνακας 9: Εξαγωγές λαβρακιού σε χώρες εκτός ΕΕ (2022)

	Όγκος (σε τόνους)	Ονομαστική αξία (1.000 ευρώ)	Τιμή (EUR/Kg)	% της αξίας 2022
Νωπό	14.881	118.829	7,99	99%
Κατεψυγμένο	119	1.171	9,83	1%
Σύνολο	15.000	120.000	8,00	100%

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων των EUROSTAT-COMEXT από την EUMOFA

Η αξία του εξωκοινοτικού εμπορίου αυξήθηκε μεταξύ του 2012 και του 2022 (+148% σε ονομαστική αξία, +108% σε πραγματικούς όρους). Ο όγκος αυξήθηκε κατά 96% και η τιμή κατά 27% για την ίδια περίοδο (+6% σε πραγματικούς όρους).

Σχήμα 3: Εξέλιξη των εξαγωγών λαβρακιού σε χώρες εκτός ΕΕ

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων των EUROSTAT-COMEXT από την EUMOFA

Ενδοκοινοτικές εμπορικές ροές

Ενδοκοινοτικές εξαγωγές

Τα κυριότερα κράτη μέλη που δραστηριοποιούνται στο ενδοκοινοτικό εμπόριο είναι η Ελλάδα (σχεδόν 39.000 τόνοι σε εξαγωγές και 55% της αξίας των πωλήσεων στην ενδοκοινοτική αγορά το 2022, έναντι 245 εκατ. ευρώ), ακολουθούμενη από την Ισπανία (8.205 τόνοι, 69 εκατ. ευρώ στην ενδοκοινοτική αγορά το 2022), την Κροατία (7.588 τόνοι, 51 εκατ. ευρώ σε εξαγωγές), η Ολλανδία (περισσότεροι από 5.000 τόνοι, 37 εκατ. ευρώ), η Ιταλία (2.870 τόνοι, πάνω από 20 εκατ. ευρώ), η Αυστρία (1.036 τόνοι, πάνω από 6 εκατ. ευρώ το 2022) και η Γαλλία (1.020 τόνοι, πάνω από 10 εκατ. ευρώ). Η Ολλανδία και η Αυστρία δεν ασχολούνται με την εκτροφή λαβρακιού, εισάγουν λαβράκι από άλλα κράτη μέλη ή τρίτες χώρες και το εξάγουν στην αγορά της ΕΕ.

Σχεδόν το σύνολο του ευρωπαϊκού λαβρακιού εξάγεται νωπό (97% της αξίας των πωλήσεων των ενδοκοινοτικών εξαγωγών για το 2022) εκτός από την Ολλανδία, όπου οι εξαγωγές κατεψυγμένου λαβρακιού αντιπροσωπεύουν σχεδόν το 20% της αξίας των εξαγωγών για το 2022).

Πίνακας 10: Αξία των ενδοκοινοτικών εξαγωγών λαβρακιού από τα κύρια ΚΜ προέλευσης (1.000 ευρώ, ονομαστική αξία, 2022)

	Όγκος (σε τόνους)	Ονομαστική αξία (1.000 ευρώ)	Τιμή (EUR/Kg)	% της αξίας 2022
Νωπό	63.611	433.189	6,81	97%
Κατεψυγμένο	1.977	14.792	7,48	3%
Σύνολο	65.588	447.981	6,83	100%

Πίνακας 11: Όγκος των ενδοκοινοτικών εξαγωγών λαβρακιού από τα κύρια ΚΜ προέλευσης (όγκος σε τόνους, 2022)

	Ελλάδα	Ισπανία	Κροατία	Ολλανδία	Ιταλία	Γαλλία	Αυστρία	Πορτογαλία	Γερμανία	Άλλο
Νωπό	38.928	7.566	7.568	4.314	2.867	1.006	838	523	38.928	7.566
Κατεψυγμένο	68	639	20	872	3	30	182	164	68	639
Σύνολο	38.995	8.205	7.588	5.186	2.870	1.036	1.020	687	38.995	8.205

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων των EUROSTAT-COMEXT από την EUMOFA

Ενδοκοινοτικές εισαγωγές¹¹

Οι κύριοι εισαγωγείς ευρωπαϊκού λαβρακιού από άλλα κράτη μέλη είναι η Ιταλία (σχεδόν 23.000 τόνοι εισαγωγών, που αντιστοιχούν σε περισσότερα από 155 εκατ. ευρώ το 2022), η Ισπανία (περίπου 14.000 τόνοι εισαγωγών που αντιστοιχούν σε περισσότερα από 84 εκατ. ευρώ) και η Γαλλία (σχεδόν 9.000 τόνοι εισαγωγών που αντιστοιχούν σε περισσότερα από 56 εκατ. ευρώ το 2022). Ακολουθούν η Πορτογαλία και η Ολλανδία, με εισαγωγές περίπου 5.000 τόνων και 4.000 τόνων αντίστοιχα για το 2022.

Μόνο τρία κράτη μέλη σχετίζονται με την εισαγωγή κατεψυγμένου λαβρακιού για το 2022: Ισπανία (1.369 τόνοι, 10 εκατ. ευρώ), Ιταλία (257 τόνοι, 1,8 εκατ. ευρώ) και Γερμανία (221 τόνοι, 1,1 εκατ. ευρώ).

¹¹ Σε γενικές γραμμές, οι διμερείς συγκρίσεις μεταξύ των κρατών μελών για τις ροές εντός της ΕΕ αποκαλύπτουν μεγάλες και διαρκείς αποκλίσεις. Ο κύριος λόγος είναι οι διαφορετικές υποχρεώσεις όσον αφορά το τι δηλώνεται για τους πωλητές (εξαγωγείς) και τους αγοραστές (εισαγωγείς) στο πλαίσιο της διεθνούς συμφωνίας αποστολής που χρησιμοποιείται για τη μεταφορά εμπορευμάτων. Συνεπώς, οι συγκρίσεις που αφορούν τις στατιστικές για το εμπόριο εντός της ΕΕ καθώς και τα σχετικά αποτελέσματα πρέπει να εξετάζονται με προσοχή και να λαμβάνουν υπόψη την ύπαρξη αυτών των αποκλίσεων.

Πίνακας 12: Όγκος εισαγωγών λαβρακιού εντός της ΕΕ στα κύρια ΚΜ προορισμού το 2022 (σε τόνους)

	Ιταλία	Ισπανία	Γαλλία	Πορτογαλία	Ολλανδία	Γερμανία	Ιρλανδία	Βέλγιο	Ρουμανία	Άλλο
Νωπό	22.941	13.852	8.867	5.164	4.175	1.547	789	699	723	2.689
Κατεψυγμένο	257	1.369	89	108	2	221	2	75	24	286
Σύνολο	23.199	15.221	8.956	5.272	4.177	1.768	791	774	747	2.975

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων των EUROSTAT-COMEXT από την EUMOFA

2.4.4 Φαινόμενη κατανάλωση ανά κράτος μέλος

Το 2021, ο συνολικός εφοδιασμός ευρωπαϊκού λαβρακιού στην ΕΕ των 27 (παραγωγή + εισαγωγές) ήταν 123.283 τόνοι ισοδύναμου βάρους ζωντανών αλιευμάτων (LWE). Βασίστηκε στην παραγωγή της ΕΕ για το 82% του εφοδιασμού (που αντιστοιχεί σε 101.689 τόνους) και στις εισαγωγές για το 18% (που αντιστοιχεί σε 21.594 τόνους ισοδύναμου βάρους ζωντανών αλιευμάτων). Οι εξαγωγές αντιπροσώπευαν τους 12.560 τόνους ισοδύναμου βάρους ζωντανών αλιευμάτων. Ως εκ τούτου, η φαινόμενη κατανάλωση σε επίπεδο ΕΕ-27 (παραγωγή + εισαγωγές - εξαγωγές) εκτιμήθηκε σε 110.723 τόνους ισοδύναμου βάρους ζωντανών αλιευμάτων.

Τα κυριότερα κράτη μέλη όσον αφορά τη φαινόμενη κατανάλωση για το 2021 ήταν η Ιταλία, η Ισπανία (με 35.223 τόνους και 34.092 τόνους ισοδύναμου βάρους ζωντανών αλιευμάτων αντίστοιχα), η Γαλλία (με περίπου 12.000 τόνους ισοδύναμου βάρους ζωντανών αλιευμάτων), ακολουθούμενες από την Πορτογαλία και την Ελλάδα (με περίπου 8.000 τόνους και 7.000 τόνους ισοδύναμου βάρους ζωντανών αλιευμάτων αντίστοιχα), την Ουγγαρία και τη Δανία (φαινόμενη κατανάλωση άνω των 2.000 τόνων ισοδύναμου βάρους ζωντανών αλιευμάτων). Η φαινόμενη κατανάλωση σε άλλα κράτη μέλη ήταν κάτω από 2.000 τόνους ισοδύναμου βάρους ζωντανών αλιευμάτων.

Πίνακας 13: Φαινόμενη κατανάλωση λαβρακιού στα κυριότερα κράτη μέλη (2021, σε τόνους ισοδύναμου βάρους ζωντανών αλιευμάτων) (με έντονη γραφή, τα τρία ΚΜ στα οποία επικεντρώνεται η παρούσα έκθεση)

	Παραγωγή (αλιεύματα + υδατοκαλλιέργεια)	Συνολικές εισαγωγές (LWE)	Συνολική προσφορά (παραγωγή + εισαγωγές)	Συνολικές εξαγωγές (LWE)	Φαινόμενη κατανάλωση (συνολική προσφορά - εξαγωγές)
Ιταλία	7.501	31.301	38.802	3.579	35.223
Ισπανία	23.582	19.485	43.067	8.975	34.092
Γαλλία*	5.152	7.890	13.042	1.422	11.619
Πορτογαλία	1.548	7.003	8.551	154	8.397
Ελλάδα	51.611	3.770	55.381	48.262	7.118
Κροατία	9.094	230	9.324	6.780	2.544
Γερμανία	1	2.270	2.271	173	2.098
Ολλανδία	235	6.637	6.872	5.011	1.862
Βουλγαρία	0	1.495	1.495	209	1.285
Κύπρος	2.684	79	2.763	1.620	1.143
Ρουμανία	0	1.173	1.173	407	765
Βέλγιο	19	755	774	76	698
Ιρλανδία	0	683	683	118	565
Σλοβενία	40	412	452	102	351
Λιθουανία	0	223	223	25	198
Μάλτα	221	43	264	94	170
Τσεχία	0	169	169	12	157
Σλοβακία	0	132	132	0	132
Λουξεμβούργο	0	150	150	27	123
Λετονία	0	126	126	9	117
ΕΕ-27	101.689	21.594	123.283	12.560	110.723

Πηγή: με βάση τα στοιχεία της EUROSTAT

3 Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΓΟΡΑ

3.1 Δομή της αλυσίδας εφοδιασμού

3.1.1 Παραγωγή

Η Ελλάδα είναι ο μεγαλύτερος παραγωγός στην ΕΕ, αντιπροσωπεύοντας το 51% της παραγωγής λαβρακιού στην ΕΕ των 27 (2021). Η παραγωγή λαβρακιού στην Ελλάδα προέρχεται κυρίως από την υδατοκαλλιέργεια (99% της ελληνικής παραγωγής για το 2021). Η αλιευτική παραγωγή λαβρακιού ήταν 379 τόνοι για το 2021.

Η παραγωγή του 2021 ανήλθε σε 51.232 τόνους, σημειώνοντας αύξηση 45% σε σύγκριση με τον όγκο του 2012. Η βραχυπρόθεσμη αύξηση μεταξύ 2020 και 2021 (+27%) εξηγείται από τη σταδιακή άρση των περιοριστικών μέτρων αποκλεισμού που εφαρμόστηκαν το 2020 (σε σχέση με την κρίση της νόσου Covid-19) και την επιστροφή στην κανονική λειτουργία της αγοράς το 2021. Η αξία παραγωγής αυξήθηκε επίσης κατά 35% σε σύγκριση με το 2020, γεγονός που εξηγείται από τις υψηλότερες τιμές παραγωγού, οι οποίες έφθασαν τα 5,37 ευρώ/κιλό το 2021, σημειώνοντας αύξηση 6% για το 2021. Η αύξηση των τιμών για το 2021 εξηγείται από την αύξηση του κόστους παραγωγής μετά την κρίση της νόσου Covid-19. Σύμφωνα με τους φορείς, το κόστος παραγωγής συνέχισε να αυξάνεται μέσα στο 2022 και το 2023 λόγω της ενεργειακής κρίσης και των διαταραχών στην αλυσίδα εφοδιασμού μετά τη ρωσική εισβολή στην Ουκρανία.

Πίνακας 14: Παραγωγή λαβρακιού στην Ελλάδα μεταξύ 2012 και 2021 (σε τόνους)

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Εξέλιξη 2021 / 2012
Υδατοκαλλιέργεια	35.268	34.920	32.142	36.600	42.557	44.285	46.911	41.254	40.205	51.232	+45%
Αλιεύματα	274	287	242	204	348	241	276	311	325	379	+38%
Σύνολο	35.542	35.207	32.384	36.804	42.905	44.526	47.187	41.565	40.530	51.611	+45%

Πηγή: Eurostat/EUMOFA

Δομή του κλάδου¹²:

Μέσα στο 2021 υπήρχαν 285 θαλάσσιες ιχθυοκαλλιέργειες (πλωτές εγκαταστάσεις) στην περιοχή της Μεσογείου που ανήκαν σε 73 εταιρείες. Το 63% αυτών των εταιρειών είναι μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις (ΜμΕ) και οικογενειακές επιχειρήσεις με παραγωγή έως 500 τόνους ετησίως.

Σχεδόν το 78% των μονάδων εκτροφής βρίσκονται σε τρεις περιοχές, και συγκεκριμένα: 1) Πελοπόννησος-Δυτική Ελλάδα και Ιόνιο Πέλαγος, 2) Θεσσαλία-Στερεά Ελλάδα και 3) Αιγαίο Πέλαγος, που αντιπροσωπεύουν σχεδόν το 87% των μισθωμένων εκτάσεων και σχεδόν το 82% της ελληνικής παραγωγής.

Αύξηση του κόστους των ιχθυοτροφών¹³:

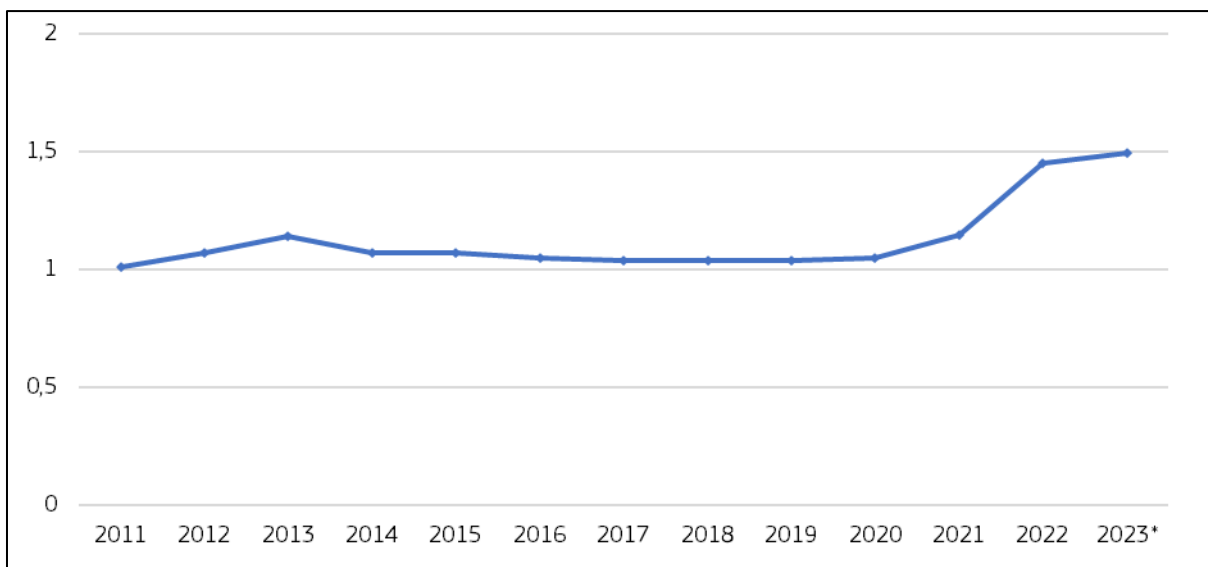
Στην Ελλάδα υπάρχουν οκτώ παραγωγοί ιχθυοτροφών, τέσσερις από τους οποίους ασχολούνται με την ιχθυοκαλλιέργεια είτε ως κύρια είτε ως δευτερεύουσα δραστηριότητα.

Τα τελευταία χρόνια χαρακτηρίζονται από σημαντική αύξηση του κόστους παραγωγής, κυρίως όσον αφορά τις ιχθυοτροφές, οι οποίες αντιπροσωπεύουν το 57-59% του κόστους παραγωγής ανά κιλό προϊόντος. Ο μέσος όρος των τιμών των ιχθυοτροφών έχει αυξηθεί κατά 44% από το 2020 (ονομαστική τιμή).

¹² https://fishfromgreece.com/wp-content/uploads/2023/10/HAPO_AR23_WEB-NEW.pdf

¹³ https://fishfromgreece.com/wp-content/uploads/2023/10/HAPO_AR23_WEB-NEW.pdf

Σχήμα 4: Εξέλιξη των μέσων τιμών των ιχθυοτροφών μεταξύ 2011 και 2023 (εκτιμώμενη) (ευρώ/κιλό)

Πηγή: Ελληνική Ένωση Παραγωγών Υδατοκαλλιέργειας¹⁴

Παραγωγή ιχθυδίων στην Ελλάδα:

Τα ιχθύδια είναι η δεύτερη μεγαλύτερη εισροή που χρησιμοποιείται στην ιχθυοκαλλιέργεια. Αντιπροσωπεύει το 13% έως το 16% του κόστους παραγωγής του λαβρακιού και της τσιπούρας στην Ελλάδα. Το 2022 παρήχθησαν 164 εκατομμύρια ιχθύδια λαβρακιού, σημειώνοντας αύξηση 9% σε σύγκριση με το 2021. Το 95% της παραγωγής αυτής πραγματοποιήθηκε για την ελληνική αγορά, ενώ μόνο το 5% εξήχθη. Μια πρόσφατη έκθεση ανέμενε ότι η παραγωγή ιχθύδια λαβρακιού θα μειωθεί σε 158 εκατομμύρια ιχθύδια για το 2023.¹⁵

3.1.2 Εισαγωγές - Εξαγωγές

Εισαγωγές

Οι ελληνικές εισαγωγές λαβρακιού ανήλθαν σε 4.089 τόνους και 22 εκατ. ευρώ για το 2022. Οι εισαγωγές λαβρακιού στην ελληνική αγορά αφορούν σχεδόν αποκλειστικά το νωπό λαβράκι. Τα κατεψυγμένα προϊόντα αντιπροσωπεύουν μόνο ένα μικρό μερίδιο των εισαγωγών λαβρακιού (λιγότερο από το 1% των εισαγωγών σε όρους αξίας). Το μεγαλύτερο μέρος του εισαγόμενου λαβρακιού προερχόταν από την Τουρκία (98% των εισαγωγών σε όρους αξίας). Σύμφωνα με τις συνεντεύξεις, το μεγαλύτερο μέρος των εισαγωγών από την Τουρκία εισάγονται με σκοπό την εκ νέου εξαγωγή προς άλλες αγορές της ΕΕ. Διέρχονται από την Ελλάδα για να επωφεληθούν από τις τοπικές εγκαταστάσεις εφοδιαστικής.

¹⁴ https://fishfromgreece.com/wp-content/uploads/2023/10/HAPO_AR23_WEB-NEW.pdf

¹⁵ Ibidem

Πίνακας 15: Εισαγωγές νωπού και κατεψυγμένου λαβρακιού στην Ελλάδα το 2022

	Όγκος (σε τόνους)	Ονομαστική αξία (1.000 ευρώ)	Τιμή (EUR/Kg)
Νωπό	4.085	21.724	5,3
Κατεψυγμένο	4	27	6,7
Σύνολο	4.089	21.751	5,3

Πηγή: EUROSTAT-COMEXT

Οι εισαγωγές λαβρακιού αυξήθηκαν σημαντικά τα τελευταία χρόνια από λιγότερους από 50 τόνους για το 2012 σε περισσότερους από 4.000 τόνους για το 2022, με σημαντική αύξηση των τιμών (+31% σε ονομαστικούς όρους και +24% σε πραγματικούς όρους) που οδήγησε σε σημαντική αύξηση της αξίας των εισαγωγών.

Πίνακας 16: Εξέλιξη του όγκου των εισαγωγών (σε τόνους), της αξίας (ονομαστική αξία, 1.000 ευρώ) και της τιμής (ονομαστική αξία, ευρώ/κιλό) λαβρακιού στην Ελλάδα μεταξύ 2012 και 2022

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Εξέλιξη 2022 / 2013
Όγκος	45	139	426	698	1.922	4.104	5.482	4.624	3.769	4.089	+8.987%
Αξία	183	720	2.317	3.085	8.424	15.552	18.433	17.621	16.313	21.751	+11.786%
Τιμή	4,06	5,19	5,44	4,42	4,38	3,79	3,36	3,81	4,33	5,32	+31%

Πηγή: EUROSTAT-COMEXT

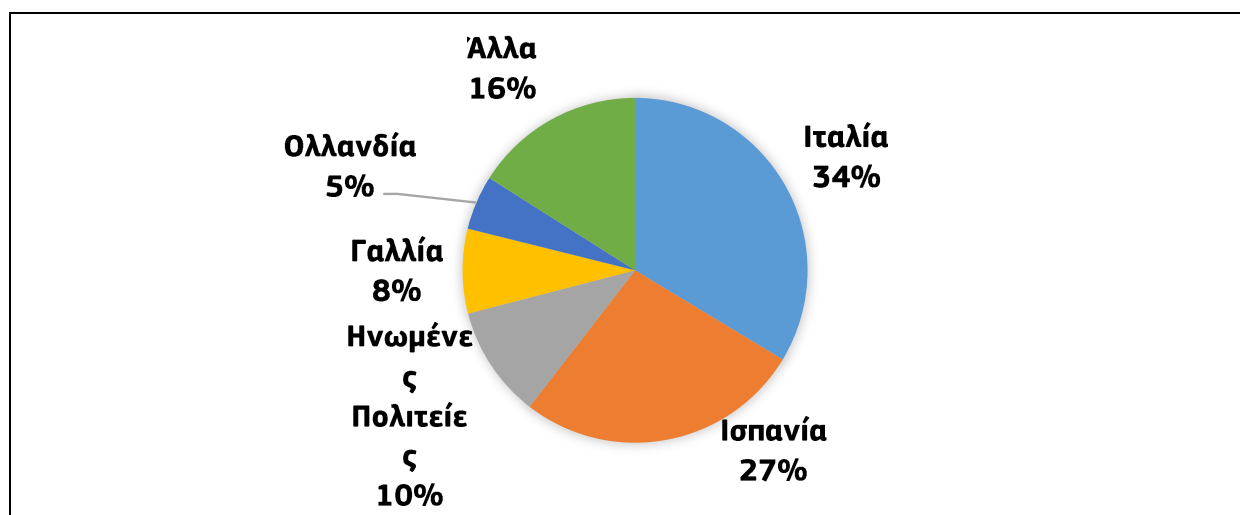
Εξαγωγές

Οι ελληνικές εξαγωγές ευρωπαϊκού λαβρακιού είναι πολύ υψηλότερες από τις εισαγωγές, ανερχόμενες σε 47.851 τόνους και 305 εκατ. ευρώ για το 2022. Το λαβράκι εξάγεται σχεδόν αποκλειστικά νωπό. Το 81% εξήχθη σε χώρες της ΕΕ των 27 και το 19% σε τρίτες χώρες. Οι τρεις κυριότεροι χώρες προορισμού του ελληνικού λαβρακιού ήταν η Ιταλία (34% του συνολικού όγκου των εξαγωγών), η Ισπανία (23% του όγκου των εξαγωγών) και οι Ηνωμένες Πολιτείες (12% του όγκου των εξαγωγών). Η Ελλάδα είναι ο κύριος προμηθευτής λαβρακιού για τις αγορές της Ιταλίας και της Ισπανίας και ο δεύτερος προμηθευτής της αγοράς των ΗΠΑ (μετά την Τουρκία). Ακολούθησαν η Γαλλία και η Ολλανδία με ποσοστό 8% και 7% αντίστοιχα των συνολικών εξαγωγών σε όρους όγκου.

Σύμφωνα με τις συνεντεύξεις, η ευρωπαϊκή αγορά αφορά ολόκληρο λαβράκι και μικρά μεγέθη (ιδίως για την Ισπανία και την Πορτογαλία), ενώ η αγορά των ΗΠΑ αφορά προϊόντα χωρίς εντόσθια και μεγαλύτερα ψάρια (άνω των 600 γρ.). Στη βρετανική αγορά υπάρχει ζήτηση κυρίως για λαβράκι σε φιλέτα. Σύμφωνα με τις ίδιες συνεντεύξεις, υπάρχει αυξανόμενη ζήτηση για λαβράκι (και τσιπούρα) στην αγορά των ΗΠΑ (δείτε παρακάτω την εξέλιξη των εξαγωγών προς την αγορά των ΗΠΑ). Και τα δύο είδη θεωρούνται εξειδικευμένα είδη για premium εστιατόρια ή επιλεγμένα καταστήματα στην αγορά των ΗΠΑ. Πρόσφατη μελέτη¹⁶ εκτιμά ότι περίπου το 20% του ευρωπαϊκού λαβρακιού και της τσιπούρας στην αγορά των ΗΠΑ πωλείται μέσω του τομέα λιανικού εμπορίου, ενώ το μεγαλύτερο μέρος (80%) πωλείται μέσω των επιχειρήσεων του κλάδου φιλοξενίας και καφεστίασης. Η ανάλυση των προϊόντων που διατίθενται μέσω των διαφόρων καναλιών λιανικού εμπορίου στην αγορά των ΗΠΑ δείχνει ότι το λαβράκι πωλείται κυρίως νωπό ολόκληρο (περίπου 50% του μεριδίου της αγοράς του λιανικού εμπορίου), σε κατεψυγμένα φιλέτα (35%), σε νωπά ή διατηρημένα με απλή ψύξη φιλέτα (10%) και κατεψυγμένο ολόκληρο (5%).

¹⁶ Ανάλυση της αγοράς των ΗΠΑ για προϊόντα λαβρακιού και τσιπούρας, 2021. <https://performfish.eu/wp-content/uploads/2023/01/D5.7.pdf>

Σχήμα 5: Κατανομή των ελληνικών εξαγωγών (όγκος) ανά χώρα προορισμού (2022)

Πηγή: Eurostat-Comext

Μεταξύ 2012 και 2022, οι εξαγωγές παρουσίασαν αύξηση κατά 60% σε όγκο. Αυτό σχετίζεται με την αύξηση των εξαγωγών προς τις Ηνωμένες Πολιτείες, οι οποίες αυξήθηκαν από 125 τόνους το 2013 σε πάνω από 5.000 τόνους το 2022. Επιπλέον, οι εξαγωγές αυξήθηκαν προς την ισπανική αγορά (+252% για την ίδια περίοδο), τη γαλλική αγορά (+35%), την ολλανδική αγορά (+377%) και την канаδική αγορά (+3.174%). Αντίθετα, οι εξαγωγές προς την ιταλική αγορά παρέμειναν σχετικά σταθερές (+3% για την ίδια περίοδο), ενώ οι εξαγωγές προς το Ηνωμένο Βασίλειο μειώθηκαν. Οι τιμές του εξαγόμενου λαβρακιού έχουν επίσης αυξηθεί κατά 30% (23% σε πραγματικούς όρους) μεταξύ 2013 και 2022 (από 4,91 ευρώ/κιλό για το 2013 σε 6,38 ευρώ/κιλό για το 2022). Σύμφωνα με τις συνεντεύξεις, υπάρχει τεράστιος ανταγωνισμός στη διεθνή αγορά και η κύρια πρόκληση για τους Έλληνες παραγωγούς είναι να διατηρήσουν το επίπεδο των τιμών παρά την αυξημένη παγκόσμια προσφορά.

Πίνακας 17: Εξέλιξη του όγκου των ελληνικών εξαγωγών (σε τόνους), της αξίας (ονομαστική αξία, σε εκατ. ευρώ) και της ονομαστικής τιμής (ευρώ/κιλό) λαβρακιού μεταξύ 2013 και 2022

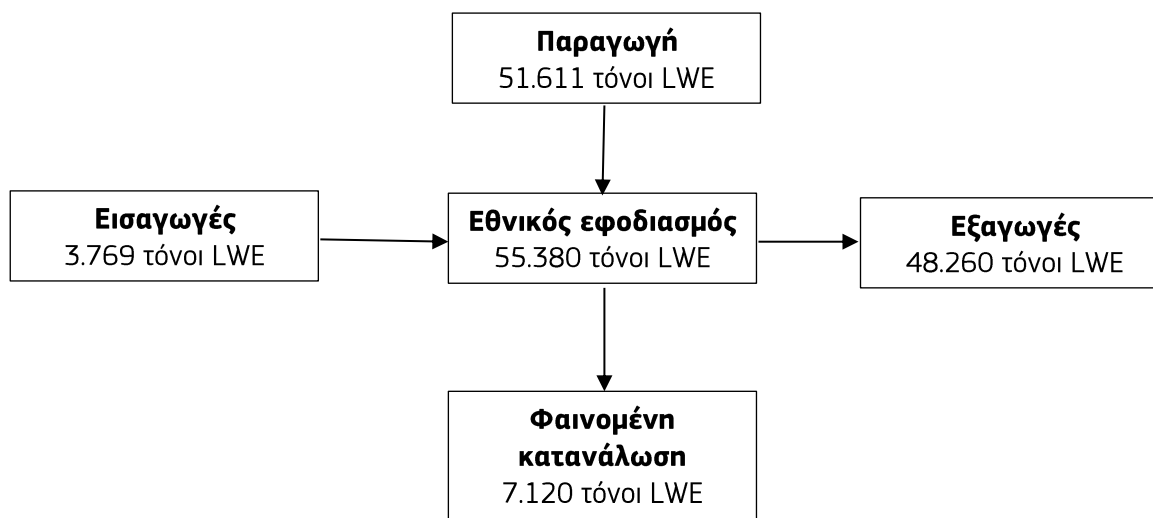
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Εξέλιξη 2022 / 2013
Όγκος	29.933	28.621	30.052	35.004	39.243	40.764	46.243	44.210	48.260	47.851	+60%
Αξία	147	153	164	195	218	203	212	221	254	305	+108%
Τιμή	4,91	5,36	5,47	5,57	5,54	4,98	4,58	5,00	5,25	6,38	+30%

Πηγή: Eurostat-Comext

3.1.3 Φαινομένη κατανάλωση

Το 2021, η συνολική προσφορά ευρωπαϊκού λαβρακιού στην Ελλάδα ανήλθε σε 55.380 τόνους ισοδύναμου βάρους ζωντανών αλιευμάτων (LWE), με το 93% να προέρχεται από την εγχώρια παραγωγή (κυρίως υδατοκαλλιέργεια) και το 7% από εισαγωγές. Το μεγαλύτερο μέρος αυτού του εφοδιασμού εξήχθη (87%). Η φαινόμενη κατανάλωση λαβρακιού στην Ελλάδα εκτιμάται σε 7.120 τόνους ισοδύναμου βάρους ζωντανών αλιευμάτων για το 2021 που αντιπροσωπεύει το 13% του εθνικού εφοδιασμού.

Σχήμα 6: Ισοζύγιο προσφοράς/ζήτησης για το ευρωπαϊκό λαβράκι στην Ελλάδα (2021, τόνοι ισοδύναμου βάρους ζωντανών αλιευμάτων)

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων της EUROSTAT από την EUMOFA

3.2 Χαρακτηριστικά της αγοράς και της κατανάλωσης στην Ελλάδα

Η ελληνική αγορά λαβρακιού έχει έντονα εξαγωγικό χαρακτήρα. Το 87% της εθνικής παραγωγής για το 2021 εξήχθη. Σύμφωνα με τις συνεντεύξεις, η ελληνική αγορά επικεντρώνεται στο λιανικό εμπόριο και στον κλάδο της φιλοξενίας και καφεστίασης. Εκτιμάται ότι το 85-90% των προϊόντων λαβρακιού και τσιπούρας στην Ελλάδα διοχετεύεται μέσω του τομέα του λιανικού εμπορίου και το υπόλοιπο μέσω των επιχειρήσεων του κλάδου φιλοξενίας και καφεστίασης. Η ελληνική αγορά λαβρακιού βασίζεται σε νωπά προϊόντα, με έλλειψη προϊόντων προστιθέμενης αξίας, γεγονός που εξηγείται από τις συνολικές προτιμήσεις των καταναλωτών για μη μεταποιημένα προϊόντα, παρόλο που υπάρχει αυξανόμενη ζήτηση για επεξεργασμένα προϊόντα. Για παράδειγμα, ορισμένες μονάδες εκτροφής έχουν αναπτύξει ψάρια έτοιμα για μαγείρεμα (π.χ. φιλέτα) που προσφέρονται σε συσκευασία προστατευτικής ατμόσφαιρας σε συνδυασμό με ένα νέο ανακυκλώσιμο δίσκο.

Η ελληνική αγορά προϊόντων λαβρακιού τμηματοποιείται με βάση:

- **Μέγεθος ψαριών:** στον τομέα των υπηρεσιών εστίασης η ζήτηση αφορά μεγάλα ολόκληρα ψάρια, ενώ στον τομέα του λιανικού εμπορίου υπάρχει ζήτηση για μικρά μεγέθη (κυρίως 400-600 γρ.) και ολοένα και πιο επεξεργασμένα προϊόντα. Για το λόγο αυτό, οι φορείς εργάζονται για την ανάπτυξη πιο επεξεργασμένων προϊόντων.
- **Ποιότητα ψαριών (με βάση το μέγεθος, τη φρεσκάδα και το σχήμα των ψαριών):** η ελληνική αγορά λαβρακιού μπορεί να χωριστεί σε τρεις κατηγορίες προϊόντων: κατηγορία προϊόντων υψηλής ποιότητας, κατηγορία βασικών προϊόντων και κατηγορία προϊόντων με έκπτωση.

Συνολικά, η ελληνική αγορά λαβρακιού χαρακτηρίζεται από χαμηλή τμηματοποίηση με βάση τις πιστοποιήσεις. Η βιολογική παραγωγή είναι μικρή, με μόνο δύο πιστοποιημένες μονάδες εκτροφής που παράγουν περίπου 400 τόνους ετησίως (λιγότερο από το 1% της εθνικής παραγωγής). Η Ελληνική Ένωση Παραγωγών Υδατοκαλλιέργειας (ΕΛΟΠΥ) δημιούργησε ένα συλλογικό εμπορικό σήμα με την ονομασία «Fish from Greece» (Ελληνικό Ψάρι), με στόχο την προώθηση των ελληνικών προϊόντων εκτροφής. Ωστόσο, σύμφωνα με τις συνεντεύξεις, το συλλογικό αυτό σήμα χρησιμοποιείται μόνο από έναν μικρό αριθμό παραγωγών. Μερικές μονάδες εκτροφής είναι επίσης πιστοποιημένες από τον φορέα Aquaculture Stewardship Council [Συμβούλιο Επιστασίας των Υδατοκαλλιεργειών (ASC)].

3.3 Μετάδοση των τιμών στην αλυσίδα εφοδιασμού

3.3.1 Τιμές πρώτης πώλησης

Όπως φαίνεται στον παρακάτω πίνακα, οι τιμές πρώτης πώλησης παρέμειναν σχετικά σταθερές κατά την περίοδο 2012 έως 2021 και έφτασαν τα 5,37 ευρώ/κιλό το 2021 με βάση τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ (+3% σε πραγματικούς όρους). Οι τιμές μπορεί να ποικίλλουν ανάλογα με το μέγεθος των ψαριών και τα κανάλια εμπορίας (επιτυγχάνονται υψηλότερες τιμές κατά την πώληση σε υπηρεσίες εστίασης). Το βιολογικό λαβράκι μπορεί επίσης να φτάσει σε υψηλότερες τιμές (9,00 ευρώ/κιλό σύμφωνα με την ΕΛΟΠΥ), αλλά αυτό αφορά μικρές ποσότητες. Παρατηρούμε μια ανοδική τάση μεταξύ των ετών 2012 και 2017, μια πτώση για το 2018 και το 2019 και μια ανοδική τάση το 2020 και το 2021.

Ωστόσο, οι τιμές παραγωγού έχουν αυξηθεί σημαντικά για το 2022 και το 2023, σύμφωνα με την ΕΛΟΠΥ, ως αποτέλεσμα της ραγδαίας αύξησης του κόστους παραγωγής και των επιτοκίων. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της ΕΛΟΠΥ, οι τιμές για το λαβράκι έφτασαν τα 6,30 ευρώ/κιλό για το 2022, σημειώνοντας αύξηση κατά 20% σε σύγκριση με το 2021 (η μέση τιμή παραγωγού για το 2021 ήταν 5,27 ευρώ/κιλό σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της ΕΛΟΠΥ).

Πίνακας 18: Τιμές παραγωγού (ονομαστική τιμή, ευρώ/κιλό) για το λαβράκι εκτροφής (2021-2021)

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Εξέλιξη 2021 / 2012
Τιμή (EUR/Kg)	5,46	5,13	5,38	5,61	5,55	5,59	5,08	4,87	5,08	5,37	-2%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

3.3.2 Τιμές χονδρικής πώλησης

Οι τιμές χονδρικής πώλησης που παρατίθενται κατωτέρω ποικίλλουν σημαντικά, από 3,16 ευρώ/κιλό έως 7,15 ευρώ/κιλό. Βάσει μιας συνέντευξης, αυτή η διαφοροποίηση θα μπορούσε να εξηγηθεί από το γεγονός ότι οι αγορές χονδρικής πώλησης καλύπτουν τόσο τα ελληνικά όσο και τα εισαγόμενα από την Τουρκία προϊόντα, τα οποία πωλούνται σε διαφορετικές τιμές.

Συγκριτικά, οι τιμές χονδρικής πώλησης που εξετάστηκαν για την εταιρεία The Mart (που είναι μία από τις κύριες αλυσίδες cash & carry) ήταν 12,93 ευρώ/κιλό (χωρίς ΦΠΑ) για ολόκληρο λαβράκι (1.000-1.500 γρ.) τον Δεκέμβριο του 2023. Αυτό επιβεβαιώνει ότι οι τιμές στον παρακάτω πίνακα είναι χαμηλές και θα μπορούσαν να αναφέρονται σε εισαγόμενα προϊόντα.

Πίνακας 19: Τιμές χονδρικής πώλησης (ονομαστική αξία, ευρώ/κιλό) για ολόκληρο εκσπλαχνισμένο λαβράκι (2012-2023)

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Τιμή (EUR/Kg)	7,15	6,40	8,19	6,84	6,40	7,05	6,60	6,23	4,77	3,16	5,66	5,05

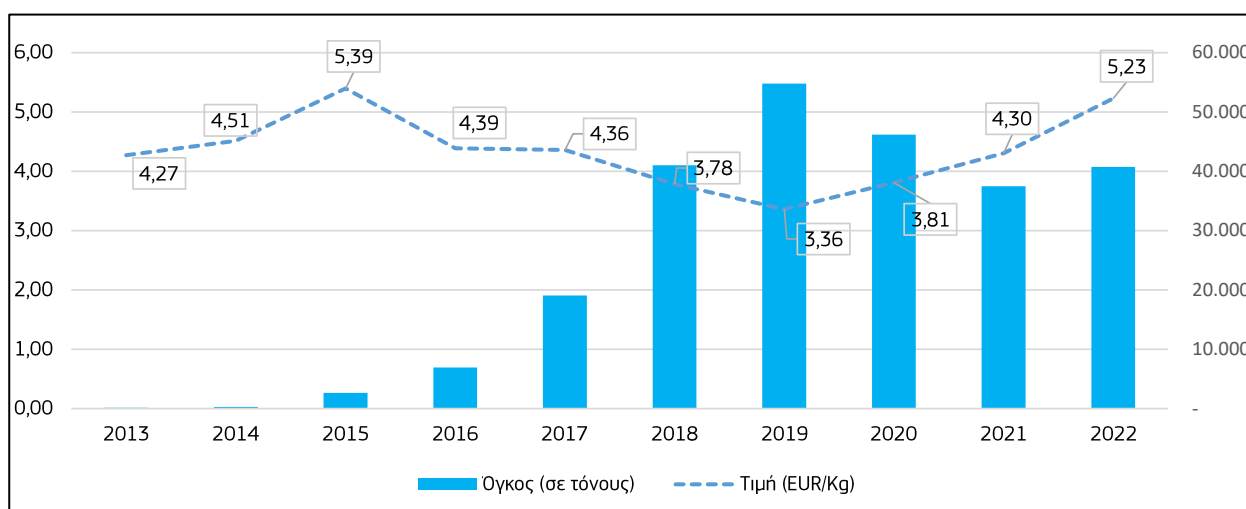
Πηγή: EUMOFA

3.3.3 Τιμές εισαγωγών και εξαγωγών

Κατά την εξεταζόμενη περίοδο, οι τιμές εισαγωγής νωπού λαβρακιού από την Τουρκία (η οποία παρέχει σχεδόν το σύνολο των ελληνικών εισαγωγών λαβρακιού) ακολούθησαν παρόμοια τάση με τις τιμές πρώτης πώλησης, με τρεις φάσεις:

- ανοδική τάση μεταξύ 2013 και 2015, από 4,27 ευρώ/κιλό σε 5,39 ευρώ/κιλό·
- πτωτική τάση μεταξύ 2015 και 2019, με τη χαμηλότερη τιμή να καταγράφεται το 2019 (3,36 ευρώ/κιλό). Αυτή η τάση στις τιμές εισαγωγής θα μπορούσε να εξηγηθεί από τη σημαντική αύξηση της τουρκικής παραγωγής κατά την περίοδο αυτή (από 75.164 τόνους το 2015 σε 137.419 τόνους το 2019), η οποία είχε ως αποτέλεσμα τη σημαντική αύξηση του εισαγόμενου όγκου στην Ελλάδα (από 265 τόνους το 2015 σε 5.477 τόνους το 2019).
- ανοδική τάση από το 2020 και μετά.

Σχήμα 7: Τιμές εισαγωγής (ευρώ/κιλό) νωπού λαβρακιού από την Τουρκία (2013-2022)

Πηγή: Eurostat-Comext

Οι τιμές εξαγωγής που παρατίθενται κατωτέρω δείχνουν σημαντική αύξηση για το 2022 σε σύγκριση με το 2021, ανεξάρτητα από τη χώρα προορισμού.

Κατά την περίοδο 2013 έως 2022, οι τιμές εξαγωγής αυξήθηκαν για όλες τις χώρες προορισμού που εξετάστηκαν, εκτός από τις ΗΠΑ, όπου οι τιμές εξαγωγής έχουν μειωθεί κατά 13% μεταξύ 2013 και 2022 (-17% σε πραγματικούς όρους) σε σχέση με την αύξηση του όγκου των εξαγωγών κατά την ίδια περίοδο (από 125 τόνους σε πάνω από 5.000 τόνους). Οι τιμές εξαγωγής στις ΗΠΑ έφτασαν στο χαμηλότερο επίπεδό τους μεταξύ 2019 και 2021, παράλληλα με τη σημαντική αύξηση στον όγκο των εξαγωγών. Σύμφωνα με πρόσφατη έκθεση του FAO¹⁷, οι εισαγωγές λαβρακιού στις ΗΠΑ έχουν αυξηθεί και το μεγαλύτερο μέρος της αύξησης αφορά λαβράκι από την Ελλάδα.

¹⁷ <https://www.fao.org/3/cc1350en/cc1350en.pdf>

Πίνακας 20: Τιμές των ελληνικών εξαγωγών νωπού λαβρακιού μεταξύ 2013 και 2022 ανά χώρα προορισμού (ευρώ/κιλό)

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Εξέλιξη 2022 / 2012
Ιταλία	4,76	5,43	5,51	5,64	5,62	5,07	4,58	5,06	5,22	6,48	+36%
Ισπανία	4,80	4,79	4,90	5,11	5,07	4,56	4,39	4,74	4,91	5,40	+12%
ΗΠΑ	8,09	7,60	7,73	7,19	7,70	7,37	5,07	5,51	5,89	7,07	-13%
Γαλλία	5,39	5,55	5,56	5,67	5,65	5,10	4,70	5,15	5,27	6,49	+20%
Ολλανδία	5,32	5,39	5,70	6,36	6,29	5,85	5,55	5,67	6,96	8,69	+63%
Σύνολο	4,91	5,35	5,47	5,56	5,54	4,98	4,58	5,00	5,25	6,39	+30%

Πηγή: Eurostat-Comext

3.3.4 Τιμές λιανικής πώλησης

Ελλείπει επίσημων στοιχείων για τις τιμές λιανικής πώλησης, διενεργήθηκε έρευνα στις ιστοσελίδες των μεγαλύτερων εμπόρων λιανικής πώλησης προκειμένου να εξεταστεί η τιμολόγηση του λαβρακιού (δείτε τον παρακάτω πίνακα, με βάση τις ιστοσελίδες ηλεκτρονικού εμπορίου τεσσάρων εμπόρων λιανικής πώλησης μεγάλης κλίμακας στην Ελλάδα). Η αρχική παρατήρηση είναι ότι το λαβράκι δεν είναι ευρέως διαθέσιμο στην προσφορά προϊόντων των πλατφορμών ηλεκτρονικού εμπορίου. Αυτό συνάδει με τη συναίνεση μεταξύ των ενδιαφερόμενων μερών ότι το λαβράκι δεν πωλείται συχνά μέσω του ηλεκτρονικού εμπορίου. Οι περιορισμένες αναφορές που εντοπίστηκαν αφορούν κυρίως συσκευασμένα προϊόντα, καθώς εντοπίστηκε μόνο μία αναφορά για μη συσκευασμένο προϊόν. Οι τιμές αυτές υποδηλώνουν ότι το συσκευασμένο λαβράκι τείνει να είναι ακριβότερο σε σύγκριση με το νωπό μη συσκευασμένο λαβράκι που διατίθεται στους πάγκους ψαριών των σούπερ μάρκετ (10,99 ευρώ/κιλό για τα μη συσκευασμένα προϊόντα έναντι 11,60-13,82 ευρώ για τα συσκευασμένα προϊόντα). Από την έρευνα διαπιστώθηκε ότι η τιμή λιανικής πώλησης για το νωπό ολόκληρο λαβράκι που προέρχεται από υδατοκαλλιέργεια κυμαίνεται από 10,99 ευρώ/κιλό έως 13,82 ευρώ/κιλό. Η υψηλότερη καταγεγραμμένη τιμή είναι για τα φιλέτα λαβρακιού, που φθάνει τα 32,00 ευρώ/κιλό.

Πίνακας 21: Τιμές στο στάδιο της λιανικής πώλησης για το ευρωπαϊκό λαβράκι στα μεγάλα καταστήματα λιανικής πώλησης στην Ελλάδα (ευρώ/κιλό) (Δεκέμβριος 2023)

Ολόκληρο / φιλέτο	Προέλευση	Μέγεθος	Πρόσθετες λεπτομέρειες	ευρώ / τεμάχιο	ευρώ / κιλό
Ολόκληρο	Ελλάδα	400-600 gr	Εκσπλαχνισμένο, συσκευασμένο	4,41	11,60
Ολόκληρο	Ελλάδα	300-400 gr	Εκσπλαχνισμένο, συσκευασμένο	3,71	11,60
Ολόκληρο	Ελλάδα	300-400 gr	Εκσπλαχνισμένο, συσκευασμένο	5,25	13,82
Ολόκληρο	Προέλευση δεν προσδιορίζεται	400-600 gr	/	/	10,99
Φιλέτο	Προέλευση δεν προσδιορίζεται	200 γρ. φιλέτα	Φιλέτο, συσκευασμένο	6,4	32,00

Πηγή: με βάση δείγμα ιστοσελίδων ηλεκτρονικού εμπορίου εμπόρων λιανικής πώλησης μεγάλης κλίμακας

3.3.5 Μετάδοση τιμών

Η ενότητα αυτή επικεντρώνεται στην αλυσίδα εφοδιασμού του λαβρακιού εκτροφής που παράγεται στην Ελλάδα και πωλείται σε σούπερ μάρκετ. Τα ψάρια πωλούνται με συμβόλαιο και χωρίς μεσάζοντες μεταξύ του παραγωγού και του εμπόρου λιανικής πώλησης. Οι τιμές αναφέρονται σε ολόκληρο και μη εκσπλαχνισμένο ψάρι (400-600 γρ.) σε κιβώτια που πωλείται στον πάγκο των νωπών ψαριών του σούπερ μάρκετ (χωρίς συσκευασία).

Ευρωπαϊκό παρατηρητήριο των αγορών προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας - Νωπό λαβράκι στην ΕΕ

Η κατανομή (ποσοστό) μεταξύ κόστους και περιθωρίου βασίζεται στη μελέτη του 2019¹⁸ σχετικά με τη διάρθρωση των τιμών στην αλυσίδα εφοδιασμού της ΕΕ για το λαβράκι¹⁹. Οι τιμές παραγωγού και οι τιμές λιανικού εμπορίου έχουν επικαιροποιηθεί με βάση τις συνεντεύξεις και την έρευνα σε ιστοσελίδες ηλεκτρονικού εμπορίου αντίστοιχα.

Πίνακας 22: Κόστος και περιθώρια για το νωπό λαβράκι 400-600 γρ. στο λιανικό εμπόριο μεγάλης κλίμακας (2023) στην Ελλάδα

	Τιμή (EUR/Kg)	% της τελικής τιμής	Πηγή
Τιμή παραγωγού (1)	5,64	51%	Υπολογισμός
Μεταφορά από μονάδα εκτροφής σε πλατφόρμα	0,29	3%	Κατανομή μεταξύ κόστους και περιθωρίου που εκτιμάται με βάση τη μελέτη του 2019 για την ανάλυση της διάρθρωσης των τιμών της ελληνικής αλυσίδας εφοδιασμού για το λαβράκι
Συσκευασία	0,16	1%	
Κόστος εργασίας	0,24	2%	
Παράδοση στην πλατφόρμα	6,33	58%	
Κόστος διανομής	0,72	7%	
Συρρίκνωση	0,14	1%	
Κόστος εργασίας	0,54	5%	
Λειτουργικό κόστος	0,83	8%	
Καθαρό περιθώριο	1,16	11%	
Μέση τιμή πώλησης, χωρίς το ΦΠΑ (2)	9,73	88%	
ΦΠΑ (13%)	1,26	12%	
Μέση τιμή πώλησης (3)	10,99	100%	

Πηγή: Έρευνα EUMOFA

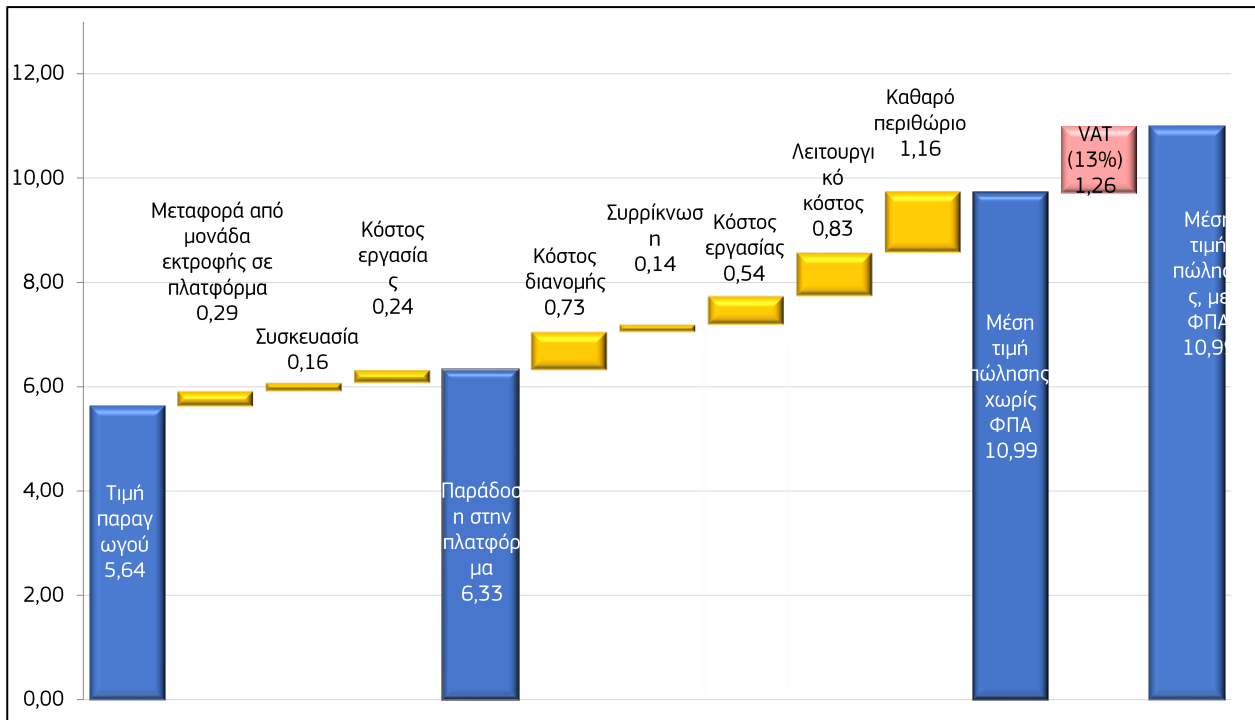
Πηγή:

- (1) Τιμή παραγωγού: κατ' εκτίμηση.
- (2) Η μέση τιμή πώλησης αντιστοιχεί στην τιμή του λαβρακιού, συμπεριλαμβανομένων όλων των εξόδων και των περιθωρίων. Για τον υπολογισμό του κόστους και των περιθωρίων σε πραγματικούς όρους, χρησιμοποιείται η κατανομή από τη μελέτη της EUMOFA του 2019.
- (3) Η μέση τιμή πώλησης αντιστοιχεί στην τιμή λιανικής πώλησης που ερευνήθηκε σε ιστοσελίδες ηλεκτρονικού εμπορίου για νωπό λαβράκι 400-600 γρ.

¹⁸ Σύμφωνα με τους φορείς, η κατανομή αυτή εξακολουθεί να ισχύει.

¹⁹ <https://www.eumofa.eu/documents/20178/121372/PTAT+Case+Study+-+Seabass+in+the+EU.pdf>

Σχήμα 8: Μετάδοση τιμών για νωπό λαβράκι εκτροφής 400-600 γρ. που πωλείται σε λιανικό εμπόριο μεγάλης κλίμακας στην Ελλάδα (Φεβρουάριος 2023)

Πηγή: Έρευνα EUMOFA

4 Η ΑΓΟΡΑ ΤΗΣ ΙΣΠΑΝΙΑΣ

4.1 Δομή της αλυσίδας εφοδιασμού

4.1.1 Παραγωγή

Με βάση τα στοιχεία του Υπουργείου Γεωργίας, Αλιείας, και Τροφίμων (MAPA) για τις εγκαταστάσεις υδατοκαλλιέργειας²⁰, το έτος 2022 αδειοδοτήθηκαν 72 καλλιέργειες για την εκτροφή λαβρακιού στην Ισπανία, 35 από τις οποίες βρίσκονταν στην Ανδαλουσία. Υπάρχουν δύο βασικοί τύποι στις μεθόδους παραγωγής που χρησιμοποιούνται: οι θαλάσσιοι κλωβοί (33 μονάδες εκτροφής) και η εκτεταμένη υδατοκαλλιέργεια σε εκβολές ποταμών (27 μονάδες εκτροφής). Οι υπόλοιπες μονάδες εκτροφής είναι περιοχές γόνων και εκκολαπτήρια ή ερευνητικά κέντρα. Υπολογίζεται από τον Σύνδεσμο Επιχειρήσεων Υδατοκαλλιέργειας της Ισπανίας (APROMAR) ότι οι μονάδες εκτροφής με θαλάσσιους κλωβούς παράγουν πάνω από το 90% της ισπανικής παραγωγής λαβρακιού εκτροφής. Η παραγωγή από εκτεταμένες μονάδες εκτροφής στις εκβολές ποταμών αφορά συγκεκριμένα την Ανδαλουσία και πωλείται κυρίως στις τοπικές αγορές.

Ο όγκος της παραγωγής ευρωπαϊκού λαβρακιού στην Ισπανία ήταν 23.582 τόνοι για το 2021, εκ των οποίων οι 23.037 τόνοι προήλθαν από την υδατοκαλλιέργεια (98%) και οι 545 τόνοι από την αλιεία (2%). Το λαβράκι είναι το πρώτο ψάρι με πτερυγία που εκτρέφεται στην Ισπανία, πριν από την ιριδίζουσα πέστροφα (περίπου 18.000 τόνοι) και τον κόκκινο τόνο (περίπου 11.000 τόνοι). Ο όγκος του λαβρακιού που προέρχονταν από αλιεύματα κορυφώθηκε το 2020 σε 1.178 τόνους, αλλά μειώθηκε κατά την περίοδο αυτή κατά 18%. Αντίθετα, ο όγκος της παραγωγής που προέρχονταν από υδατοκαλλιέργεια αυξήθηκε κατά 60% στην ίδια περίοδο, παρά την πτώση του όγκου της παραγωγής το 2017, στο πλαίσιο της γενικής υπερπροσφοράς λαβρακιού και τσιπούρας, καθώς και το 2020 μετά τις μεγάλες απώλειες λόγω ασθενειών και της καταγίδας Γκλόρια²¹.

Πίνακας 23: Παραγωγή λαβρακιού στην Ισπανία μεταξύ 2012 και 2021 (σε τόνους)

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Εξέλιξη 2021 / 2012
Υδατοκαλλιέργεια	14.455	14.945	16.722	18.600	22.956	17.656	21.269	25.260	22.765	23.037	+59%
Αλιεύματα	663	758	568	559	569	602	507	579	1.178	545	-18%
Σύνολο	15.118	15.703	17.290	19.159	23.525	18.258	21.776	25.839	23.943	23.582	+56%

Πηγή: Eurostat

Σύμφωνα με την έκθεση της APROMAR του 2023²², η παραγωγή εκτροφής παρέμεινε αρκετά σταθερή για το 2022, και κυμάνθηκε γύρω στους 23.622 τόνους.

Η παραγωγή συγκεντρώνεται στις περιοχές της Μεσογείου και στην εξόχως απόκεντρη περιοχή των Καναρίων Νήσων (31% στην περιφέρεια της Μούρθια, 25% στην Ανδαλουσία, 22% στην Κοινότητα της Βαλένθια, 21% στις Κανάριες Νήσους και 1% στην Καταλονία²³).

Η παραγωγή ιχθυδίων είναι σημαντική στην Ισπανία και έφτασε τα 60 εκατομμύρια τεμάχια για το 2022, σημειώνοντας αύξηση 3% σε σχέση με το 2021 (APROMAR, 2023). Συγκεντρώνεται στις Βαlearίδες Νήσους (56%), στην Κοινότητα της Βαλένθια (15%) και στην Ανδαλουσία (29%). Ωστόσο, δεν καλύπτει τις

²⁰ <https://servicio.pesca.mapama.es/acuivisor/>

²¹ Source: <https://www.fao.org/in-action/globefish/market-reports/resource-detail/fr/c/1263874/>

²² APROMAR, «Aquaculture in Spain 2023»

²³ Ibidem

Ευρωπαϊκό παρατηρητήριο των αγορών προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας - Νωπό λαβράκι στην ΕΕ

ανάγκες της ισπανικής παραγωγής ενήλικου λαβρακιού και εισάγονται επίσης ιχθύδια από τη Γαλλία, την Ιταλία και την Ελλάδα.

4.1.2 Εισαγωγές - Εξαγωγές

Εισαγωγές

Οι συνολικές εισαγωγές νωπού και κατεψυγμένου λαβρακιού στην Ισπανία ανήλθαν σε 19.038 τόνους και 107 εκατ. ευρώ για το 2022, ενώ το κύριο εισαγόμενο προϊόν ήταν το νωπό λαβράκι με 97 εκατ. ευρώ για το 2022 (90% της συνολικής αξίας των εισαγωγών). Κύριοι προμηθευτές ήταν η Ελλάδα και η Τουρκία (67% και 21% αντίστοιχα της συνολικής αξίας).

Πίνακας 24: Εισαγωγές νωπού και κατεψυγμένου λαβρακιού στην Ισπανία το 2022

	Όγκος (σε τόνους)	Ονομαστική αξία (1.000 ευρώ)	Τιμή (EUR/Kg)	% της αξίας 2022
Νωπό	17.667	97.518	5,52	90%
Κατεψυγμένο	1.371	10.361	7,56	10%
Σύνολο	19.038	107.879	5,67	100%

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων των EUROSTAT-COMEXT από την EUMOFA

Οι εισαγωγές λαβρακιού αυξήθηκαν κατά 294% σε όγκο και κατά 317% σε αξία μεταξύ του 2012 και του 2022 (+267% σε πραγματικούς όρους). Η τιμή αυξήθηκε τα τελευταία χρόνια και για το 2022 ήταν 5,67 ευρώ/κιλό, δηλαδή σημείωσε αύξηση 6% σε ονομαστικούς όρους από το 2012, αλλά μείωση 7% σε πραγματικούς όρους.

Πίνακας 25: Εξέλιξη των εισαγωγών λαβρακιού στην Ισπανία μεταξύ 2012 και 2022

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Εξέλιξη 2022 / 2012
Όγκος (σε τόνους)	4.835	8.512	9.587	8.077	9.275	9.264	10.968	13.447	15.937	19.048	19.038	+294%
Ονομαστική αξία (1.000 ευρώ)	25.840	39.182	40.074	34.974	39.783	43.586	48.467	59.587	71.208	97.693	107.879	+317%
Τιμή (EUR/Kg)	5,34	4,60	4,18	4,33	4,29	4,70	4,42	4,43	4,47	5,13	5,67	+6%

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων των EUROSTAT-COMEXT από την EUMOFA

Εξαγωγές

Οι εξαγωγές λαβρακιού από την Ισπανία ανήλθαν σε 11.339 τόνους και 100 εκατ. ευρώ για το 2022. Πρόκειται κυρίως για νωπό λαβράκι (94% της αξίας του συνόλου του εξαγόμενου λαβρακιού, 94 εκατ. ευρώ). Κύριες χώρες προορισμού ήταν η Πορτογαλία και η Γαλλία (40% και 22% της αξίας των εξαγωγών αντίστοιχα). Επιπλέον, ορισμένοι Ισπανοί παραγωγοί εξαγουν σε εξειδικευμένες αγορές υψηλής αξίας, όπως οι Ηνωμένες Πολιτείες, η Μέση Ανατολή ή η Νότια Κορέα.

Πίνακας 26: Εξαγωγές νωπού και κατεψυγμένου λαβρακιού από την Ισπανία (2022)

	Όγκος (σε τόνους)	Ονομαστική αξία (1.000 ευρώ)	Τιμή (EUR/Kg)	% της αξίας 2022
Νωπό	10.660	94.689	8,88	94%
Κατεψυγμένο	679	5.558	8,19	6%
Σύνολο	11.339	100.246	8,84	100%

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων των EUROSTAT-COMEXT από την EUMOFA

Ευρωπαϊκό παρατηρητήριο των αγορών προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας - Νωπό λαβράκι στην ΕΕ

Οι εξαγωγές λαβρακιού αυξήθηκαν κατά 165% σε όγκο και κατά 238% σε αξία από το 2012 (+198% σε πραγματικούς όρους). Η τιμή αυξήθηκε κατά 28% κατά τη διάρκεια της περιόδου και διαμορφώθηκε σε 8,84 ευρώ/κιλό για το 2022 (+12% σε πραγματικούς όρους).

Πίνακας 27: Εξέλιξη του όγκου των ισπανικών εξαγωγών (σε τόνους), της αξίας (ονομαστική αξία, 1.000 ευρώ) και της ονομαστικής τιμής (ευρώ/κιλό) λαβρακιού μεταξύ 2012 και 2022

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Εξέλιξη 2022 / 2012
Όγκος	4.276	5.690	5.751	6.708	8.148	6.245	6.475	8.253	5.637	8.888	11.339	+165%
Ονομαστική αξία	29.619	37.026	39.936	45.349	56.927	49.523	52.549	61.226	42.500	66.736	100.246	+238%
Ονομαστική τιμή	6,93	6,51	6,94	6,76	6,99	7,93	8,12	7,42	7,54	7,51	8,84	+28%

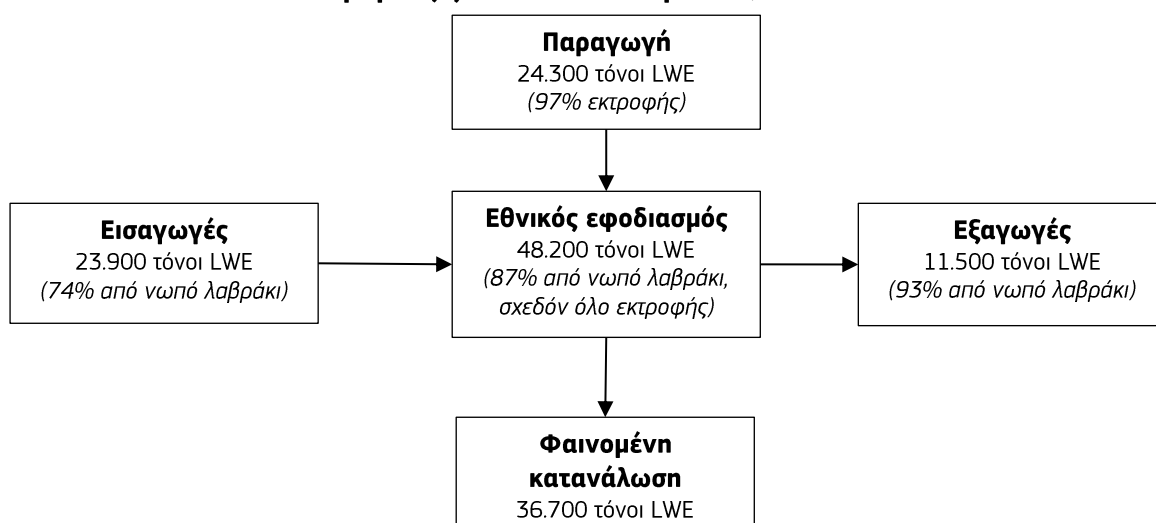
Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων των EUROSTAT-COMEXT από την EUMOFA

4.1.3 Φαινομένη κατανάλωση

Τα διαθέσιμα στοιχεία στην Ισπανία επιτρέπουν την εκτίμηση της φαινομένης κατανάλωσης για το 2022, αντί για το 2021, όπως παρουσιάζεται για άλλα κράτη μέλη της ΕΕ. Επιπλέον, με βάση την ανατροφοδότηση από τις συνεντεύξεις προέκυψε ότι ο τομέας των υπηρεσιών εστίασης επίσης εισήγαγε κατεψυγμένα φιλέτα λαβρακιού από την Τουρκία μέσω της Ολλανδίας, που πιθανόν να έφτασαν περίπου τους 2.000 τόνους κατεψυγμένων φιλέτων, τα οποία δεν καταγράφηκαν στα στατιστικά στοιχεία της COMEXT, καθώς υπάγονται σε έναν ευρύτερο κωδικό ΣΟ για τα κατεψυγμένα φιλέτα ψαριών²⁴. Συνεπώς, η ανάλυση εδώ διαφέρει ελαφρώς από την ανάλυση που παρατίθεται στην ενότητα 2.4.4 σε επίπεδο ΕΕ, η οποία βασίζεται μόνο στα στοιχεία της EUROSTAT-COMEXT. Συνεπώς, η συνολική προσφορά λαβρακιού στην Ισπανία εκτιμάται ότι ανέρχεται σε 48.200 τόνους ισοδύναμου βάρους ζωντανών αλιευμάτων, εκ των οποίων περίπου το 50% από την εθνική παραγωγή και το 50% από τις εισαγωγές. Η υδατοκαλλιέργεια αντιπροσωπεύει πάνω από το 98% της προσφοράς. Εκτός από τα εθνικά αλιεύματα, το λαβράκι ελεύθερης αλιείας εισάγεται κυρίως νωπό από τη Γαλλία μέσω των αγορών χονδρικής πώλησης. Συνολικά, εκτιμάται ότι η προσφορά λαβρακιού ελεύθερης αλιείας μπορεί να φθάσει περίπου τους 1.000 τόνους. Σχεδόν το ένα τέταρτο (24%) αυτής της προσφοράς εξάγεται, επομένως το 76% μπορεί να εκτιμηθεί ως «φαινομένη» κατανάλωση, δηλαδή 36.700 τόνοι ισοδύναμου βάρους ζωντανών αλιευμάτων.

²⁴ ΣΟ 0304.89.90 – Φιλέτα ψαριού κατεψυγμένα, πδκα.

Σχήμα 9: Ισοζύγιο προσφοράς/ζήτησης λαβρακιού στην Ισπανία (2022, τόνοι ισοδύναμου βάρους ζωντανών αλιευμάτων)

Πηγή: Επεξεργασία από τη EUMOFA με βάση τη EUROSTAT, το APROMAR και συνεντεύξεις

4.2 Χαρακτηριστικά της αγοράς και της κατανάλωσης στην Ισπανία

4.2.1 Χαρακτηριστικά της αγοράς

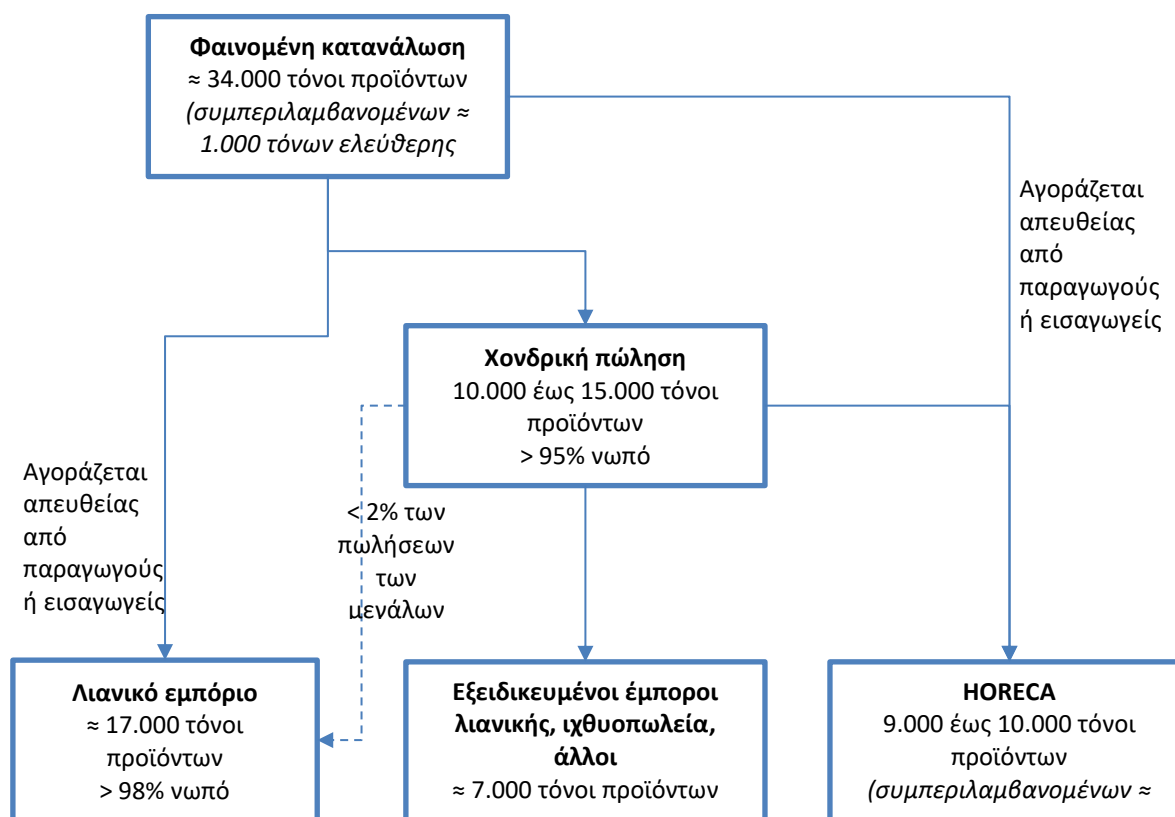
Τα εθνικά στοιχεία σχετικά με την κατανάλωση των νοικοκυριών²⁵ δείχνουν ότι η κατανάλωση λαβρακιού στην Ισπανία αυξήθηκε κατά 43% μεταξύ του 2012 και του 2022, ενώ η συνολική κατανάλωση νωπών ψαριών μειώθηκε κατά 31%, εν μέρει ως αποτέλεσμα της οικονομικής κρίσης και εν μέρει εξαιτίας της εξέλιξης των καταναλωτικών συνθηκών²⁶. Η αύξηση της κατανάλωσης είναι μικρότερη από την αύξηση της παραγωγής (+59% μεταξύ 2012 και 2022), αλλά τα στοιχεία αυτά δείχνουν ότι το μεγαλύτερο μέρος της αύξησης της παραγωγής απορροφάται από την εγχώρια αγορά, όπως φαίνεται και στο προηγούμενο σχήμα.

Στο ακόλουθο διάγραμμα παρέχεται μια επισκόπηση της ισπανικής αγοράς ανά κανάλι πωλήσεων.

²⁵ <https://www.mapa.gob.es/es/alimentacion/temas/consumo-tendencias/panel-de-consumo-alimentario/series-anuales/default.aspx>

²⁶ EUMOFA study on EU Consumer habits regarding fishery and aquaculture products, 2017

Σχήμα 10: Κατανάλωση λαβρακιού ανά κανάλι πώλησης στην Ισπανία (2022)

Πηγή: EUMOFA, με βάση τα στοιχεία κατανάλωσης των APROMAR, COMEXT, MAPA και συνεντεύξεις

Στο στάδιο της λιανικής πώλησης, το λαβράκι πωλείται κυρίως σε σούπερ μάρκετ και μεγάλα καταστήματα. Σύμφωνα με τον πίνακα κατανάλωσης τροφίμων του Υπουργείου Γεωργίας, Αλιείας και Τροφίμων (MAPA) σχετικά με την κατανάλωση των νοικοκυριών, για το έτος 2022, τα μεγάλα καταστήματα λιανικής πώλησης (υπεραγορές + σούπερ μάρκετ) αντιπροσώπευαν το 71% του όγκου των πωλήσεων και το 68% της αξίας των πωλήσεων, ενώ τα ιχθυοπωλεία αντιστοιχούσαν στο 19% του όγκου των πωλήσεων και το 21% της αξίας των πωλήσεων²⁷. Διασταυρώνοντας τις πληροφορίες που συγκεντρώθηκαν από τα διάφορα στάδια της αλυσίδας εφοδιασμού, η κατανάλωση εκτός σπιτιού εκτιμάται ότι αντιπροσωπεύει περίπου το 30% του λαβρακιού που καταναλώνεται στην Ισπανία (σε όγκο) και περίπου το 20% του νωπού λαβρακιού από υδατοκαλλιέργεια.

Οι έμποροι λιανικής πώλησης μεγάλης κλίμακας και οι μεγάλες εταιρείες του τομέα των υπηρεσιών εστίασης τείνουν να αγοράζουν απευθείας από τους παραγωγούς ή τους εμπόρους, βασιζόμενοι μόνο οριακά στους εμπόρους χονδρικής πώλησης για περιστασιακά συμπληρώματα, ενώ τα ιχθυοπωλεία και τα ανεξάρτητα εστιατόρια βασίζονται περισσότερο στους εμπόρους χονδρικής πώλησης. Οι μεγάλες εμπορικές εταιρείες, που συχνά βρίσκονται κοντά στις κύριες αγορές χονδρικής πώλησης (ιδίως στη Βαρκελώνη ή τη Μαδρίτη), διαδραματίζουν βασικό ρόλο στην αλυσίδα εφοδιασμού.

Η τμηματοποίηση της αγοράς νωπού λαβρακιού στην Ισπανία βασίζεται σε τρία βασικά κριτήρια:

- Η μέθοδος παραγωγής: αλιεύματα, υδατοκαλλιέργεια σε θαλάσσιους κλωδούς, υδατοκαλλιέργεια στις εκβολές ποταμών.

²⁷ Το ποσοστό της αξίας θα μπορούσε να είναι ελαφρώς χαμηλότερο, καθώς η μέση τιμή που παρέχεται από το MAPA, με βάση έναν πίνακα καταναλωτών, είναι σημαντικά υψηλότερη από τη μέση τιμή που παρέχεται από την FEDEPESCA με βάση τα λογιστικά στοιχεία των μελών της (δείτε τη μετάδοση των τιμών).

Ευρωπαϊκό παρατηρητήριο των αγορών προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας - Νωπό λαβράκι στην ΕΕ

- Μέγεθος: < 400 γραμμάρια (μικρό ή «μερίδα»), 400-600 γραμμάρια, 600-800 γραμμάρια, 800 γραμμάρια-1 κιλό, πάνω από 1 κιλό.
- Η προέλευση: Μέσω της ετικέτας «Crianza Mare y Ríos de España» («Εκτρέφεται στη θάλασσα και τα ποτάμια της Ισπανίας») που επιτρέπει τη διαφοροποίηση της ισπανικής παραγωγής από τις εισαγωγές.

Το λαβράκι που καλλιεργείται σε θαλάσσιους κλωβούς αντιπροσωπεύει το μεγαλύτερο με μερίδιο αγοράς τόσο για την κατανάλωση των νοικοκυριών όσο και για τον κλάδο της φιλοξενίας και καφεστίασης. Άλλες μέθοδοι παραγωγής είναι αβέβαιες και αντιπροσωπεύουν το τμήμα της αγοράς με πιο συγκεκριμένα σημεία πώλησης. Το λαβράκι ελεύθερης αλιείας αντιπροσωπεύει λιγότερο από το 5% της προσφοράς και καταναλώνεται κυρίως στα εστιατόρια. Το λαβράκι που καλλιεργείται στις εκβολές των ποταμών πωλείται κυρίως σε τοπικές αλιευτικές μονάδες και σούπερ μάρκετ. Το 2021, αντιστοιχούσε στο 7% της εθνικής παραγωγής (EUROSTAT). Εάν εφαρμοζόταν στα δεδομένα παραγωγής για το 2022, θα αντιπροσώπευε περίπου το 5% της προσφοράς σε νωπό λαβράκι.

Βάσει της EUROSTAT, η διαφορά τιμής μεταξύ του λαβρακιού που εκτρέφεται σε θαλάσσιους κλωβούς και σε εκβολές ποταμών είναι περίπου 2,00 ευρώ/κιλό στην πρώτη πώληση, αλλά το μέγεθος των ψαριών μπορεί επίσης να έχει αντίκτυπο στη διαφορά τιμής²⁸. Όπως αναφέρεται στη μελέτη της EUMOFA του 2019²⁹, τα χαρακτηριστικά διαφέρουν ελαφρώς μεταξύ του λαβρακιού που εκτρέφεται σε εκβολές ποταμών και του λαβρακιού που εκτρέφεται σε θαλάσσιους κλωβούς (π.χ. όσον αφορά το χρώμα του δέρματος), αλλά η προθυμία των καταναλωτών να πληρώσουν σχετίζεται επίσης με το ενδιαφέρον των καταναλωτών για τα τοπικά προϊόντα.

Η διαφορά τιμής είναι μεγαλύτερη μεταξύ του λαβρακιού εκτροφής και του άγριου λαβρακιού. Το 2022, το λαβράκι εκτροφής πωλούνταν κατά μέσο όρο στα 5,56 ευρώ/κιλό στην πρώτη πώληση (APROMAR), ενώ το λαβράκι ελεύθερης αλιείας πωλούνταν στα 11,73 ευρώ/κιλό στην πρώτη πώληση (EUMOFA, στοιχεία πρώτης πώλησης). Και σε αυτή την περίπτωση, οι διαφορές στο μέσο μέγεθος μπορεί να συμβάλλουν σε κάποιο βαθμό στη διαφορά της τιμής.

Δεν υπάρχουν διαθέσιμα στατιστικά στοιχεία σχετικά με τις τιμές για τα διάφορα μεγέθη κατά την πρώτη πώληση, αλλά οι τιμές από το Mercamadrid και η ανατροφοδότηση από τις συνεντεύξεις δείχνουν ότι η τιμή του μεγάλου λαβρακιού (άνω των 800 γρ.) μπορεί να φθάσει τα 1,00 ή 2,00 ευρώ/κιλό πάνω από την κανονική τιμή (που αντιστοιχεί σε ψάρια 400-600 γρ.).

Η ετικέτα «Crianza Mare y Ríos de España»³⁰, η οποία περιλαμβάνει τέσσερις από τους κυριότερους παραγωγούς λαβρακιού στην Ισπανία, χρησιμοποιείται ευρέως από τα ιχθυοπωλεία και σε κάποιο βαθμό από τα σούπερ μάρκετ και τον τομέα των υπηρεσιών εστίασης. Συμβάλλει στη διαφοροποίηση του ισπανικού λαβρακιού, αλλά οδηγεί μόνο σε μια μικρή διαφορά τιμής³¹.

4.2.2 Κατανάλωση

Το λαβράκι είναι ένα προϊόν ευρείας κατανάλωσης στην Ισπανία, το οποίο χαρακτηρίζεται από υψηλό ποσοστό διείσδυσης 38,73%³² και σχετικά χαμηλή και σταθερή τιμή λιανικής πώλησης. Αγοράζεται κυρίως στα σούπερ μάρκετ, ολόκληρο, και ετοιμάζεται στον πάγκο των ψαριών ανάλογα με τις ανάγκες των καταναλωτών (ολόκληρο, εκσπλαχνισμένο ή φιλεταρισμένο). Η ετοιμασία δεν λαμβάνεται υπόψη στην τιμή. Ωστόσο, η προσφορά έχει αρχίσει να διαφοροποιείται τα τελευταία χρόνια με την ανάπτυξη των πωλήσεων μέσω του διαδικτύου και την άφιξη του φιλεταρισμένου λαβρακιού στα ράφια. Το κατεψυγμένο λαβράκι για

²⁸ Τα μόνα παραδείγματα λαβρακιού από εκβολές ποταμών που πωλούνται διαδικτυακά από σούπερ μάρκετ ήταν μεγάλα λαβράκια (>900 γρ.).

²⁹ <https://www.eumofa.eu/documents/20178/121372/PTAT+Case+Study+-+Seabass+in+the+EU.pdf>

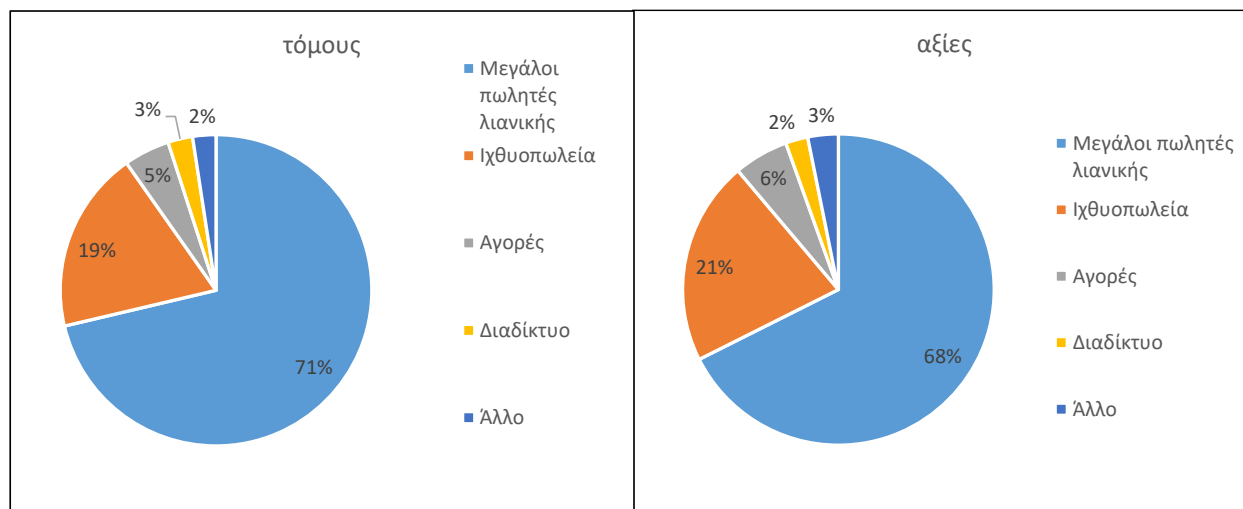
³⁰ <https://crianzamareyriosdespana.es/>

³¹ Με βάση την ανατροφοδότηση από διάφορα στάδια της αλυσίδας εφοδιασμού και παραδείγματα που βρέθηκαν στο διαδίκτυο.

³² Συγκριτικά, το κύριο είδος που καταναλώνεται από τα ισπανικά νοικοκυριά, ο μπακαλιάρος, έχει ποσοστό διείσδυσης 49,69%.

οικιακή κατανάλωση εξακολουθεί να πωλείται κυρίως μέσω εξειδικευμένων καταστημάτων κατεψυγμένων τροφίμων.

Σχήμα 11: Κατανομή της κατανάλωσης στο σπίτι ανά κανάλι πώλησης (2022)

Πηγή: MAPA, ετήσια στοιχεία κατανάλωσης³³.

Τα εθνικά στοιχεία για την κατανάλωση στο σπίτι δείχνουν ότι η κατανάλωση λαβρακιού στην Ισπανία υπερδιπλασιάστηκε μεταξύ 2012 και 2020 και μειώθηκε κατά 34% μεταξύ 2020 και 2022. Η μείωση τα τελευταία χρόνια μπορεί εν μέρει να εξηγηθεί από τη γενική μείωση της κατανάλωσης στο σπίτι μετά την κρίση της νόσου COVID (-15% για τα τρόφιμα γενικά) και τη γενική μείωση της κατανάλωσης ψαριών (-23% για όλα τα αλιευτικά προϊόντα)³⁴, τα οποία τείνουν να επηρεάζονται περισσότερο από την οικονομική κρίση σε σχέση με άλλα λιγότερο ακριβά τρόφιμα. Ωστόσο, η μείωση της κατανάλωσης στο σπίτι αντισταθμίζεται εν μέρει από την αύξηση στις επιχειρήσεις του κλάδου της φιλοξενίας και καφεστίασης.

³³ [2022datos anuales del panel de consumo alimentario en hogares_tcm30-649661.xlsx \(live.com\)](https://datos.magrama.gob.es/2022/datos-anuales-del-panel-de-consumo-alimentario-en-hogares_tcm30-649661.xlsx)

³⁴ Δεδομένα κατανάλωσης MAPA, ετήσια σειρά

4.3 Μετάδοση των τιμών στην αλυσίδα εφοδιασμού

4.3.1 Τιμές πρώτης πώλησης

Συνολικά, η ονομαστική τιμή του λαβρακιού κατά την πρώτη πώληση αυξήθηκε κατά 20% την τελευταία πενταετία (9,5% σε πραγματικούς όρους) και κατά 19% μεταξύ 2021 και 2022 σύμφωνα με τα στοιχεία της APROMAR³⁵.

Πίνακας 27: Τιμή παραγωγού και όγκος παραγωγής για το λαβράκι στην Ισπανία

	2018	2019	2020	2021	2022	Εξέλιξη 2018 / 2022
Μέση τιμή (ευρώ/κιλό)	4,64	3,80	4,30	4,70	5,57	+20%
Όγκοι (σε τόνους)	22.460	27.335	21.709	23.924	23.622	+5%

Πηγή: APROMAR

Οι τιμές πρώτης πώλησης για το λαβράκι επηρεάζονται κυρίως από τις τιμές εισαγωγής, καθώς ο ανταγωνισμός με τις εισαγωγές από χώρες εκτός ΕΕ επιβάλλει τη διατήρηση των τιμών σε ανταγωνιστικό επίπεδο και, ως εκ τούτου, δεν αντικατοπτρίζουν κατ' ανάγκη τις μεταβολές στο κόστος παραγωγής.

Η τιμή στο στάδιο της πρώτης πώλησης είναι η τιμή που καταβάλλουν οι έμποροι χονδρικής ή λιανικής πώλησης που αγοράζουν απευθείας από την εγκατάσταση υδατοκαλλιέργειας και περιλαμβάνει τα έξοδα μεταφοράς. Το λαβράκι πωλείται κυρίως ολόκληρο και το κόστος συρρίκνωσης θεωρείται αμελητέο.

Όπως παρουσιάστηκε στις προηγούμενες ενότητες, το μεγαλύτερο μέρος του νωπού λαβρακιού πωλείται μέσω του καναλιού της μαζικής λιανικής πώλησης, το οποίο αγοράζει απευθείας λαβράκι από μονάδες εκτροφής ιχθυοκαλλιέργειας μέσω βραχυπρόθεσμων συμφωνιών (6 μήνες) με σταθερή τιμή. Αντίθετα, οι τιμές στις αγορές χονδρικής πώλησης βρίσκονται καθημερινά υπό διαπραγμάτευση με βάση την προσφορά και τη ζήτηση και μπορεί να είναι χαμηλότερες από τις τιμές που πληρώνουν τα σούπερ μάρκετ.

4.3.2 Τιμές εισαγωγών και εξαγωγών

Οι εισαγωγές νωπού λαβρακιού αυξήθηκαν κατά 84% σε όγκο κατά την περίοδο 2018-2022, ενώ οι εξαγωγές αυξήθηκαν κατά 72%. Οι τιμές εισαγωγής αυξήθηκαν κατά 28% για την ίδια περίοδο. Οι κυριότερες χώρες εισαγωγής είναι η Ελλάδα και η Τουρκία (91% της αξίας των εισαγωγών του 2022). Η τιμή εισαγωγής είναι κοντά στην ισπανική τιμή παραγωγού, αλλά επηρεάζει τη δυναμική της τιμής πρώτης πώλησης του λαβρακιού.

Η τιμή εξαγωγής αυξήθηκε κατά 8% μεταξύ 2018 και 2022. Με βάση τις πληροφορίες που συγκεντρώθηκαν από τους παραγωγούς, η αύξηση αυτή θα μπορούσε να οφείλεται σε δύο παράγοντες: στην αύξηση του μεριδίου του μεγάλου λαβρακιού στις εξαγωγές και στην αύξηση των εξαγωγών προς τις Ηνωμένες Πολιτείες (23% της αξίας των εξαγωγών για το 2022, με μέση τιμή 10,87 ευρώ/κιλό, συμπεριλαμβανομένης της μεταφοράς). Η Γαλλία και η Πορτογαλία παραμένουν οι δύο άλλες κύριες αγορές (με 37% και 12% αντίστοιχα της αξίας των εξαγωγών).

³⁵ Οι μέσες τιμές που παρέχονται από το MAPA και τη Eurostat διαφέρουν σημαντικά από εκείνες που παρέχονται από την APROMAR (7,68 ευρώ/κιλό για το 2022 βάσει του MAPA), ως αποτέλεσμα των διαφορετικών μεθοδολογιών έρευνας, αλλά παρουσιάζουν τις ίδιες τάσεις. Προτιμήθηκε η χρήση των δεδομένων της APROMAR για τη μετάδοση των τιμών, καθώς είναι πιο συνεκτικά με τις πληροφορίες που παρέχονται από τους ερωτηθέντες και τις τιμές που παρατηρούνται σε μεταγενέστερα στάδια της αλυσίδας εφοδιασμού.

Πίνακας 28: Τιμή εισαγωγής και εξαγωγής (ονομαστική τιμή) και όγκος για το νωπό λαβράκι στην Ισπανία

		2018	2019	2020	2021	2022	Εξέλιξη 2012/2022
Τιμή (EUR/Kg)	Εισαγωγή	4,31	4,39	4,43	5,03	5,52	+28%
	Εξαγωγή	8,24	7,50	7,71	7,56	8,88	+8%
Όγκος (σε τόνους)	Εισαγωγή	9.623	11.816	14.251	16.618	17.667	+84%
	Εξαγωγή	6.183	7.952	5.294	8.399	10.660	+72%

Πηγή: EUROSTAT-COMEXT

4.3.3 Τιμές χονδρικής πώλησης

Ο παρακάτω πίνακας δείχνει σαφώς τη διαφορά των τιμών μεταξύ του λαβρακιού ελεύθερης αλιείας και του λαβρακιού εκτροφής καθώς και μεταξύ των κατηγοριών διαφόρων μεγεθών. Σε σύγκριση με τις τιμές παραγωγής, δείχνει επίσης ότι το μικτό περιθώριο στο στάδιο χονδρικής πώλησης είναι μικρό.

Πίνακας 29: Τιμή χονδρικής πώλησης για το λαβράκι στην Ισπανία ανά χονδρική αγορά και τύπο παραγωγής (ευρώ/κιλό)

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Μικρό εκτροφής (300-400 γρ.)	5,01	4,82	4,49	4,29	4,56	5,08	5,32
Μεσαίο εκτροφής (400-600 γρ.)	6,22	5,90	5,47	5,34	6,43	5,60	6,63
Μεγάλο εκτροφής (>600 γρ.)	9,09	9,19	8,81	8,27	8,39	8,49	9,80
Ελεύθερη αλιεία	23,52	23,25	20,50	21,21	20,78	22,27	21,74

Πηγή: Mercamadrid

4.3.4 Τιμές λιανικής πώλησης

Με βάση τα στοιχεία από το Παρατηρητήριο τιμών για τα τρόφιμα του Υπουργείου Γεωργίας, Αλιείας και Τροφίμων (MAPA) και από το Europanel (διαθέσιμα στο EUMOFA), η μέση τιμή για το νωπό λαβράκι εκτροφής (όλες οι κατηγορίες μεγέθους) κυμαίνεται από 8,25 ευρώ/κιλό έως 9,95 ευρώ/κιλό μεταξύ 2018 και 2022.

Η διάμεση τιμή από την παρακολούθηση των τιμών λιανικής πώλησης στην EUMOFA³⁶ για το λαβράκι 400 - 600 γρ. ήταν ελαφρώς χαμηλότερη, με 7,95 ευρώ/κιλό για το 2021 και 8,75 ευρώ/κιλό για το 2022.

³⁶ <https://www.eumofa.eu/fr/online-shop-retail-prices>

Πίνακας 30: Τιμή λιανικής πώλησης του λαβρακιού στην Ισπανία

	2018	2019	2020	2021	2022	Εξέλιξη 2018 / 2022
Μέση τιμή MAPA (ευρώ/κιλό)	8,58	8,31	8,73	9,03	9,95	+16%
Μέση τιμή Europanel (ευρώ/κιλό)	8,50	8,25	8,67	8,96	9,83	+16%
Παρακολούθηση των τιμών λιανικής πώλησης στην EUMOFA - λαβράκι 400-600 γρ. (ευρώ/κιλό)	μη διαθέσιμο	μη διαθέσιμο	μη διαθέσιμο	7,95	8,75	μη διαθέσιμο

Πηγή: MAPA, EUMOFA

4.3.5 Μετάδοση τιμών

Παρουσιάζονται δύο αναλύσεις μετάδοσης των τιμών, και οι δύο καλύπτουν το ολόκληρο λαβράκι εκτροφής, μεσαίου μεγέθους (400-600 γρ.), ισπανικής προέλευσης. Οι αναλύσεις διαφέρουν ανάλογα με το κανάλι λιανικής πώλησης:

- λαβράκι που πωλείται λιανικώς σε σούπερ μάρκετ στην Ισπανία,
- λαβράκι που πωλείται λιανικώς από ιχθυοπωλεία στην περιοχή της Μαδρίτης.

Ολόκληρο λαβράκι που πωλείται λιανικώς σε σούπερ μάρκετ

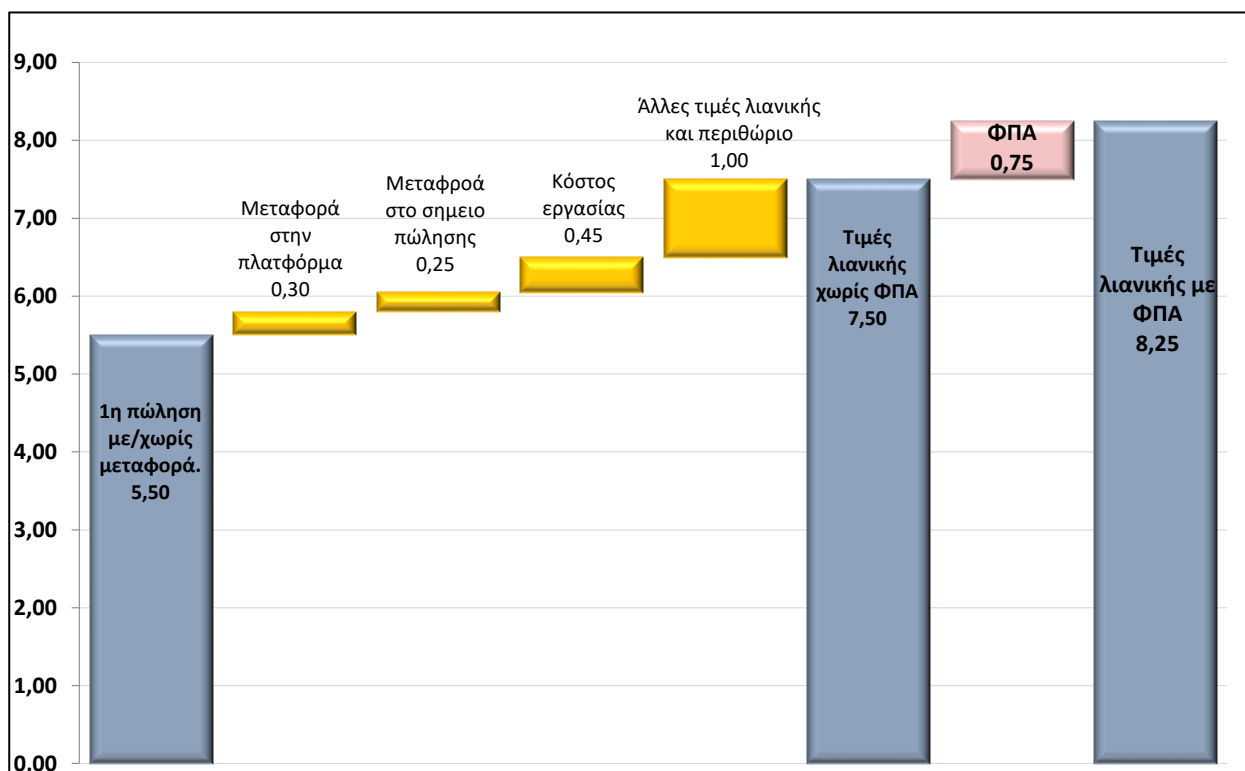
Η πρώτη ανάλυση αφορά το νωπό ολόκληρο λαβράκι εκτροφής, μεσαίου μεγέθους (400-600 γρ.) ισπανικής προέλευσης που πωλείται σε σούπερ μάρκετ. Είναι το πιο συνηθισμένο μέγεθος που πωλείται στο λιανικό εμπόριο. Η τιμή παραγωγού περιλαμβάνει γενικά τη μεταφορά στην πλατφόρμα ή στον έμπορο χονδρικής πώλησης, ενώ οι λεπτομέρειες της μεταφοράς παρέχονται στην παρούσα ανάλυση. Με βάση τα διαθέσιμα στοιχεία και τις συνεντεύξεις, η τιμή παραγωγού εκτιμάται σε περίπου 5,80 ευρώ/κιλό ή 5,50 ευρώ/κιλό χωρίς μεταφορά, για το λαβράκι που πωλείται απευθείας σε μεγάλους εμπόρους λιανικής πώλησης μέσω της σύναψης συμβάσεων (δηλαδή με σταθερές τιμές κατά τη διάρκεια της σύμβασης). Η τιμή λιανικής πώλησης για νωπό ολόκληρο λαβράκι μεσαίο (400-600 γρ.) που πωλείται στα σούπερ μάρκετ είναι 8,20 ευρώ/κιλό. Οι τιμές αυτές βασίζονται σε συνεντεύξεις με τα ενδιαφερόμενα μέρη και σε έρευνα σε ηλεκτρονικά καταστήματα. Το ποσοστό συρρίκνωσης θεωρείται αμελητέο στην παρούσα και δεν αναφέρεται, δεδομένου ότι το λαβράκι διατίθεται στο εμπόριο ολόκληρο και όχι εκσπλαχνισμένο τις περισσότερες φορές.

Πίνακας 31: Κόστος και περιθώρια για το νωπό ολόκληρο λαβράκι εκτροφής μεσαίου μεγέθους (400-600 γρ.) ισπανικής προέλευσης που πωλείται λιανικώς σε σούπερ μάρκετ στην Ισπανία (ευρώ/κιλό, 2022)

	Μέση τιμή (ευρώ/κιλό)	% της λιανικής τιμής	Πηγές
Εκτιμώμενη τιμή πρώτης πώλησης χωρίς μεταφορά (ολόκληρο)	5,50	67%	APROMAR / Συνεντεύξεις
Μεταφορά στην πλατφόρμα διανομής	0,30	4%	Συνεντεύξεις
Μεταφορά στο σημείο πώλησης	0,25	3%	μελέτη της EUMOFA του 2019 ³⁷
Κόστος εργασίας	0,45	5%	Μελέτη EUMOFA του 2019 + δείκτης κόστους εργασίας της Eurostat
Λοιπές δαπάνες λιανικής πώλησης και περιθώριο	1,00	12%	Κατ' εκτίμηση (EUMOFA)
Μέση τιμή πώλησης, χωρίς ΦΠΑ	7,50	91%	Κατ' εκτίμηση (EUMOFA)
ΦΠΑ (10%)	0,75	9%	Κατ' εκτίμηση (EUMOFA)
Μέση τιμή πώλησης	8,25	100%	Έρευνα σε ηλεκτρονικά καταστήματα για λαβράκι 400/750 γρ., Συνεντεύξεις

Πηγή: Έρευνα EUMOFA

Σχήμα 12: Κόστος και περιθώρια για το νωπό ολόκληρο λαβράκι εκτροφής μεσαίου μεγέθους (400-600 γρ.) ισπανικής προέλευσης που πωλείται λιανικώς από σούπερ μάρκετ στην Ισπανία (ευρώ/κιλό, 2022)

Πηγή: Έρευνα EUMOFA

³⁷ <https://www.eumofa.eu/documents/20178/121372/PTAT+Case+Study++Seabass+in+the+EU.pdf>

Ολόκληρο λαβράκι που πωλείται λιανικώς από ιχθυοπωλεία στην περιοχή της Μαδρίτης

Η δεύτερη ανάλυση αφορά το νωπό ολόκληρο λαβράκι εκτροφής, μεσαίου μεγέθους (400-600 γρ.) ισπανικής προέλευσης που πωλείται από ιχθυοπωλεία. Η τιμή παραγωγού είναι ελαφρώς χαμηλότερη σε αυτό το παράδειγμα από ό,τι για τους εμπόρους λιανικής πώλησης μεγάλης κλίμακας, καθώς οι τιμές υφίστανται διαπραγμάτευση καθημερινά από τους εμπόρους χονδρικής πώλησης, ενώ είναι γενικά σταθερές στις συμβάσεις με τους μεγάλους εμπόρους λιανικής πώλησης. Όσον αφορά τους μεγάλους εμπόρους λιανικής πώλησης, οι τιμές παραγωγού περιλαμβάνουν γενικά τη μεταφορά στον έμπορο χονδρικής πώλησης. Στην παρούσα ανάλυση οι τιμές παραγωγού εκτιμώνται πριν από τη μεταφορά. Καθώς η μεταφορά και οι τιμές μπορεί να διαφέρουν σημαντικά ανάλογα με την τοποθεσία λιανικής πώλησης των ιχθυοπωλείων, το παράδειγμα επικεντρώνεται σε ιχθυοπωλεία που βρίσκονται στην περιοχή της Μαδρίτης.

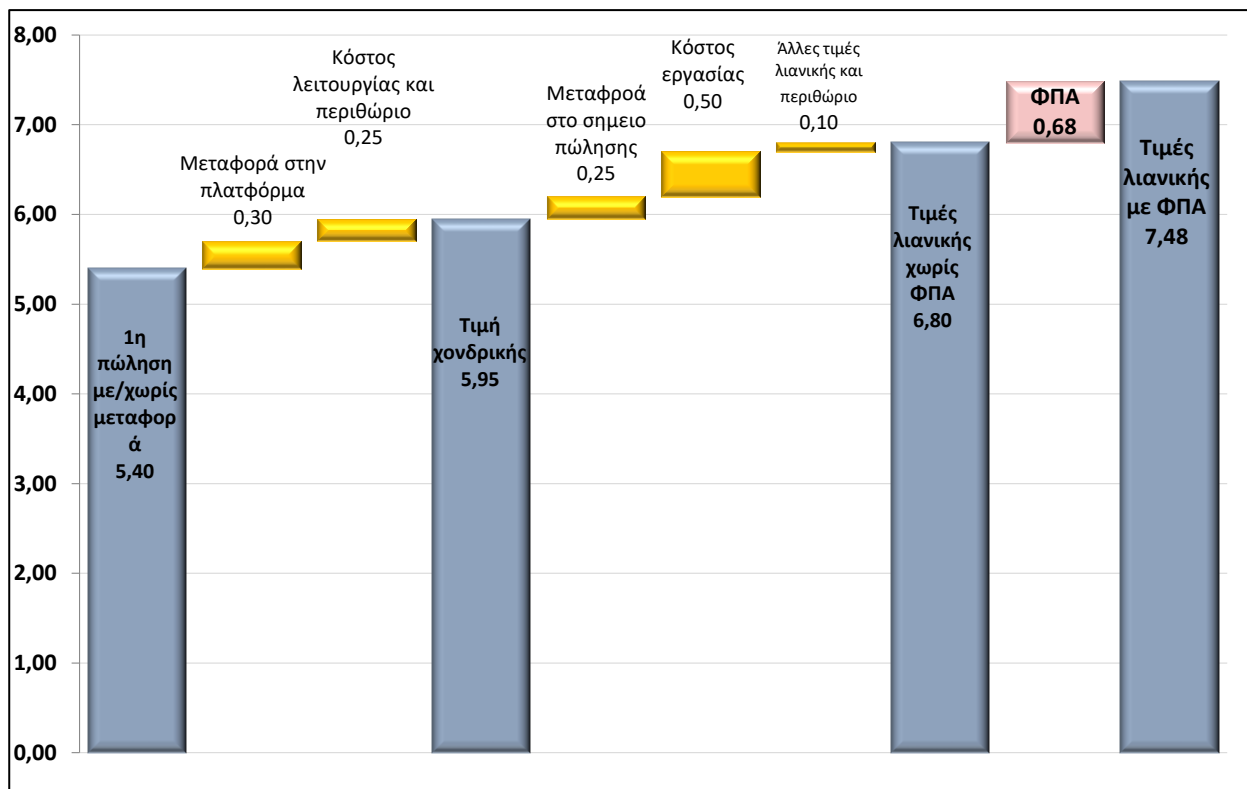
Πίνακας 32: Κόστος και περιθώρια για το νωπό ολόκληρο λαβράκι εκτροφής μεσαίου μεγέθους (400-600 γρ.) ισπανικής προέλευσης που πωλείται λιανικώς από ιχθυοπωλεία στην περιοχή της Μαδρίτης (ευρώ/κιλό, 2022)

	Μέση τιμή (ευρώ/κιλό)	% της τελικής τιμής	Πηγή
Εκτιμώμενη τιμή πρώτης πώλησης χωρίς μεταφορά (ολόκληρο)	5,40	73%	APROMAR και συνεντεύξεις
Μεταφορά στον έμπορο χονδρικής πώλησης	0,30	4%	Συνεντεύξεις
Λειτουργικό κόστος και περιθώριο	0,25	3%	Κατ' εκτίμηση (EUMOFA)
Τιμή χονδρικής πώλησης	5,95	80%	Mercamadrid και συνεντεύξεις
Μεταφορά στο σημείο πώλησης	0,25	3,3%	μελέτη της EUMOFA του 2019 ³⁸
Κόστος εργασίας	0,50	7%	Μελέτη του 2019 + δείκτης κόστους εργασίας της Eurostat
Λοιπές δαπάνες λιανικής πώλησης και περιθώριο	0,10	1%	Κατ' εκτίμηση (EUMOFA)
Μέση τιμή πώλησης, χωρίς το ΦΠΑ	6,80	91%	Συνεντεύξεις
ΦΠΑ (10%)	0,68	9%	Κατ' εκτίμηση (EUMOFA)
Μέση τιμή πώλησης	7,48	100%	Κατ' εκτίμηση (EUMOFA)

Πηγή: Έρευνα EUMOFA

³⁸ <https://www.eumofa.eu/documents/20178/121372/PTAT+Case+Study+-+Seabass+in+the+EU.pdf>

Σχήμα 13: Κόστος και περιθώρια για το νωπό ολόκληρο λαβράκι εκτροφής μεσαίου μεγέθους (400-600 γρ.) ισπανικής προέλευσης που πωλείται λιανικώς από ιχθυοπωλεία στην περιοχή της Μαδρίτης (ευρώ/κιλό, 2022)

Πηγή: Έρευνα EUMOFA

5 Η ΑΓΟΡΑ ΤΗΣ ΙΤΑΛΙΑΣ

5.1 Δομή της αλυσίδας εφοδιασμού

5.1.1 Παραγωγή

Ο όγκος της παραγωγής ευρωπαϊκού λαβρακιού στην Ιταλία ήταν 7.501 τόνοι για το 2022, εκ των οποίων οι 7.282 τόνοι προήλθαν από την υδατοκαλλιέργεια (97%) και οι 219 τόνοι από την αλιεία (3%). Και οι δύο τομείς έχουν αυξηθεί από το 2012: +6% για την υδατοκαλλιέργεια και +19% για την αλιεία.

Πίνακας 33: Παραγωγή λαβρακιού στην Ιταλία μεταξύ 2012 και 2021 (σε τόνους)

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Εξέλιξη 2021 / 2012
Υδατοκαλλιέργεια	6.896	6.330	5.724	5.633	6.800	7.039	5.738	4.948	4.693	7.282	+6%
Αλιεύματα	184	160	167	315	355	237	204	166	149	219	+19%
Σύνολο	7.080	6.490	5.891	5.948	7.155	7.276	5.942	5.113	4.842	7.501	+6%

Πηγή: Eurostat

Η παραγωγή της εκτροφής λαβρακιού κορυφώθηκε το 2022 με 7.282 τόνους. Παρατηρείται μια ανοδική τάση τα τελευταία χρόνια, με νέα κορύφωση το 2017 (7.039 τόνοι).

Η ιταλική παραγωγή διεξάγεται υπεράκτια σε κλωβούς και στην ξηρά. Ωστόσο, λόγω της κατανάλωσης ενέργειας για τις αντλίες στις χερσαίες εγκαταστάσεις, οι προοπτικές για την ανάπτυξη αυτού του τύπου παραγωγής είναι αρκετά αρνητικές (με βάση την ποιοτική ανατροφοδότηση των ιταλικών ενδιαφερομένων μερών). Οι προοπτικές είναι πιο αισιόδοξες για τις υπεράκτιες θέσεις, ακόμη και αν οι εταιρείες αντιμετωπίζουν δυσκολίες στην απόκτηση νέων αδειών. Υπάρχουν τέσσερα μεγάλης κλίμακας εκκολαπτήρια για λαβράκια στην Ιταλία, στη βόρεια Αδριατική, τη Σικελία και την Απουλία.

5.1.2 Εισαγωγές - Εξαγωγές

Εισαγωγές

Οι συνολικές εισαγωγές νωπού και κατεψυγμένου λαβρακιού στην Ιταλία ανήλθαν σε 28.856 τόνους και 184 εκατ. ευρώ για το 2022, ενώ το κύριο εισαγόμενο προϊόν ήταν το νωπό λαβράκι με 28.250 τόνους και 182 εκατ. ευρώ για το 2022 (99% της συνολικής αξίας των εισαγωγών). Οι κύριοι προμηθευτές ήταν η Ελλάδα (50% της συνολικής αξίας των εισαγωγών), η Κροατία (24% της συνολικής αξίας) και η Τουρκία (16% της συνολικής αξίας) για το 2022.

Πίνακας 34: Εισαγωγές λαβρακιού στην Ιταλία για το 2022

	Όγκος (σε τόνους)	Ονομαστική αξία (1.000 ευρώ)	Τιμή (EUR/Kg)	% της αξίας 2022
Νωπό	28.250	182.691	6,47	99%
Κατεψυγμένο	316	2.249	7,12	1%
Σύνολο	28.566	184.940	6,47	100%

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων των EUROSTAT-COMEXT από την EUMOFA

Οι εισαγωγές λαβρακιού αυξήθηκαν κατά 35% σε όγκο και κατά 51% σε αξία (+35% σε πραγματικούς όρους) μεταξύ του 2012 και του 2022. Η τιμή αυξήθηκε τα τελευταία χρόνια σε 6,47 ευρώ/κιλό για το 2022 (έναντι 5,79 ευρώ/κιλό για το 2012, +12% σε ονομαστικούς όρους αλλά -1% σε πραγματικούς όρους).

Ευρωπαϊκό παρατηρητήριο των αγορών προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας - Νωπό λαβράκι στην ΕΕ

Μεταξύ των διαφόρων εξαγωγέων προς την Ιταλία, η ροή από την Κροατία έχει αυξηθεί σημαντικά τα τελευταία χρόνια με 7.046 τόνους λαβρακιού που εισήχθησαν το 2022 σε σύγκριση με 1.150 τόνους το 2012 (+513%). Οι εισαγωγές νωπού λαβρακιού από την Ελλάδα και την Τουρκία κορυφώθηκαν γύρω στο 2018 και το 2019 για κάθε μία από αυτές τις χώρες (18.477 τόνοι και 7.390 τόνοι αντίστοιχα) και ακολουθούν πτωτική τάση τα τελευταία χρόνια (14.055 τόνοι από την Ελλάδα και 5.341 τόνοι από την Τουρκία το 2022).

Πίνακας 35: Εξέλιξη των εισαγωγών λαβρακιού στην Ιταλία μεταξύ 2012 και 2022

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Εξέλιξη 2022/ 2012
Όγκος (σε τόνους)	21.129	21.229	23.168	25.370	26.431	26.412	30.699	32.049	28.433	31.207	28.566	+35%
Ονομαστική αξία (εκατ. ευρώ)	122	113	125	140	156	155	160	154	141	171	185	+51%
Τιμή (EUR/Kg)	5,78	5,33	5,39	5,53	5,89	5,87	5,21	4,81	4,94	5,48	6,47	+12%

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων των EUROSTAT-COMEXT από την EUMOFA

Εξαγωγές

Οι εξαγωγές λαβρακιού από την Ιταλία είναι χαμηλότερες από τις εισαγωγές. Το 2022 έφθασαν τους 3.086 τόνους και τα 22 εκατ. ευρώ. Πρόκειται κυρίως για νωπό λαβράκι (99% της αξίας του συνόλου του εξαγόμενου λαβρακιού, 22 εκατ. ευρώ). Κύριες χώρες προορισμού ήταν η Γαλλία (23% της αξίας των εξαγωγών), η Πορτογαλία (20% της αξίας των εξαγωγών) και η Γερμανία (12% της αξίας των εξαγωγών).

Πίνακας 36: Εξαγωγές νωπού και κατεψυγμένου λαβρακιού από την Ιταλία το 2022

	Όγκος (σε τόνους)	Ονομαστική αξία (1.000 ευρώ)	Τιμή (EUR/Kg)	% της αξίας 2022
Νωπό	3.068	22.180	7,23	99%
Κατεψυγμένο	19	225	12,13	1%
Σύνολο	3.086	22.405	7,26	100%

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων των EUROSTAT-COMEXT από την EUMOFA

Οι εξαγωγές λαβρακιού αυξήθηκαν κατά 335% σε όγκο και κατά 297% σε αξία από το 2012 (+255% σε πραγματικούς όρους). Η τιμή κυμάνθηκε μεταξύ 4,92 ευρώ/κιλό και 7,95 ευρώ/κιλό κατά τη διάρκεια της περιόδου (με το χαμηλότερο σημείο το 2019 και το υψηλότερο το 2012). Το 2022 ήταν στα 7,26 ευρώ/κιλό.

Πίνακας 37: Εξέλιξη των ιταλικών εξαγωγών νωπού και κατεψυγμένου λαβρακιού μεταξύ 2012 και 2022

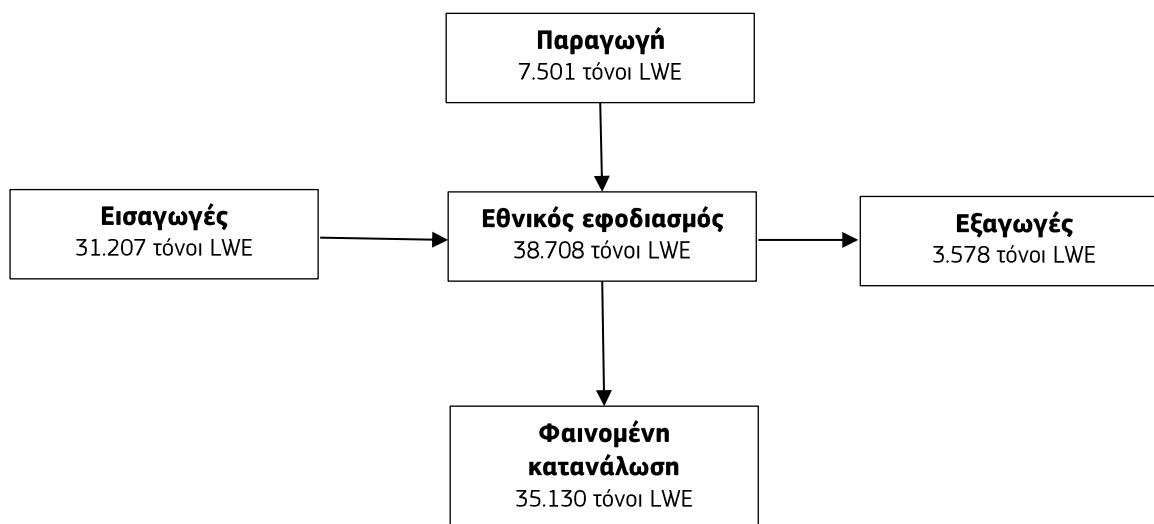
	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Εξέλιξη 2022 / 2012
Όγκος (σε τόνους)	709	1.534	1.720	2.248	2.533	2.886	2.912	3.923	4.241	3.578	3.086	+335%
Ονομαστική αξία (εκατ. ευρώ)	5,6	9,8	11,6	14,8	16,1	17,9	16,8	19,3	21,4	21,1	22,4	+297%
Τιμή (EUR/Kg)	7,95	6,42	6,77	6,57	6,37	6,20	5,77	4,92	5,05	5,90	7,26	-9%

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων των EUROSTAT-COMEXT από την EUMOFA

5.1.3 Φαινομένη κατανάλωση

Το 2021, η συνολική προσφορά ευρωπαϊκού λαβρακιού στην Ιταλία ανήλθε σε 38.708 τόνους ισοδύναμου βάρους ζωντανών αλιευμάτων (LWE), με το 19% να προέρχεται από την εγχώρια παραγωγή (υδατοκαλλιέργεια + αλιεία) και το 81% από εισαγωγές. Μόνο το 9% αυτής της προσφοράς εξήχθη και το 91% (35.130 τόνους ισοδύναμου βάρους ζωντανών αλιευμάτων) προοριζόταν για την εγχώρια αγορά («φαινομένη» κατανάλωση).

Σχήμα 14: Ισοζύγιο προσφοράς/ζήτησης για το ευρωπαϊκό λαβράκι στην Ιταλία (2021, τόνοι ισοδύναμου βάρους ζωντανών αλιευμάτων)

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων της EUROSTAT από την EUMOFA

5.2 Χαρακτηριστικά της αγοράς και της κατανάλωσης στην Ιταλία

5.2.1 Χαρακτηριστικά της αγοράς

Η τμηματοποίηση της ιταλικής αγοράς για το λαβράκι βασίζεται σε:

- **Χώρα προέλευσης του προϊόντος:** Η τιμή είναι υψηλότερη για τα ψάρια από την Ιταλία σε σύγκριση με τα εισαγόμενα προϊόντα (οι διαφορές αυτές μπορεί να φτάσουν σε αρκετά ευρώ/κιλό). Οι λόγοι για αυτές τις υψηλότερες τιμές είναι:
 - ο Μεγαλύτερη φρεσκάδα των ιταλικών προϊόντων σε σύγκριση με το ελληνικό και το τουρκικό λαβράκι, λόγω της καθυστέρησης που οφείλεται στη μεταφορά.
 - ο Καλύτερη γνώση από τους Ιταλούς έμπορους χονδρικής και λιανικής πώλησης των μεθόδων παραγωγής που εφαρμόζουν οι Ιταλοί εκτροφείς, με τη χρήση διαφόρων συστημάτων πιστοποίησης για την ανάδειξη της εθνικής προέλευσης (δείτε παρακάτω).
 - ο Πιθανή προτίμηση των καταναλωτών για προϊόντα εθνικής προέλευσης.

Μεταξύ των εισαγόμενων λαβρακιών, οι τιμές είναι υψηλότερες για τα ελληνικά και κροατικά ψάρια σε σύγκριση με τα ψάρια από την Τουρκία.

- **Μέγεθος του ψαριού,** όπου οι τιμές είναι υψηλότερες για το μεγαλύτερο λαβράκι, με το βάρος του κάθε λαβρακιού κυμαίνεται από 300 γραμμάρια έως 1,5 κιλό.
- **Η μέθοδος παραγωγής (εκτροφής έναντι ελεύθερης αλιείας),** με την τιμή να είναι υψηλότερη για τα προϊόντα ελεύθερης αλιείας, ακόμη και αν ο όγκος του λαβρακιού ελεύθερης αλιείας είναι περιορισμένος στην ιταλική αγορά.

- **Τρόπος παρουσίασης (ολόκληρο ή φιλέτο):** Το προϊόν συχνά διατίθεται στο λιανικό εμπόριο ολόκληρο (εκσπλαχνισμένο ή όχι), αλλά μπορεί επίσης να διατίθεται και φιλεταρισμένο (δεν υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία για το μερίδιο του ολόκληρου προϊόντος σε σύγκριση με το φιλέτο). Όταν τα ψάρια πωλούνται ολόκληρα και με τα εντόσθιά τους, ο εκσπλαχνισμός μπορεί να γίνεται από τους ιχθυοπώλες (αν το ζητήσει ο πελάτης) ή από τον ίδιο τον καταναλωτή. Και οι δύο τρόποι παρουσίασης (ολόκληρο ή φιλέτο) μπορούν να αφορούν προϊόντα από εθνική προέλευση και από εισαγωγές. Τα φιλέτα προέρχονται γενικά από ψάρια μεταξύ 400 και 600 γρ. και ζυγίζουν περίπου 110 γρ. το καθένα. Η ποιοτική ανατροφοδότηση από τα ενδιαφερόμενα μέρη έδειξε ότι οι εισαγωγές φιλέτων από την Τουρκία αποτελούν μια αυξανόμενη τάση (τα στατιστικά στοιχεία του εμπορίου δεν επιτρέπουν τον καθορισμό των φιλέτων και των ολόκληρων ψαριών).

Δεν υπάρχουν λεπτομερή στοιχεία για τα κανάλια πωλήσεων. Η κατανάλωση νωπών προϊόντων από τα νοικοκυριά αναφέρεται σε 19.392 τόνους για το 2021 (πηγή: Europanel, σε τόνους προϊόντων³⁹), η οποία αποτελεί περίπου το 55% της φαινόμενης κατανάλωσης που υπολογίζεται σε ισοδύναμο βάρους ζωντανών αλιευμάτων.

Η Associazione Piscicoltori Italiani (Ένωση Ιχθυοκαλλιεργητών Ιταλίας - API) εκτιμά ότι η κατανομή των πωλήσεων για το ιταλικό λαβράκι είναι:

- 50% στο λιανικό εμπόριο μεγάλης κλίμακας (το μερίδιο των εισαγόμενων προϊόντων εκτιμάται ότι είναι υψηλότερο στο λιανικό εμπόριο μεγάλης κλίμακας),
- 30% σε εστιατόρια,
- 20% σε εξειδικευμένα καταστήματα (ιχθυοπωλεία).

Κάθε κανάλι πώλησης ζητά συγκεκριμένο μέγεθος ψαριών (βάσει των συνεντεύξεων με τα ενδιαφερόμενα μέρη):

- Οι έμποροι λιανικής πώλησης μεγάλης κλίμακας προτιμούν τα μικρότερα μεγέθη: 200-300 γρ. ή 400-600 γρ.
- Τα εξειδικευμένα ιχθυοπωλεία προτιμούν ψάρια των 600-800 γρ. ή ψάρια άνω των 1.000 γρ.
- Τα εστιατόρια προτιμούν ψάρια από 600 γρ. έως 2.000 γρ.

Στην αγορά χρησιμοποιούνται διάφορα συστήματα πιστοποίησης, ιδίως για το ιταλικό λαβράκι, για τη διασφάλιση της ποιότητας και την ανάδειξη της ιταλικής προέλευσης. Τα κύρια συστήματα που χρησιμοποιούνται είναι: Global G.A.P., Friend of Sea, ASC, ιδιωτικές ετικέτες από εμπόρους λιανικής πώλησης μεγάλης κλίμακας, καθώς και το εθνικό σύστημα «*Sistema di qualità nazionale acquacoltura sostenibile*» («Εθνικό σύστημα ποιότητας για τη βιώσιμη υδατοκαλλιέργεια») που ξεκίνησε το 2020⁴⁰.

5.2.2 Κατανάλωση

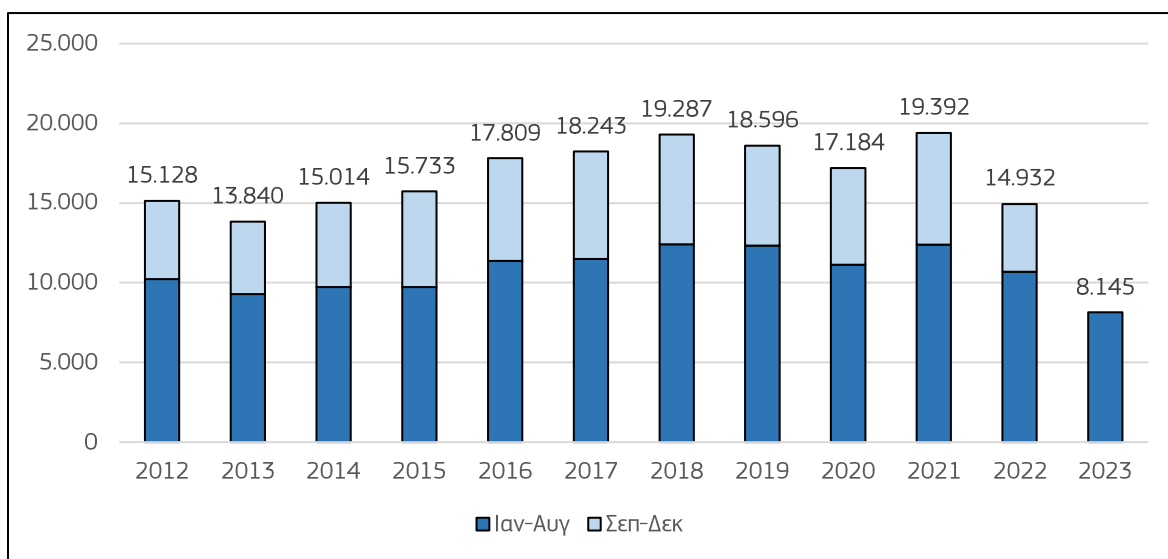
Το λαβράκι καταναλώνεται κα' όλη τη διάρκεια του έτους. Η μόνη εποχικότητα σχετίζεται με την καλοκαιρινή περίοδο καθώς υπάρχει υψηλότερη κατανάλωση στα εστιατόρια λόγω του τουρισμού στην Ιταλία (βάσει ποιοτικών συνεντεύξεων με εμπόρους χονδρικής πώλησης).

Με βάση τα στοιχεία του Europanel (διαθέσιμα στο EUMOFA), η κατανάλωση νωπού λαβρακιού από τα νοικοκυριά κυμάνθηκε από 17.000 έως 19.400 τόνους μεταξύ 2016 και 2021, ενώ το 2022 μειώθηκε σε 14.932 τόνους (-23% σε σύγκριση με το 2021). Για το 2023, τα στοιχεία είναι διαθέσιμα μόνο μέχρι τον Αύγουστο, ενώ η παρούσα έκθεση συντάσσεται, η κατανάλωση κατά τους πρώτους οκτώ μήνες έχει μειωθεί σε σύγκριση με τα προηγούμενα έτη: 8.145 τόνοι το 2023 (Ιανουάριος έως Αύγουστος) σε σύγκριση με 10.687 τόνους το 2022 (Ιανουάριος έως Αύγουστος).

³⁹ Η κατανάλωση των νοικοκυριών που αναφέρεται στην παρούσα εκφράζεται σε τόνους προϊόντων, ενώ η κατανάλωση σε ισοδύναμο βάρους ζωντανών αλιευμάτων θα ήταν υψηλότερη, καθώς ένα μέρος αυτής της κατανάλωσης αφορά φιλεταρισμένα προϊόντα.

⁴⁰ <https://www.politicheagricole.it/flex/cm/pages/ServeBLOB.php/L/IT/IDPagina/15812>

Σχήμα 15: Κατανάλωση νωπού λαβρακιού από τα νοικοκυριά στην Ιταλία (σε τόνους)

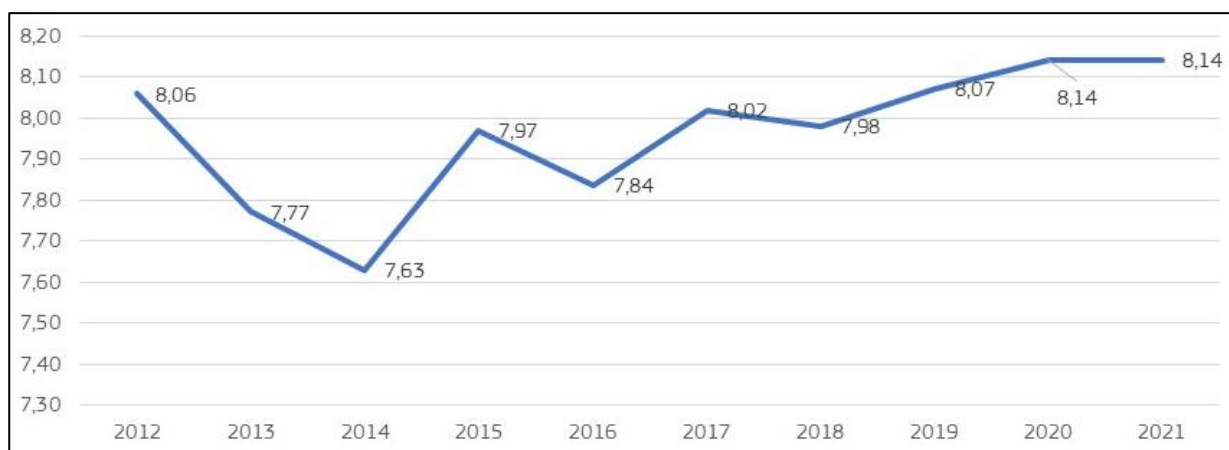
Πηγή: με βάση το EUROPANEL (στο EUMOFA)

5.3 Μετάδοση των τιμών στην αλυσίδα εφοδιασμού

5.3.1 Τιμές πρώτης πώλησης

Η ονομαστική τιμή για το λαβράκι σε επίπεδο παραγωγού παρουσιάζει ανοδική τάση μεταξύ 2014 και 2021 (+6,7%) και έφτασε τα 8,14 ευρώ/κιλό για το 2021 (πηγή: EUROSTAT). Σε πραγματικούς όρους, η εξέλιξη είναι αρνητική (-0,5%).

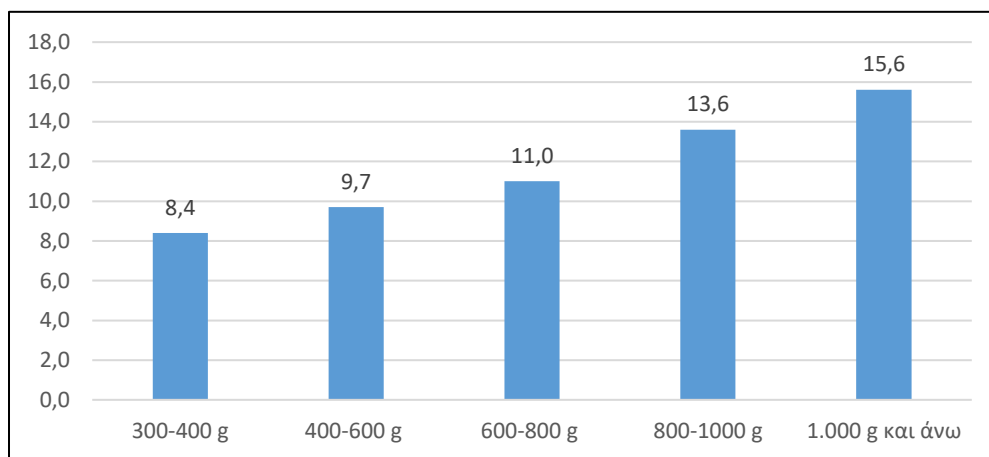
Σχήμα 16: Τιμή παραγωγού για λαβράκι που εκτρέφεται στην Ιταλία από το 2012 έως το 2021 (ευρώ/κιλό)

Πηγή: EUROSTAT

Υπάρχουν μεγάλες διαφορές στις τιμές ανάλογα με το μέγεθος των ψαριών, από 8,40 ευρώ/κιλό για τα μικρότερα ψάρια (300-400 γρ.) έως 15,60 ευρώ/κιλό για ψάρια άνω του 1 κιλού (με βάση τα στοιχεία του ISMEA Mercati για τον Απρίλιο του 2023).

Σχήμα 17: Τιμή παραγωγού για το λαβράκι στην Ιταλία για τα διάφορα μεγέθη ψαριών (Απρίλιος 2023)

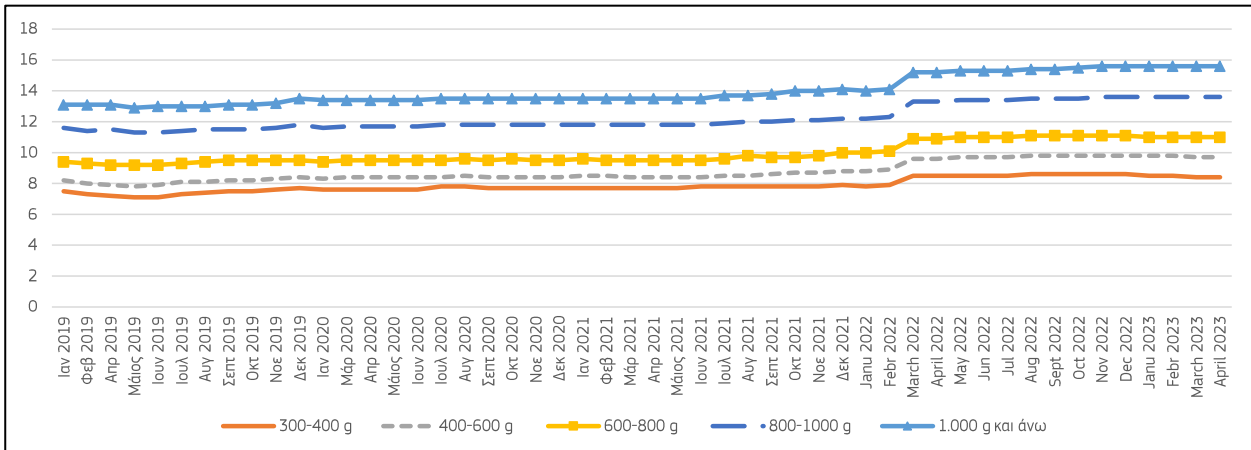
Πηγή: με βάση το ISMEA Mercati⁴¹

⁴¹ <https://www.ismea.it/flex/cm/pages/ServeBLOB.php/L/IT/IDPagina/1488>

Ευρωπαϊκό παρατηρητήριο των αγορών προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας - Νωπό λαβράκι στην ΕΕ

Κατά τα τελευταία έτη (Ιανουάριος 2019 έως Απρίλιος 2023: περίοδος πριν από την πανδημία του Covid σε σύγκριση με την τελευταία διαθέσιμη περίοδο), οι τιμές για κάθε μέγεθος ψαριού αυξήθηκαν κατά 0,12 έως 0,19 ευρώ/κιλό. Η διακύμανση μεταξύ των μηνών είναι αρκετά περιορισμένη, η μεγαλύτερη εξέλιξη παρατηρείται τον Μάρτιο του 2022 (+0,60 ευρώ/κιλό έως +1,10 ευρώ/κιλό ανάλογα με το μέγεθος των ψαριών). Παρατηρούμε επίσης μια μικρή μείωση της τιμής (-0,10 ευρώ/κιλό) για τις δύο μικρότερες κατηγορίες στις αρχές του 2023.

Σχήμα 18: Εξέλιξη της τιμής παραγωγού για το λαβράκι στην Ιταλία, για τα διάφορα μεγέθη (2019 έως 2023)

Πηγή: με βάση το ISMEA Mercati

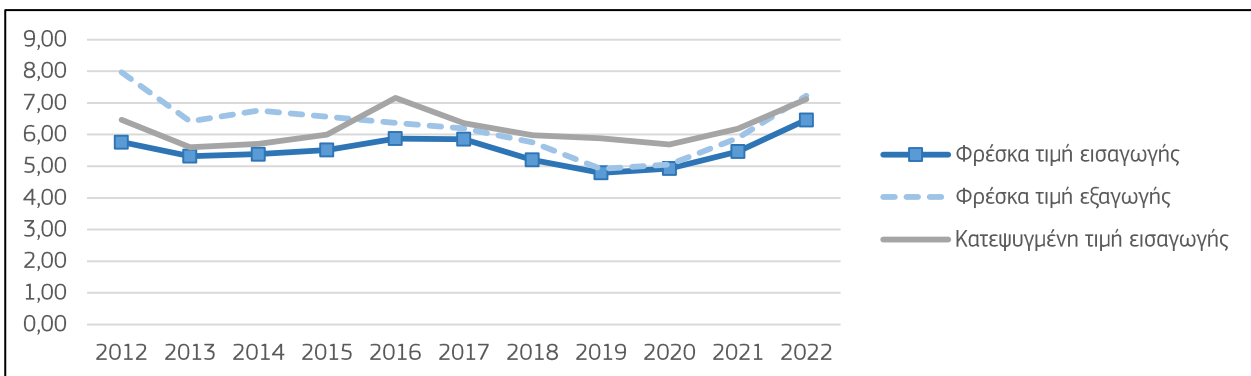
5.3.2 Τιμές εισαγωγών και εξαγωγών

Η κύρια εμπορική ροή για το λαβράκι προς ή από την Ιταλία είναι η εισαγωγή νωπού λαβρακιού (25.000 έως 30.000 τόνοι κάθε χρόνο). Η τιμή ήταν 6,47 ευρώ/κιλό για το 2022 (+0,70 ευρώ/κιλό σε σύγκριση με το 2012, +12% σε ονομαστικούς όρους και -1% σε πραγματικούς όρους), ενώ η τιμή αυτή βρίσκεται σε ανοδική τάση από το χαμηλό σημείο του 2019 (4,79 ευρώ/κιλό).

Για το νωπό λαβράκι, η τιμή εξαγωγής είναι υψηλότερη από την τιμή εισαγωγής: +0,12 ευρώ/κιλό το 2019 έως 2,21 ευρώ/κιλό το 2012. Η τιμή εξαγωγής του νωπού λαβρακιού ήταν 7,23 ευρώ/κιλό για το 2022, με αυτό να αποτελεί το υψηλότερο σημείο από το 2013.

Η τιμή του εισαγόμενου κατεψυγμένου λαβρακιού τείνει να είναι υψηλότερη από την τιμή του νωπού λαβρακιού (εισαγόμενου και εξαγόμενου), καθώς έφτασε τα 7,12 ευρώ/κιλό το 2022. Ωστόσο, ο όγκος παραμένει περιορισμένος με μερικές εκατοντάδες τόνους κάθε χρόνο. Η ροή εξαγωγών κατεψυγμένου λαβρακιού είναι πολύ περιορισμένη (λιγότεροι από 20 τόνοι κάθε χρόνο) και τα στοιχεία δεν παρουσιάζονται λεπτομερώς εδώ.

Σχήμα 19: Τιμές εισαγωγής και εξαγωγής λαβρακιού στην Ιταλία (νωπό και κατεψυγμένο)

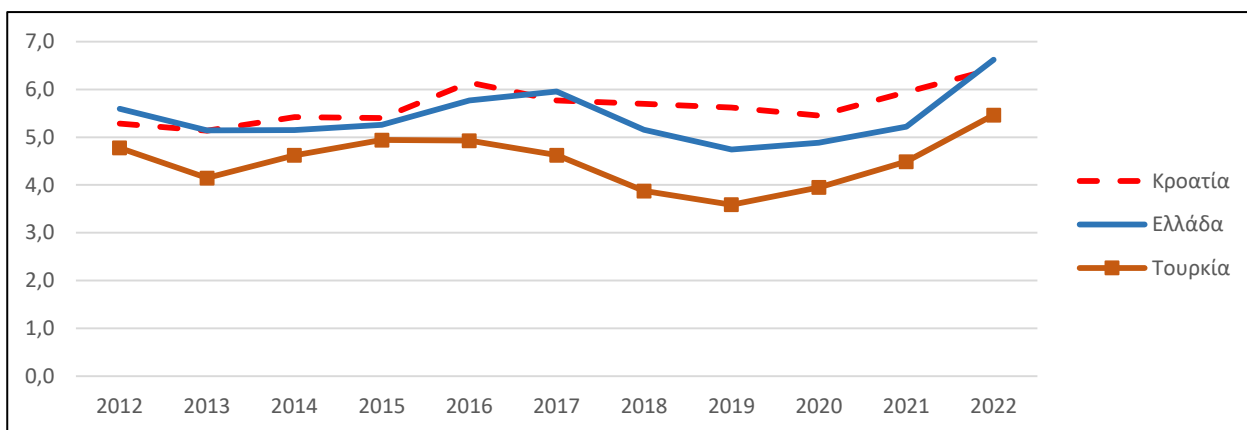
Πηγή: με βάση τα στοιχεία της EUROSTAT

Ευρωπαϊκό παρατηρητήριο των αγορών προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας - Νωπό λαβράκι στην ΕΕ

Οι κύριες χώρες προέλευσης του εισαγόμενου νωπού λαβρακιού είναι η Ελλάδα, η Κροατία και η Τουρκία. Οι τιμές για το ελληνικό και το κροατικό λαβράκι είναι συγκρίσιμες μεταξύ 2012 και 2022, εκτός από την περίοδο 2018-2021 με χαμηλότερες τιμές για το ελληνικό λαβράκι. Η τιμή εισαγωγής για το τουρκικό λαβράκι είναι χαμηλότερη από το κροατικό και το ελληνικό, από 0,7 ευρώ/κιλό έως 2,0 ευρώ/κιλό λιγότερο από το 2016 (η διαφορά ήταν λίγο μικρότερη πριν από το 2016, μεταξύ 0,3 και 1 ευρώ/κιλό).

Οι τιμές παρουσιάζουν ανοδική τάση από το 2020 και έφθασαν τα 6,62 ευρώ/κιλό (Ελλάδα), 6,43 ευρώ/κιλό (Κροατία) και 5,46 ευρώ/κιλό (Τουρκία) για το 2022. Η αύξηση αυτή συνεχίστηκε και το 2023 για το ελληνικό και το κροατικό λαβράκι (στοιχεία διαθέσιμα μέχρι τον Αύγουστο του 2023, ενώ συντάσσεται η παρούσα έκθεση), με τιμές στα 7,60 ευρώ/κιλό από την Κροατία, 7,10 ευρώ/κιλό από την Ελλάδα και 5,35 ευρώ/κιλό από την Τουρκία.

Σχήμα 20: Τιμή εισαγωγής για το εισαγόμενο νωπό λαβράκι στην Ιταλία από την Ελλάδα, την Κροατία και την Τουρκία

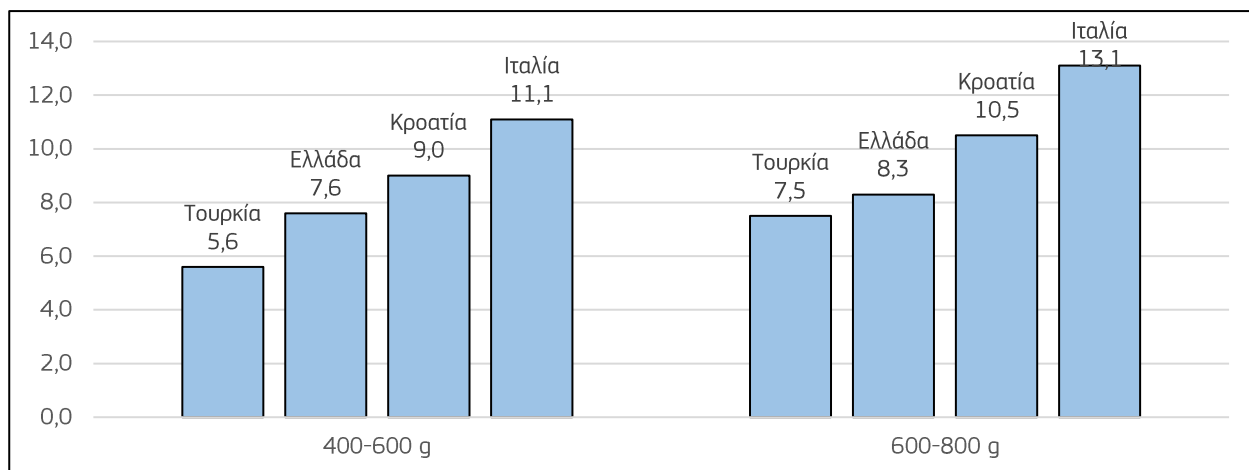
Πηγή: με βάση τα στοιχεία της EUROSTAT

5.3.3 Τιμές χονδρικής πώλησης

Με βάση τις τιμές χονδρικού εμπορίου στις διάφορες ιταλικές αγορές χονδρικής πώλησης (παράδειγμα με δεδομένα από την αγορά του Μιλάνου για τον Νοέμβριο του 2023 παρακάτω), παρατηρείται ότι:

- Η τιμή είναι υψηλότερη για τα μεγαλύτερα μεγέθη: από 6,70 ευρώ/κιλό για ελληνικό λαβράκι μεγέθους 300-400 γρ. έως 12,50 ευρώ/κιλό για ελληνικό λαβράκι 1.000-1.500 γρ.
- Μεγάλη διαφορά με βάση την προέλευση (για το ίδιο μέγεθος), συνήθως με βάση την ακόλουθη σειρά (από τις χαμηλότερες τιμές προς τις υψηλότερες): Τουρκία, Ελλάδα, Κροατία και Ιταλία. Τον Νοέμβριο του 2023 στο Μιλάνο, η διαφορά μεταξύ ενός τουρκικού λαβρακιού και ενός ιταλικού (μέγεθος 400-600 γρ.) είναι 5,50 ευρώ/κιλό.

Σχήμα 21: Σύγκριση των τιμών χονδρικής πώλησης λαβρακιού στο Μιλάνο για δύο μεγέθη ψαριών (400-600 γρ. και 600-800 γρ.) με λεπτομέρειες ανά προέλευση (ευρώ/κιλό)

Πηγή: με βάση τα στοιχεία του Mercato Agroalimentaro Milano - <https://www.sogemisp.it/come-fare-per-visualizzare-e-acquistare-bollettino-prezzi>

Ευρωπαϊκό παρατηρητήριο των αγορών προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας - Νωπό λαβράκι στην ΕΕ

Στον ακόλουθο πίνακα συγκρίνονται οι τιμές για τις διάφορες κατηγορίες λαβρακιού στο Μιλάνο (Νοέμβριος 2023). Οι χαμηλότερες τιμές παρατηρούνται για το μικρότερο μέγεθος λαβρακιού από την Τουρκία (300-400 γρ., 4,90 ευρώ/κιλό), ενώ οι υψηλότερες τιμές παρατηρούνται για το μεγαλύτερο ιταλικό λαβράκι (1.000-1.500 γρ., 15,70 ευρώ/κιλό). Υπήρχε ένας συντελεστής από το ένα έως το τρία μεταξύ αυτών των δύο κατηγοριών λαβρακιού, για την ίδια εβδομάδα, στην ίδια αγορά χονδρικής πώλησης.

Το μεγαλύτερο μέρος του λαβρακιού που πωλείται στις αγορές χονδρικής πώλησης προέρχεται από την υδατοκαλλιέργεια. Περιστασιακά, παρατηρούνται κάποια δεδομένα για το λαβράκι που προέρχεται από την ελεύθερη αλιεία, με τιμές σημαντικά υψηλότερες από τις τιμές των προϊόντων εκτροφής. Για παράδειγμα, στη αγορά χονδρικής πώλησης του Μιλάνου, μεταξύ του Ιανουαρίου και του Ιουλίου 2023, το λαβράκι ελεύθερης αλιείας κυμαινόταν μεταξύ 10,00 και 35,00 ευρώ/κιλό.

Πίνακας 38: Τιμή ονδρικής πώλησης του λαβρακιού εκτροφής στη χονδρική αγορά του Μιλάνου την εβδομάδα της 7^{ης} Νοεμβρίου 2023 - Λεπτομέρειες ανά μέγεθος και προέλευση

Προέλευση	Μέγεθος	Τιμή EUR/kg
Τουρκία	300-400	4,90
Ελλάδα		6,70
Τουρκία	400-600	5,60
Ελλάδα		7,60
Κροατία		9,00
Ιταλία		11,10
Τουρκία	600-800	7,50
Ελλάδα		8,30
Κροατία		10,50
Ιταλία		13,10
Κροατία	800-1000	12,40
Ελλάδα		11,70
Ιταλία		14,60
Ελλάδα	1.000 – 1.500	12,50
Κροατία		14,50
Ιταλία		15,70

Πηγή: με βάση τα στοιχεία του Mercato Agroalimentaro Milano - <https://www.sogemispa.it/come-fare-per/visualizzare-e-acquistare-bollettino-prezzi>

Ορισμένες διαφορές μπορούν επίσης να παρατηρηθούν μεταξύ των τόπων αγοράς. Για παράδειγμα, τον Νοέμβριο του 2023, το ιταλικό λαβράκι (400-600 γρ.) πωλούνταν μεταξύ 8,50 και 10,00 ευρώ/κιλό στη Βενετία έναντι 13,30-14,00 ευρώ/κιλό στη Ρώμη. Το εύρος των τιμών για το ελληνικό λαβράκι ήταν μικρότερο (από 6,30 έως 9,00 ευρώ/κιλό στο Μιλάνο και τη Βενετία).

Πίνακας 39: Σύγκριση των τιμών μεταξύ των τόπων πώλησης (ευρώ/κιλό) - Νοέμβριος 2023

Κατηγορία λαβρακιού	Τόπος πώλησης	Ελάχ.	Μέγ.
Ελλάδα – 400-600 g	Μιλάνο	6,30	9,00
	Ρώμη	7,00	7,50
Ιταλία – 400 – 600 g	Βενετία	8,50	10,00
	Μιλάνο	11,10	11,10
	Ρώμη	13,30	14,00

Πηγή: με βάση το BMTI (δελτίο της 10^{ης} Νοεμβρίου 2023)⁴² και το Mercato Agroalimentaro Milano για λαβράκι 400-600 γρ. στο Μιλάνο (εβδομάδα της 7^{ης} Νοεμβρίου 2023)

⁴² <https://ittico.bmti.it/Prezzi/pages/Documenti?tipo=settimanale>

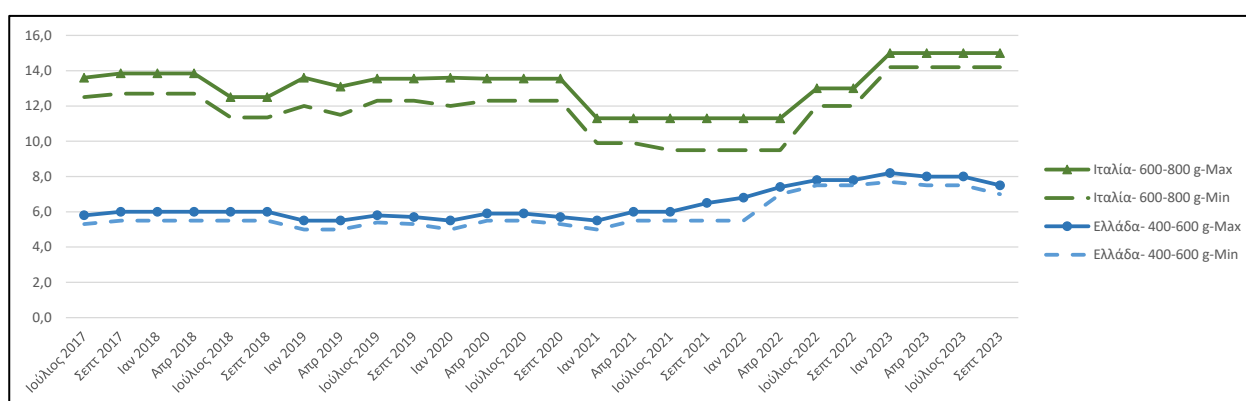
Ευρωπαϊκό παρατηρητήριο των αγορών προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας - Νωπό λαβράκι στην ΕΕ

Μακροπρόθεσμα, παρατηρείται αύξηση των τιμών τόσο για το ιταλικό όσο και για το ελληνικό λαβράκι στο στάδιο της χονδρικής πώλησης (με βάση τη χονδρική αγορά της Ρώμης, 400-600 γρ. για το ελληνικό λαβράκι και 600-800 γρ. για το ιταλικό λαβράκι).

Οι τιμές για το ιταλικό λαβράκι κυμαίνονταν μεταξύ 12,50 και 13,60 ευρώ/κιλό τον Ιούλιο του 2018 σε σύγκριση με 14,20-15,00 ευρώ/κιλό τον Σεπτέμβριο του 2023. Υπήρξε μια περίοδος χαμηλότερων τιμών από τον Ιανουάριο του 2021 έως τον Απρίλιο του 2022 (μεταξύ 9,50 και 11,30 ευρώ/κιλό). Η μέση διαφορά τιμής μεταξύ των ελάχιστων και των μέγιστων τιμών είναι 1,30 ευρώ/κιλό.

Η τιμή για το ελληνικό λαβράκι είναι χαμηλότερη από την ιταλική (λόγω της προέλευσής του και του μεγέθους του ψαριού που παρακολουθείται). Παρατηρείται μια γενική αύξηση από τον Ιούλιο του 2017 (τιμές μεταξύ 5,30 και 5,80 ευρώ/κιλό), ιδίως από τον Ιούλιο του 2021, για να φθάσει στο μέγιστο τον Ιανουάριο του 2023 (7,70 ευρώ/κιλό έως 8,20 ευρώ/κιλό). Παρατηρείται μικρή μείωση από τον Ιούλιο του 2023 (7,00 έως 7,50 ευρώ/κιλό). Η διαφορά μεταξύ ελάχιστου και μέγιστου είναι μικρότερη για το ελληνικό λαβράκι από ό,τι για το ιταλικό, με μέση διαφορά 0,50 ευρώ/κιλό.

Σχήμα 22: Εξέλιξη των ελάχιστων και μέγιστων τιμών για το ελληνικό (400-600 γρ.) και το ιταλικό (600-800 γρ.) λαβράκι στη χονδρική αγορά της Ρώμης, μεταξύ Ιουλίου 2017 και Σεπτεμβρίου 2023

Πηγή: με βάση τις εβδομαδιαίες τιμές από το ΒΜΤΙ⁴³, τέσσερις τιμές αναφοράς κάθε χρόνο: τελευταία εβδομάδα του Ιανουαρίου, του Απριλίου, του Ιουλίου και του Σεπτεμβρίου.

5.3.4 Τιμές λιανικής πώλησης

Υπάρχουν διάφορες πηγές σχετικά με τις τιμές λιανικής πώλησης:

- στοιχεία Europanel (που εμφανίζονται στο EUMOFA) για την κατανάλωση νωπών προϊόντων από τα νοικοκυριά,
- παρακολούθηση των τιμών λιανικής πώλησης στην EUMOFA (εβδομαδιαία βάση),
- έρευνα σε μια επιλογή ηλεκτρονικών καταστημάτων,
- τηλεφωνική έρευνα σε εξειδικευμένα ιχθυοπωλεία.

Η τιμή του λαβρακιού διαφέρει σημαντικά ανάλογα με τη μέθοδο παραγωγής (ελεύθερης αλιείας ή εκτροφής), το μέγεθος, τη χώρα προέλευσης και την παρουσίαση (ολόκληρο ή φιλέτο). Οι δύο πρώτες πηγές που αναφέρθηκαν παραπάνω δεν παρέχουν λεπτομέρειες σχετικά με αυτά τα στοιχεία, ενώ οι πληροφορίες αυτές θα μπορούσαν να συλλεχθούν με τις δύο τελευταίες μεθόδους (ειδικές έρευνες που υλοποιήθηκαν για την παρούσα έκθεση).

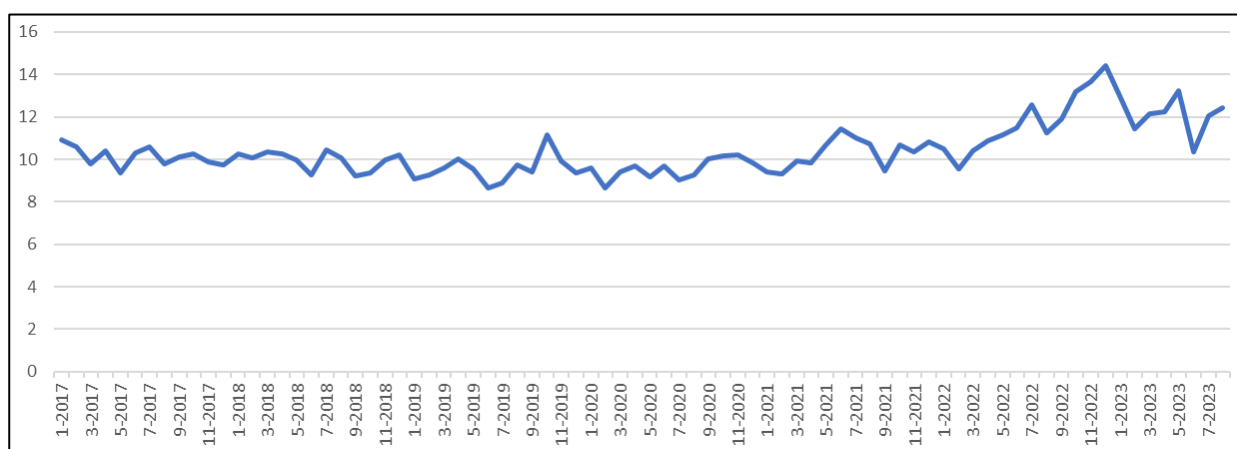
⁴³ <https://ittico.bmti.it/Prezzi/pages/showIndex>

Κατανάλωση νωπών προϊόντων από τα νοικοκυριά (στοιχεία EUROPANEL διαθέσιμα στο EUMOFA)

Η μέση τιμή λιανικής πώλησης για το νωπό λαβράκι (κατανάλωση από νοικοκυριά) ήταν 12,03 ευρώ/κιλό για το 2023 (διαθέσιμα στοιχεία έως τον Αύγουστο του 2023, πηγή: EUROPANEL). Παρατηρούνται δύο περίοδοι:

- Η λιανική τιμή ήταν σχετικά σταθερή μεταξύ του 2017 και των αρχών του 2022, με μέσες ετήσιες τιμές που κυμαίνονταν από 9,55 ευρώ/κιλό έως 10,25 ευρώ/κιλό (η ελάχιστη και η μέγιστη μηνιαία τιμή είναι στα 8,67 ευρώ/κιλό και 11,44 ευρώ/κιλό κατά την περίοδο αυτή).
- Παρατηρείται αύξηση των τιμών από τον Μάιο του 2022 (που σχετίζεται με τη γενική περίοδο πληθωρισμού) και το μέγιστο επιτεύχθηκε τον Δεκέμβριο του 2022 στα 14,42 ευρώ/κιλό. Οι τιμές παρέμειναν σχετικά υψηλές το 2023 (μέση τιμή 12,03 ευρώ/κιλό από τον Ιανουάριο έως τον Σεπτέμβριο του 2023).

Σχήμα 23: Τιμή νωπού λαβρακιού στην Ιταλία - Κατανάλωση από τα νοικοκυριά (ευρώ/κιλό)

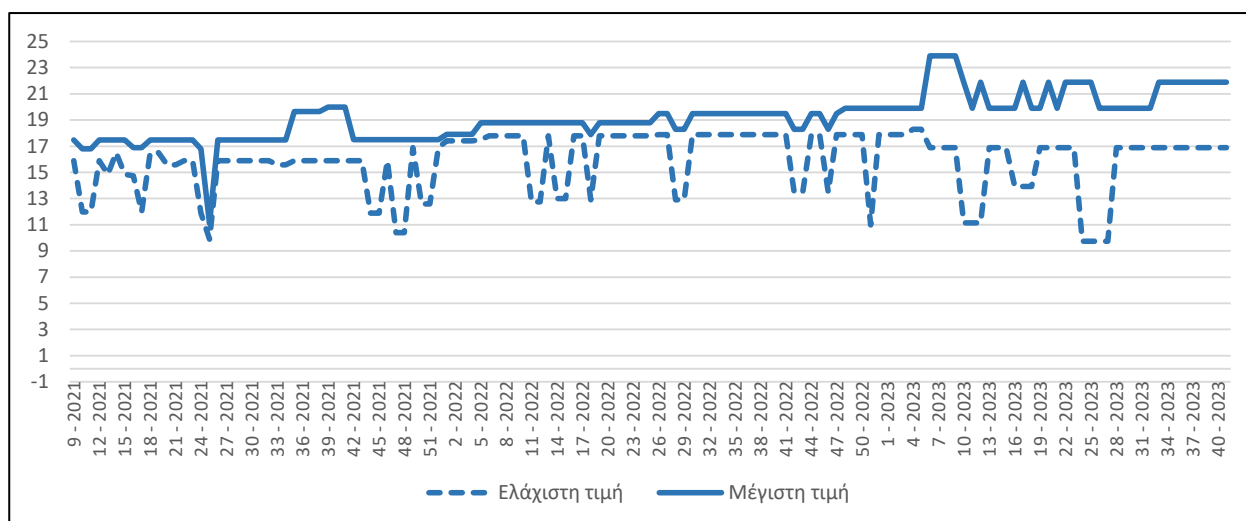
Πηγή: Δεδομένα EUROPANEL στην EUMOFA

Τιμές λιανικής πώλησης σε μεγάλη κλίμακα (από την αυτόματη παρακολούθηση των ηλεκτρονικών καταστημάτων)

Με βάση την παρακολούθηση των τιμών λιανικής πώλησης στην EUMOFA⁴⁴ σύμφωνα με τις τιμές στις ιστοσελίδες των εμπόρων λιανικής πώλησης μεγάλης κλίμακας), η τιμή του νωπού λαβρακιού κυμαίνεται μεταξύ 9,75 ευρώ/κιλό και 23,90 ευρώ/κιλό μεταξύ του Σεπτεμβρίου 2021 και του Οκτωβρίου 2023. Παρατηρείται ότι οι μέγιστες τιμές τείνουν να αυξάνονται κατά τη διάρκεια της περιόδου, με τη μέγιστη τιμή στα 17,49 ευρώ/κιλό μέχρι τον Αύγουστο του 2021, στα 19,90 ευρώ/κιλό για το 2022 και στα 23,90 ευρώ/κιλό για το 2023. Τα στοιχεία αυτά πρέπει να εξετάζονται με προσοχή, καθώς δεν υπάρχουν λεπτομερείς πληροφορίες ανά προϊόν (προέλευση, πιστοποίηση, όνομα του εμπόρου λιανικής πώλησης).

⁴⁴ <https://www.eumofa.eu/fr/online-shop-retail-prices>

Σχήμα 24: Λιανική τιμή νωπού και συσκευασμένου λαβρακιού στην Ιταλία (2021-2023)

Πηγή: EUMOFA - Τιμές λιανικής πώλησης σε ηλεκτρονικό κατάστημα

Τιμές λιανικής πώλησης μεγάλης κλίμακας (από έρευνα σε επιλεγμένα ηλεκτρονικά καταστήματα)

Με βάση έρευνα που πραγματοποιήθηκε σε ηλεκτρονικά καταστήματα μεγάλων εμπόρων λιανικής πώλησης (Νοέμβριος 2023), οι τιμές λιανικής πώλησης για το νωπό ολόκληρο λαβράκι εκτροφής κυμαίνονται από 9,90 ευρώ/κιλό (12,50 ευρώ/κιλό, εξαιρουμένων των πιθανών εκπτώσεων) έως 22,90 ευρώ/κιλό. Μόνο ένα προϊόν από λαβράκι ελεύθερης αλιείας εντοπίστηκε στην υψηλότερη τιμή των 39,90 ευρώ/κιλό.

Τα εισαγόμενα προϊόντα είναι προϊόντα εισαγωγικού επιπέδου (έως 13,90 ευρώ/κιλό), ενώ οι τιμές για τα ιταλικά προϊόντα τείνουν να είναι υψηλότερες, μεταξύ 16,50 και 21,90 ευρώ/κιλό, εξαιρουμένων τυχόν προσφορών προώθησης που ενδέχεται να μειώσουν τις τιμές. Τα ιταλικά προϊόντα στην αγορά συνοδεύονται συχνά από πρόσθετες πληροφορίες σχετικά με την προέλευση, όπως η ένδειξη «*Ortobello Terre d'Italia*»⁴⁵, και μερικές φορές πωλούνται υπό τα εμπορικά σήματα των εμπόρων λιανικής πώλησης. Μία από τις ιταλικές μονάδες παραγωγής λαβρακιού είναι βιολογική, αλλά η τιμή του βιολογικού λαβρακιού δεν είναι υψηλότερη σε σύγκριση με το μη βιολογικό λαβράκι με το ίδιο μέγεθος και την ίδια προέλευση.

Εντοπίζονται μόνο τρεις αναφορές για φιλέτα λαβρακιού, με τιμή από 25,90 ευρώ/κιλό έως 28,70 ευρώ/κιλό. Πρόκειται για εισαγόμενα προϊόντα σε δύο περιπτώσεις και δεν αναφέρεται η προέλευση για την τελευταία περίπτωση.

⁴⁵ Συγκεκριμένη τοποθεσία στην περιοχή της Τοσκάνης: «Laguna di Orbetello»

Πίνακας 40: Τιμή λιανικής πώλησης για νωπό λαβράκι στο ιταλικό λιανικό εμπόριο μεγάλης κλίμακας (Νοέμβριος 2023)

Ολόκληρο / φιλέτο	Προέλευση	Μέγεθος	Πρόσθετες λεπτομέρειες	ευρώ / τεμάχιο	ευρώ / κιλό
Ολόκληρο	Ελλάδα ή Τουρκία	200/300 gr	20% έκπτωση, εκσπλαχνισμένο	5,25	9,90
	Ιταλία	600 gr	30% έκπτωση, εκσπλαχνισμένο	7,08	11,80
	Προέλευση δεν προσδιορίζεται*	450 gr	/	5,62	12,50
	Ελλάδα	300/400 gr	Εκσπλαχνισμένο	3,90	13,90
	Ιταλία	500 gr	Εμπορικό σήμα του εμπόρου λιανικής πώλησης	8,25	16,50
	Ιταλία	350 gr	Εκσπλαχνισμένο	7,60	16,89
	Ιταλία	400 gr	Εμπορικό σήμα του εμπόρου λιανικής πώλησης	6,76	16,90
	Ιταλία	400 gr	Εμπορικό σήμα του εμπόρου λιανικής πώλησης	7,56	18,90
	Ιταλία	490 gr	Εμπορικό σήμα του εμπόρου λιανικής πώλησης	9,56	19,50
	Ιταλία	500 gr	Βιολογικό, εκσπλαχνισμένο	9,95	19,90
	Ιταλία	600 gr	Εμπορικό σήμα του εμπόρου λιανικής πώλησης	11,94	19,90
	Ιταλία	500 gr	Προέλευση «Orbetello Terre d'Italia»	10,95	21,90
	Ιταλία	400/700 gr	Προέλευση «Orbetello Terre d'Italia»	**206,10	22,90
	Αλιεύεται στον Ατλαντικό (εισάγεται στην Ιταλία)	1.200 gr	Από ελεύθερη αλιεία	47,88	39,90
Φιλέτο	Προέλευση δεν προσδιορίζεται	450 γρ. φιλέτο	/	11,65	25,90
	Ελλάδα ή Τουρκία	200 γρ. φιλέτο	/	5,70	28,50
	Ελλάδα ή Τουρκία	130 γρ. φέτες	20% έκπτωση	3,73	28,70

* Υπόθεση ότι πρόκειται για εισαγόμενο προϊόν. ** Πώληση ανά παρτίδα των 9 κιλών

Πηγή:

Πηγή: με βάση δείγμα ιστοσελίδων ηλεκτρονικού εμπορίου εμπόρων λιανικής πώλησης μεγάλης κλίμακας

Τιμές εξειδικευμένων ιχθυοπωλείων (από τηλεφωνική έρευνα σε επιλεγμένα καταστήματα)

Στα εξειδικευμένα καταστήματα (ιχθυοπωλεία), οι τιμές είναι υψηλότερες από ό,τι στο λιανικό εμπόριο μεγάλης κλίμακας. Οι τιμές που παρατηρούνται στα ιχθυοπωλεία της Ρώμης (βάσει τηλεφωνικής έρευνας σε επιλεγμένα καταστήματα) κυμαίνονται για το ελληνικό λαβράκι εκτροφής από 15,90 ευρώ/κιλό έως 16,90 ευρώ/κιλό για ψάρια 300-600 γρ. και έως 21,00 ευρώ/κιλό για μεγαλύτερα ψάρια (700 γρ.). Για το ίδιο μέγεθος (500-600 γρ.), η τιμή του ιταλικού λαβρακιού εκτροφής είναι 3,10 ευρώ/κιλό υψηλότερη από το ελληνικό λαβράκι με 20,00 ευρώ/κιλό. Εντοπίστηκαν δύο αναφορές προϊόντων υψηλής ποιότητας: ένα βιολογικό ιταλικό λαβράκι προς 30 ευρώ/κιλό και ένα λαβράκι ελεύθερης αλιείας προς 60 ευρώ/κιλό.

Πίνακας 41: Τιμή λιανικής πώλησης νωπού λαβρακιού στην Ιταλία σε εξειδικευμένα ιχθυοπωλεία στη Ρώμη (Ιούλιος 2023)

Εκτροφής / ελεύθερης αλιείας	Προέλευση	Βάρος	Πρόσθετες λεπτομέρειες	ευρώ / κιλό
Εκτροφής	Ελλάδα	300 g	/	15,90
Εκτροφής	Ελλάδα	500 g	/	16,90
Εκτροφής	Ελλάδα	500-600 g	/	16,90
Εκτροφής	Ιταλία	500-600 g	/	20,00
Εκτροφής	Ελλάδα	700 g	/	21,00
Εκτροφής	Ιταλία	600-700 g	Βιολογικό	30,00
Από ελεύθερη αλιεία	Δεν προσδιορίζεται	1-2 kg	/	60,00

Πηγή: EUMOFA - Έρευνα σε τρία καταστήματα στη Ρώμη τον Ιούλιο του 2023

5.3.5 Μετάδοση τιμών

Αναλύονται δύο μεταδόσεις τιμών για την Ιταλία:

- Ελληνικό λαβράκι εκτροφής (300/400 γρ.), που εισάγεται στην Ιταλία και πωλείται στο λιανικό εμπόριο μεγάλης κλίμακας (τελική τιμή 12,00 ευρώ/κιλό), με την Ελλάδα να είναι ο πρώτος εξαγωγέας λαβρακιού στην Ιταλία.
- Ιταλικό λαβράκι εκτροφής (400/600 γρ.), που πωλείται σε λιανικό εμπόριο μεγάλης κλίμακας (τελική τιμή 19,00 ευρώ/κιλό).

Όπως αναλύθηκε προηγουμένως, η διαφορά τιμής μεταξύ των δύο προϊόντων σχετίζεται με 1) την προέλευση (η τιμή του ιταλικού λαβρακιού είναι υψηλότερη από του ελληνικού) και 2) το μέγεθος (η τιμή είναι υψηλότερη για το μεγαλύτερο λαβράκι).

Ελληνικό λαβράκι 300/400 γρ. που πωλείται στο λιανικό εμπόριο μεγάλης κλίμακας στην Ιταλία

Το ελληνικό λαβράκι εκτροφής που εισάγεται στην Ιταλία πωλείται λιανικώς μεταξύ 9,90 ευρώ/κιλό και 13,90 ευρώ/κιλό (βάσει έρευνας σε ηλεκτρονικά καταστήματα), ενώ στην παρούσα ανάλυση χρησιμοποιείται το 12,00 ευρώ/κιλό.

Αυτή η τιμή εισαγωγής υπολογίζεται από την τιμή χονδρεμπορικής (πηγή: χονδρική αγορά του Μιλάνου) και το μικτό περιθώριο εμπόρου χονδρικής πώλησης (πηγή: συνέντευξη με εμπόρους χονδρικής πώλησης). Η τιμή εισαγωγής εκτιμάται γύρω στα 6,00 ευρώ/κιλό για το λαβράκι μικρού μεγέθους (50% της τελικής τιμής), ενώ τα στατιστικά στοιχεία αναφέρουν τιμή στα 6,62 ευρώ/κιλό για το 2022 και 7,10 ευρώ/κιλό για τους πρώτους μήνες του 2023 για όλα τα μεγέθη λαβρακιού. Οι διαφορές αυτές είναι συνεκτικές, καθώς το επίπεδο τιμών μεταξύ των διαφόρων κατηγοριών μεγέθους είναι σημαντικό (για παράδειγμα, η τιμή του λαβρακιού άνω του 1 κιλού είναι κατά 5,80 ευρώ/κιλό υψηλότερη από την τιμή του λαβρακιού των 300/400 γρ. από την Ελλάδα, στο Μιλάνο τον Νοέμβριο του 2023).

Το κόστος και το περιθώριο του εμπόρου χονδρικής παραμένουν περιορισμένα (11% της τιμής χονδρεμπορικής), ενώ το κόστος διανομής και το περιθώριο αντιπροσωπεύουν ένα σημαντικό μερίδιο της τελικής τιμής (35%).

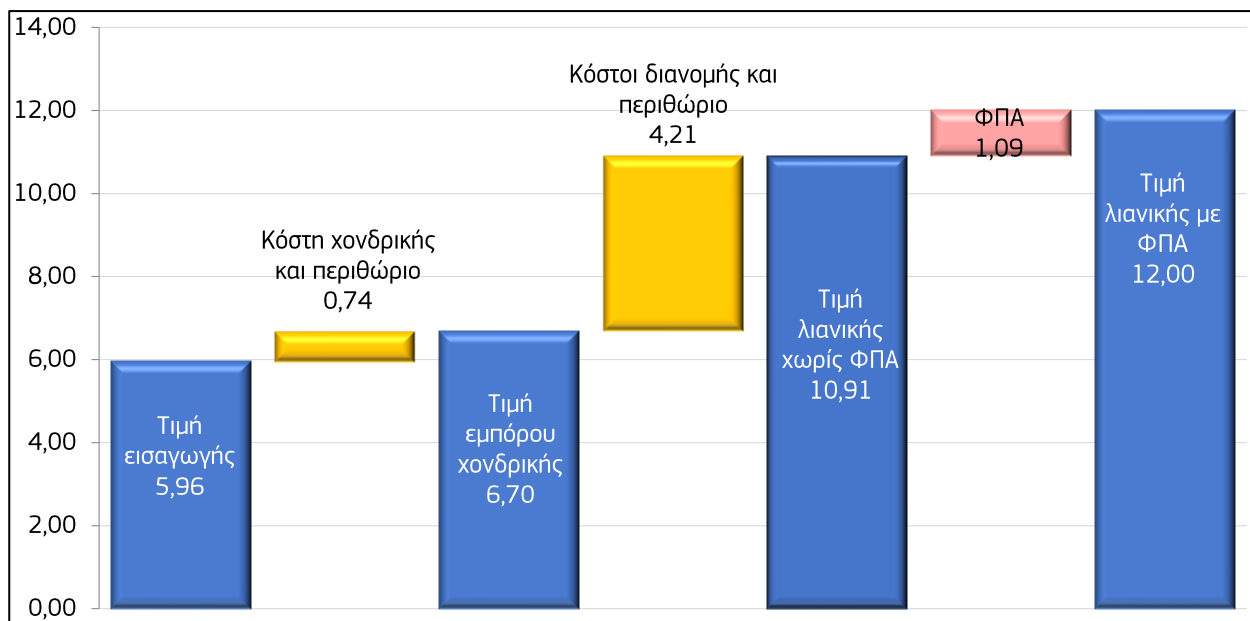
Η ανάλυση βασίζεται σε δεδομένα από τις αγορές χονδρικής, σε δεδομένα που παρακολουθούνται στην ιστοσελίδα των εμπόρων λιανικής πώλησης μεγάλης κλίμακας και σε ποιοτικές συνεντεύξεις με τα ενδιαφερόμενα μέρη.

Πίνακας 42: Μετάδοση τιμών για νωπό λαβράκι εκτροφής 300-400 γρ. από την Ελλάδα, το οποίο πωλείται σε λιανικό εμπόριο μεγάλης κλίμακας στην Ιταλία (2023)

	Τιμή (EUR/Kg)	% της τελικής τιμής	Πηγές
Τιμή εισαγωγής	5,96	50%	Υπολογισμός
Κόστη και περιθώριο του εμπόρου χονδρικής	0,74	6%	Εκτίμηση βάσει συνεντεύξεων με εμπόρους χονδρικής πώλησης
Τιμή χονδρεμπορικής	6,70	56%	Τιμή χονδρεμπορικής για λαβράκι 300-400 γρ. στο Μιλάνο τον Νοέμβριο του 2023 (πηγή: χονδρεμπορική αγορά Μιλάνου)
Κόστος διανομής και περιθώριο	4,21	35%	Υπολογισμός
Τιμή λιανικής πώλησης χωρίς ΦΠΑ	10,91	91%	Υπολογισμός
ΦΠΑ (10%)	1,09	9%	Υπολογισμός
Τιμή λιανικής πώλησης με ΦΠΑ	12,00	100%	Έρευνα σε ηλεκτρονικά καταστήματα για ιταλικό λαβράκι 300/400 γρ.

Πηγή: Έρευνα EUMOFA

Σχήμα 25: Μετάδοση τιμών για νωπό λαβράκι εκτροφής 300-400 γρ. από την Ελλάδα, το οποίο πωλείται σε λιανικό εμπόριο μεγάλης κλίμακας στην Ιταλία (2023)

Πηγή: Έρευνα EUMOFA

Ιταλικό λαβράκι 400-600 γρ. που πωλείται στο λιανικό εμπόριο μεγάλης κλίμακας στην Ιταλία

Το ιταλικό λαβράκι πωλείται λιανικώς μεταξύ 16,50 ευρώ/κιλό και 22,90 ευρώ/κιλό (βάσει έρευνας σε ηλεκτρονικά καταστήματα). Πρόκειται για λαβράκι εκτροφής υψηλής ποιότητας στην Ιταλία (σε σύγκριση με το εισαγόμενο λαβράκι). Το λαβράκι ελεύθερης αλιείας φτάνει ακόμη και σε υψηλότερες τιμές, αλλά οι ποσότητες είναι περιορισμένες. Στην παρούσα περίπτωση, θεωρείται ότι το προϊόν πωλείται μέσω κάποιου εμπόρου χονδρικής πώλησης. Ωστόσο, οι εκτροφείς μπορούν επίσης να πωλούν απευθείας σε εμπόρους λιανικής πώλησης μεγάλης κλίμακας.

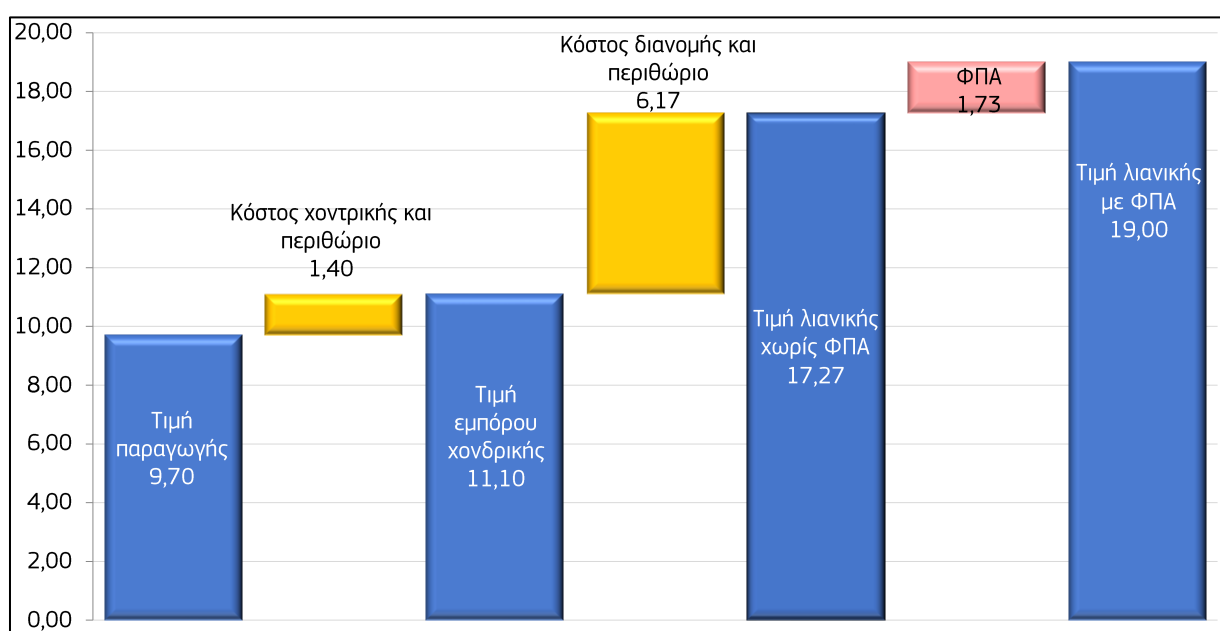
Στο παρακάτω παράδειγμα, η τελική τιμή είναι στα 19,00 ευρώ/κιλό. Η τιμή παραγωγού αντιπροσωπεύει το ήμισυ της τελικής τιμής (51%). Το κόστος διανομής και το περιθώριο αντιπροσωπεύουν το 32% της τελικής τιμής και το κόστος του εμπόρου χονδρικής το 7%.

Πίνακας 43: Μετάδοση τιμών για νωπό λαβράκι εκτροφής 400-600 γρ. από την Ιταλία, το οποίο πωλείται σε λιανικό εμπόριο μεγάλης κλίμακας στην Ιταλία (2023)

	Τιμή (EUR/Kg)	% της τελικής τιμής	Πηγές
Τιμή παραγωγού	9,70	51%	Τιμή παραγωγού για το λαβράκι τον Απρίλιο του 2023 - μέγεθος 400-600 γρ. (ISMEA Mercati)
Κόστη και περιθώριο του εμπόρου χονδρικής	1,40	7%	Υπολογισμός και εκτίμηση βάσει ποιοτικών συνεντεύξεων με εμπόρους χονδρικής πώλησης
Τιμή χονδρεμπορικής	11,10	58%	Τιμή χονδρεμπορικής για λαβράκι 400-600 γρ. τον Νοέμβριο του 2023 (πηγή: χονδρεμπορική αγορά Μιλάνου)
Κόστος διανομής και περιθώριο	6,17	32%	Υπολογισμός
Τιμή λιανικής πώλησης χωρίς ΦΠΑ	17,27	91%	Υπολογισμός
ΦΠΑ (10%)	1,73	9%	Υπολογισμός
Τιμή λιανικής πώλησης με ΦΠΑ	19,00	100%	Έρευνα σε ηλεκτρονικά καταστήματα για ιταλικό λαβράκι 400-600 γρ. (από 16,50 ευρώ/κιλό έως 22,90 ευρώ/κιλό)

Πηγή: Έρευνα EUMOFA

Σχήμα 26: Μετάδοση τιμών για νωπό λαβράκι εκτροφής 400-600 γρ. από την Ιταλία, το οποίο πωλείται σε λιανικό εμπόριο μεγάλης κλίμακας στην Ιταλία (2023)

Πηγή: Έρευνα EUMOFA.

6 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ: ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΤΗΣ ΜΕΤΑΔΟΣΗΣ ΤΩΝ ΤΙΜΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΛΑΒΡΑΚΙ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ, ΤΗΝ ΙΣΠΑΝΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΙΤΑΛΙΑ

Στην παρούσα έκθεση προτείνονται πέντε αναλύσεις για τη μετάδοση των τιμών σε τρία κράτη μέλη (Ελλάδα, Ισπανία και Ιταλία). Μεταξύ των πέντε αναλύσεων που πραγματοποιήθηκαν, όλες οι αναλύσεις καλύπτουν το λαβράκι εκτροφής, νωπό και ολόκληρο. Ως εξής:

- 400-600 γρ. νωπό λαβράκι που πωλείται σε λιανικό εμπόριο μεγάλης κλίμακας στην Ελλάδα (προέλευση του ψαριού: Ελλάδα) για το 2023·
- 400-600 γρ. νωπό λαβράκι που πωλείται σε λιανικό εμπόριο μεγάλης κλίμακας στην Ισπανία (προέλευση του ψαριού: Ισπανία) για το 2022·
- 300-400 γρ. νωπό λαβράκι που πωλείται σε λιανικό εμπόριο μεγάλης κλίμακας στην Ιταλία (προέλευση του ψαριού: Ελλάδα) για το 2023·
- 400-600 γρ. νωπό λαβράκι που πωλείται σε λιανικό εμπόριο μεγάλης κλίμακας στην Ιταλία (προέλευση του ψαριού: Ιταλία) για το 2023·
- 400-600 γρ. νωπό λαβράκι που πωλείται σε ιχθυοπωλείο στην Ισπανία (προέλευση του ψαριού: Ισπανία) για το 2022.

Στην παρούσα ενότητα προτείνεται μια σύνοψη της ανάλυσης της μετάδοσης των τιμών, ενώ περισσότερες λεπτομέρειες παρέχονται σε κάθε ειδική ενότητα που καλύπτει κάθε κράτος μέλος. Ειδικότερα, παρέχονται λεπτομέρειες σχετικά με το εύρος των τιμών που παρατηρείται σε κάθε επίπεδο της αλυσίδας αξίας, καθώς μπορεί να παρατηρηθεί μεγάλη διακύμανση των τιμών με βάση το μέγεθος του ψαριού, τη γεωγραφική προέλευση, τον τρόπο παρουσίασης (ολόκληρο ή φιλέτο) και τη μέθοδο παραγωγής (εκτροφής ή ελεύθερης αλιείας).

Ενας πίνακας συνοψίζει τα κύρια στοιχεία στην επόμενη σελίδα.

Τιμές παραγωγού / εισαγωγής

Μεταξύ των πέντε προϊόντων που παρακολουθήθηκαν, η τιμή παραγωγού/τιμή εισαγωγής κυμαίνεται μεταξύ 5,00 ευρώ/κιλό και 6,00 ευρώ/κιλό για όλες σχεδόν τις περιπτώσεις. Υπάρχει μια εξαίρεση για το λαβράκι που εκτρέφεται στην Ιταλία με υψηλότερη τιμή παραγωγού στα 9,70 ευρώ/κιλό.

Κόστος διανομής και περιθώριο

Το κόστος διανομής και το περιθώριο κυμαίνονται μεταξύ 4,09 και 7,57 ευρώ/κιλό στην Ελλάδα και την Ιταλία (το κόστος διανομής και το περιθώριο τείνουν να είναι υψηλότερα για τα ακριβότερα προϊόντα). Το κόστος διανομής και το περιθώριο είναι χαμηλότερα στην Ισπανία, από 1,40 έως 2,00 ευρώ/κιλό.

Τιμή λιανικής

Το λαβράκι είναι ένα σχετικά προσιτό προϊόν στην Ισπανία, η οποία είναι η αγορά με τις χαμηλότερες τιμές μεταξύ των τριών ΚΜ που παρακολουθήθηκαν (7,48 έως 8,25 ευρώ/κιλό). Η ισπανική αγορά τροφοδοτείται εξίσου από την εθνική παραγωγή και τις εισαγωγές. Κατά συνέπεια, η ισπανική αγορά επηρεάζεται σε μεγάλο βαθμό από τις τιμές σε διεθνές επίπεδο (από την Ελλάδα ή την Τουρκία) και δεν υπάρχει πριμοδότηση για το ισπανικό προϊόν σε σύγκριση με τα εισαγόμενα προϊόντα. Στην παρούσα ανάλυση, η τελική τιμή είναι χαμηλότερη στα ιχθυοπωλεία από ό,τι στο λιανικό εμπόριο μεγάλης κλίμακας, αλλά αυτό δεν αποτελεί γενικό κανόνα και μπορεί να εξαρτάται από το έτος και την τοποθεσία των καταστημάτων. Οι στρατηγικές προμήθειας είναι διαφορετικές για τους εμπόρους λιανικής πώλησης μεγάλης κλίμακας και τα ιχθυοπωλεία. Οι έμποροι λιανικής πώλησης μεγάλης κλίμακας μπορούν να εφαρμόζουν πολυετείς συμβάσεις με τους ιχθυοκαλλιεργητές (επιτρέποντας πιο σταθερές τιμές), ενώ τα ιχθυοπωλεία προμηθεύονται μέσω των εμπόρων χονδρικής πώλησης με μεγαλύτερη εξέλιξη των τιμών (ανάλογα με τις διεθνείς τιμές).

Στην Ελλάδα, η αγορά του λαβρακιού είναι μικρή και η παραγωγή είναι προσανατολισμένη προς τις εξαγωγές. Η τελική τιμή για το ελληνικό λαβράκι που πωλείται λιανικώς στην Ελλάδα είναι 10,99 ευρώ/κιλό στην παρούσα ανάλυση και είναι συγκρίσιμη με το ελληνικό λαβράκι που πωλείται λιανικώς στην Ιταλία (12,00 ευρώ/κιλό).

Ευρωπαϊκό παρατηρητήριο των αγορών προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας - Νωπό λαβράκι στην ΕΕ

Στην Ιταλία, η τιμή του ιταλικού λαβρακιού είναι υψηλότερη από την τιμή του εισαγόμενου λαβρακιού, φθάνοντας τα 19,00 ευρώ/κιλό. Σε αντίθεση με άλλες αγορές, στην Ιταλία υπάρχει σαφής τμηματοποίηση της αγοράς με βάση την προέλευση του προϊόντος. Το ιταλικό προϊόν (που αντιπροσωπεύει μόνο το 19% της εθνικής προσφοράς, ποσοστό χαμηλότερο από αυτό της Ισπανίας) πωλείται σε σημαντικά υψηλότερη τιμή από το εισαγόμενο προϊόν.

Το λαβράκι ελεύθερης αλιείας κατέχει περιορισμένο μερίδιο της αγοράς, είναι ένα premium προϊόν που πωλείται σε υψηλότερες τιμές από τα προϊόντα εκτροφής (οι τιμές που παρακολουθούνται στην Ιταλία είναι στα 40,00 ευρώ/κιλό σε μεγάλης κλίμακας λιανικό εμπόριο, ακόμη και στα 60,00 ευρώ/κιλό για μεγάλα ψάρια σε ιχθυοπωλείο).

Γενική επισκόπηση

Στον ακόλουθο πίνακα παρέχεται μια επισκόπηση της μετάδοσης των τιμών για κάθε περίπτωση που αναλύθηκε στην Ελλάδα, την Ισπανία και την Ιταλία.

Πίνακας 44: Σύνοψη της ανάλυσης της διάρθρωσης των τιμών στην Ελλάδα, την Ισπανία και την Ιταλία (2022-2023)

Αγορά	Ελλάδα (2023)	Ισπανία (2022)		Ιταλία (2023)	
Προέλευση	Ελλάδα	Ισπανία	Ισπανία	Ελλάδα	Ιταλία
Μέγεθος	400-600 gr	400-600 gr	400-600 gr	300-400 gr	400-600 gr
Κανάλι πωλήσεων:	Λιανικό εμπόριο μεγάλης κλίμακας	Λιανικό εμπόριο μεγάλης κλίμακας	Ιχθυοπωλεία	Λιανικό εμπόριο μεγάλης κλίμακας	Λιανικό εμπόριο μεγάλης κλίμακας
Τιμή λαβρακιού: τιμή παραγωγού ή τιμή εισαγωγής	5,64	5,50	5,40	5,96	9,70
Κόστος διανομής και περιθώριο	4,09	2,00	1,40	4,95	7,57
Τιμή λιανικής πώλησης χωρίς ΦΠΑ	9,73	7,50	6,80	10,91	17,27
Τιμή λιανικής πώλησης με ΦΠΑ	10,99	8,25	7,48	12,00	19,00

Πηγή: EUMOFA

7 ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΕΝΩΝ ΜΕΡΩΝ

- Ελλάδα
 - Δύο εταιρείες ιχθυοκαλλιέργειας
 - Ελληνική Ένωση Παραγωγών Υδατοκαλλιέργειας
- Ισπανία
 - Asociación de Empresarios Mayoristas de Pescados de Madrid (Σύνδεσμος Επιχειρηματιών Χονδρικού Εμπορίου Ψαριών της Μαδρίτης - AEMPM)
 - Fedepesca
 - Δύο ιχθυοκαλλιεργητές
- Ιταλία
 - Associazione Piscicoltori Italiani (Ενωση Ιχθυοκαλλιεργητών Ιταλίας)
 - Ιχθυοκαλλιεργητές
 - Εμποροι χονδρικής πώλησης
 - Ιχθυοπωλεία

EUM OFA

European Market Observatory for
Fisheries and Aquaculture Products

www.eumofa.eu

Υπηρεσία Εκδόσεων
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ISBN 978-92-68-07576-0

doi:10.2771/025743